

КРУПАН ПЛАН – Проф. др Мирослав Станојевић:
Комора се труди да сваки инжењер добије лиценцу

**ИНЖЕЊЕРСКА
КОМОРА СРБИЈЕ**
www.ingkomora.rs

Гласник

■ БРОЈ 33 ■ ГОДИНА IX ■ ЈУН 2014 ■ ИЗЛАЗИ ТРОМЕСЕЧНО ■ ISSN 1452 – 3477 ■

ПОПЛАВЕ

Комора
помаже у санацији
и обнови

странице 6–9.

58. САЈАМ ТЕХНИКЕ

ЦРЕП почео
са радом

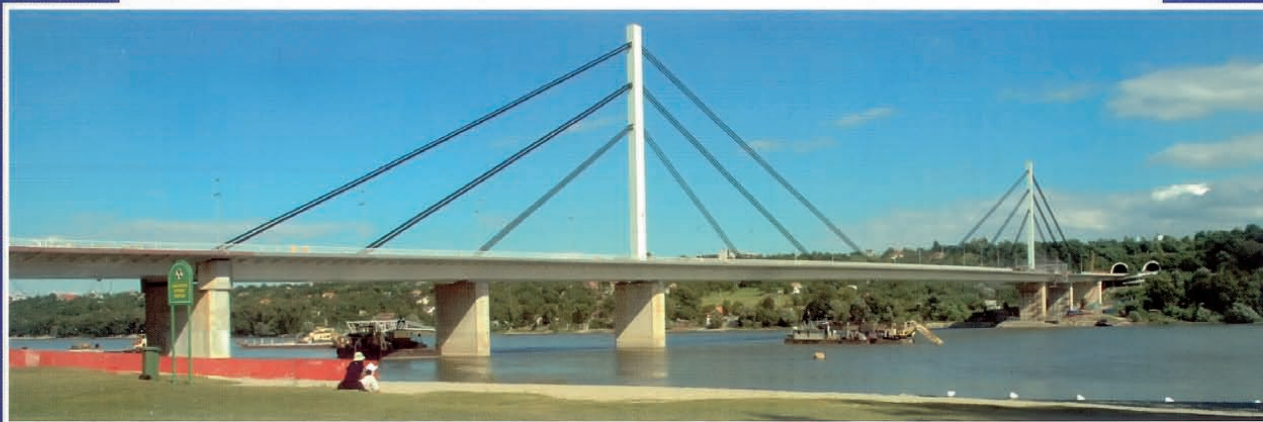
странице 15–18.

СУФИНАНСИРАЊЕ

За подршку
преко два милиона
динара

странице 48–50.

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

SERBIAN CHAMBER OF ENGINEERS

Писмо главној уредника

Милован Главоњић, председник
Инжењерске коморе Србије

Нудимо све своје потенцијале за отклањање последица од поплава

Поплавни талас који је прошао западном Србијом оставио је пустош. Страдали су људи, привредни, друштвени, а понајвише приватни објекти од стамбених кућа, њива, башта, стаја, стоке... О правим размерама штете знаће се кад то утврде стручњаци и надлежне државне институције.

Инжењерска комора Србије реаговала је најбрже што се могло – од понедељка 19. маја Координационо тело, које је у ствари Управни одбор ИКС, и које ради у режиму сталног заседања, што је потрајало десетак дана, односно, кад је вода стала, заправо почела да опада, а евакуисани људи почели да се враћају у своја насеља. Можда ће неко питати – „а шта сте чекали до 19. маја, када су поплаве почеле два-три дана раније“, и одмах да кажем – добро питање. Први извештаји о поплавама емитовани су у медијима 16. маја, са оценама које нису говориле да је катастрофа на помолу, вероватно де не би стварали панику, па смо председник Скупштине – Шумарац, председник Комисије за међународну сарадњу – Вукобратовић и ја (тога дана) отпутовали на састанак Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу (ИИРС) који се одржавао у Македонији (Скопље) од 16. до 18. маја. Не треба ни да напомињем да је састанак представника инжењерских комора Словеније, Хрватске, Црне Горе, Србије и Македоније заказан пола године раније (5. октобра 2013. на састанку одржаном у Србији - Нови Сад). На пут смо кренули 16. маја пре подне како бисмо стигли на прву седницу заказану за 17 сати. Седница је трајала дуго, до 22 часова, па сам прве извештаје о поплавама код куће видео тек сутрадан пре подне и то преко неког Скајпуза. Имали смо дилему да ли да се одмах вратимо, али после контакта са Београдом, одлучили смо да останемо.

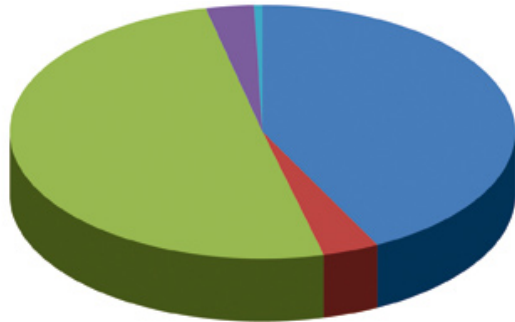
Прва седница Координационог тела одржана је у понедељак, 19. маја на којој смо се договорили да се истог часа уплати помоћ од 3.000.000 динара, али и донели још важнију одлуку – позвали смо чланство, преко сајта Коморе, да се пријави за ангажовање на терену у непосредном отклањању последица поплаве (за мање од 20 сати пријавило се 252 колега). Друга важна ствар је да смо паралелно успоставили директан контакт са нашим Министар-

ством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, коме смо већ сутрадан послали стратификовану информацију о нашим члановима спремним да се укључе и помогну (списак је садржао имена људи, из којих су општина и које су специјалности). Пошто је пријављивање настављено, већ 22. маја послали смо списак са 220 нових имена, а пријављивање је још увек у току, а до данашњег дана пријавило се 523 чланова Коморе, спремних и способних да помогну. Из те група смо изабрали 35 координатора и распоредили их у 28 општина погођених поплавама и задужили их за координацију између комисија за процену штете или општинског штаба за ванредне ситуације (ВС), локалне самоуправе и Инжењерске коморе Србије (види списак на 8. страни). Министарство нам није послало узвратну информацију све до 2. јуна, када је наша министарка проф. др Зорана Михаиловић, у једној ТВ емисији, рекла да ће на процени штете и санацији бити укључена и Инжењерска комора Србије.

Морам да истакнем да је Комора, њени чланови, била спремна да своје чланове пошаље у акцију већ у уторак 20. маја, али су нам из Министарства рекли да помоћ сваке врсте мора ићи преко њега, што смо у потпуности испоштовали.

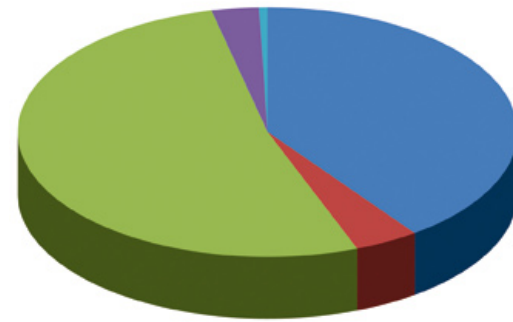
Чини ми се да је Комора добро реаговала на катастрофалне поплаве, али се још више надам да ћемо као моћна струковна организација, бити позвани од стране надлежних државних институција, да покажемо и докажемо све наше потенцијале, који нису мали. Напротив. Уз то у Комори је формиран посебан фонд из кога ће бити подмиривани основни трошкови наших чланова који буду ангажовани на терену. Другим речима, наши ће чланови радити волонтерски, али ће им Комора рефундирати путне трошкове, платити храну, смештај. И не само то, држави ћемо понудити да бесплатно испројектујемо типске зграде (куће, помоћне зграде, пословни простор) поштујући највише стандарде грађења, посебно наглашавајући њихову енергетску ефикасност. Такође ћемо понудити и сва решења, пројекте, са нашег конкурса „Лепа Србија“ од пре неколико година, који је третирао српско традиционално стамбено градитељство. ■

ЧЛАНОВИ КОМОРЕ ПО МАТИЧНИМ СЕКЦИЈАМА

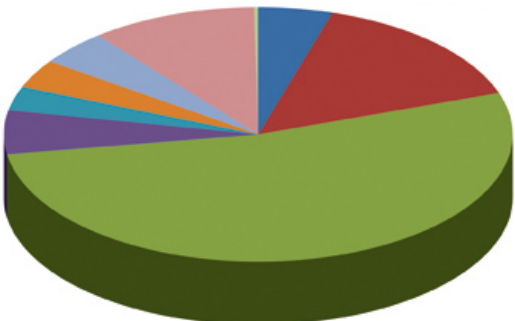
ИЗВОЂАЧИ РАДОВА	18.064	УРБАНИСТИ	1.427
ИЗВОЂАЧИ РАДОВА (виша)	1.659	ПЛАНЕРИ	2.253
ПРОЈЕКТАНТИ	20.916		

ЛИЦЕНЦЕ ЧЛАНОВА КОМОРЕ

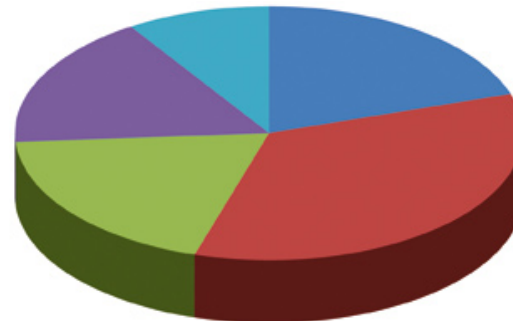
ИЗВОЂАЧИ РАДОВА	18.275	УРБАНИСТИ	1.436
ИЗВОЂАЧИ РАДОВА (виша)	1.834	ПЛАНЕРИ	253
ПРОЈЕКТАНТИ	24.239	УКУПНО	46.037

ЧЛАНОВИ КОМОРЕ ПО РЕГИОНИМА

СУБОТИЦА	1.208	ЧАЧАК	934
НОВИ САД	4.020	КРАЉЕВО	1.149
БЕОГРАД	14.029	НИШ	2.805
КРАГУЈЕВАЦ	1.459	КОСОВСКА МИТРОВИЦА	100
ВАЉЕВО	883	УКУПНО	26.587

ЧЛАНОВИ КОМОРЕ ПО СТРУКАМА

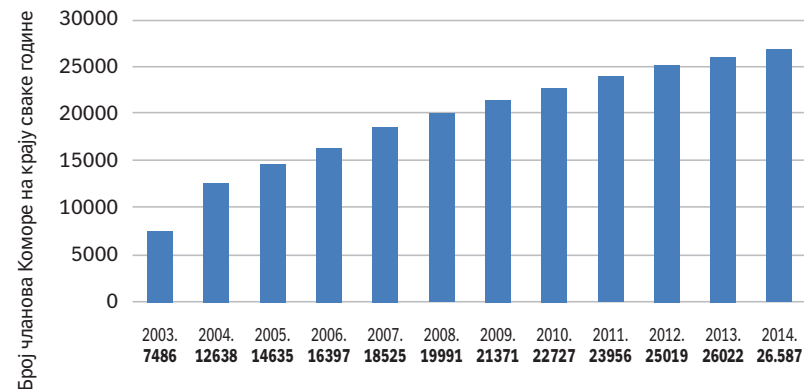

АРХИТЕКАТА	5.387	МАШИНАЦА	4.367
ГРАЂЕВИНАЦА	9.204	ОСТАЛИХ СТРУКА	2.535
ЕЛЕКТРОИНЖЕЊЕРА	5.094	УКУПНО	26.587

БРОЈЧАНО СТАЊЕ ЧЛАНСТВА 27. ЈУНА 2014.

Укупан број чланова Коморе	26.587
Број издатих лиценци за одговорног планера	253
Број издатих лиценци за одговорног урбанисту	1.436
Број издатих лиценци за одговорног пројектанта	24.239
Број издатих лиценци за одговорног извођача радова:	
– лица са високом стручном спремом	18.275
– лица са вишом стручном спремом	1.834
УКУПАН БРОЈ ИЗДАТИХ ЛИЦЕНЦИ	46.037

ПОРАСТ БРОЈА ЧЛАНОВА КОМОРЕ У ПЕРИОДУ ОД 2003. ДО 2014. ГОДИНЕ

ПОПЛАВЕ

6 – Комора помаже у санацији и обнови

ТРАГОМ ДОГАЂАЈА

– Грађевинарство и екологија плус Stone Expo (10); Гран при за дечију установу (10); Јубиларна 40. неимарска изложба (11); Милану Вујовићу Награда града Београда за архитектуру (14); ЦРЕП почео са радом (15); Предјубиларна БИНА протутњала Београдом (18); Енергетски ефикасне школске зграде (19); На крилима ждрала бронзана медаља (21); Награде 19. Салона архитектуре ДаНС-а (22)

КРУПАН ПЛАН

23 – Комора се труди да сваком инжењеру омогући добијање лиценце

СКУПШТИНА

27 – Пословање на „позитивној нули“

IN MEMORIAM

37 – Неизбрисив архитектонски траг

– Пола века за један живот

ГОВОРЕ ЧЕЛНИЦИ МС

38 – На заводљив начин рушимо стереотипе и померамо границе

КОМИСИЈЕ

40 – Огрешења видљива и без меритума случаја

41 – Предлоге и представке тек очекујемо

МЕРИДИЈАНИ

42 – У центру пажње континуирано професионално усавршавање

ПЕРМАНЕНТНО УСАВРШАВАЊЕ

46 – Шест предавања, осам предавача, 182 слушалаца

СТРУЧНИ ИСПИТИ

47 – У мартовском испитном року право на лиценцу стекло 443 кандидата

СУФИНАНСИРАЊЕ

48 – За подршку преко два милиона динара

СУД ЧАСТИ

50 – Трећи сазив почео са радом

РЕГИОНИ

52 – Све активнији Регионални центар у Косовској Митровици

СТРУЧНИ РАДОВИ

64 – Школски пример антиерозивног уређења једног слива

65 – ТВ програми високе резолуције

68 – Интегрални систем заштите животне средине

73 – Израда катастра непокретности на примеру Ужица

75 – Ватрогасне станице Београда – нови систем и категоризација

НА НАСЛОВНОЈ СТРАНИ: Шеста редовна седница Скупштине одржана је 25. априла уз присуство 80 чланова Скупштине. Велика сала у седишту/централи Коморе није била „тесна да прими све заинтересоване“, јер је је изостала трећина чланова, а и остала тела (Управни и Надзорни одбор, Суд части) нису били комплетни, а изостали су и представници државе, осим директора РАПП-а

ISSN 1452 – 3477 ■ Инжењерска комора Србије је основана Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ бр. 47/2003) ради унапређења услова за обављање стручних послова у области просторног и урбанистичког планирања, пројектовања, изградње објеката и других области значајних за планирање и изградњу.
СIP – Каталогизација и публикација Народне библиотеке Србије, Београд ■ COBISS SR-ID ■ Број 33 ■ Годна IX ■ јун 2014 ■ Адреса редакције: Булевар војводе Мишића бр. 37 ■ Телефон: 011 655 7410; Факс: 011 2648 523 ■ E-mail: info@ingkomora.rs; www.ingkomora.rs ■ Редакција: Милован Главоњић, главни и одговорни уредник; мр Тихомир Обрадовић, заменик главног уредника; Радош О. Драгутиновић, одговорни уредник, Милана Миловић, секретар редакције; Илија Милошевић, графички уредник; Инес Маричић, лектор-коректор, Тодор Предраговић, фоторепортер ■ У овом броју сарађивали: Ана Ждеро, Вера Бубоња, Бисерка Шварц, Станко Божиловић, Радован Радовић, Слободан Кујунцић, Миљан Шабовић, Ива Вукадиновић и Слободан Јовановић ■ Жиро рачун ИКС: 160-40916-33

Комора помаже у санацији и обнови

Инжењерска комора Србије на поплаве је реаговала у понедељак, 19. маја, одржавањем Седнице Управног одбора са само једном тачком Дневног реда – „Разматрање могућности пружања помоћи Инжењерске коморе Србије у отклањању последица од поплава“. Инжењерске коморе окупљене у Инжењерској иницијативи за регионалну сарадњу (ИИРС) уплатиле су 9.600 евра (Словенија 4.600, Македонија и Црна Гора по 2.000, Бугарска 1.000) и 10.000 куна (Хрватска). Истовремено Комора је уплатила 3.000 евра (Републици Српској 2.000 и Хрватској 1.000) као помоћ за настрадале од поплава у ове две суседне државе

Слободан Јовановић

Председник Коморе Милован Главоњић је у уводном излагању нагласио да је у моменту када је Србију погодила елементарна непогода незапамћених размера, неопходно да се струка уједини и пружи сву неопходну помоћ угроженој друштвеној заједници на санирању последица катаклизмичних размера. Одмах је и обавестио присутне да су четворо чланова (Јасмина Живанов, Слободан Цветковић, Олга Милосављевић и проф. др Јован Деспотовић), независно и самостално, доставили предлоге у вези активности које би се могле предузети са циљем отклањања последица од поплава. Уследила је расправа са предлозима у којој су учествовали сви присутни. Излагања 13 учесника у расправи дајемо на крају прилога.

Кренимо са најважнијим одлукама. Обележавање „Дана Инжењерске коморе Србије“ и додела награда Коморе у 2014. години неће се одржати због ванредне ситуације која је проглашена у Републици Србији услед елементарне непогоде - поплаве.

Одобрава се преусмеравање новчаних средстава у износу од 3.000.000 динара, изражених у бруто вредности, која су Финансијским планом Инжењерске коморе Србије за 2014. годину намењена за покриће трошкова обележавања „Дана Инжењерске коморе Србије“ и доделу награда Коморе у 2014. години, на име помоћи за отклањање последица елементарне непогоде - поплаве у Републици Србији.

Новчана средства из тачке 2. ове одлуке уплатити на наменски рачун који је отворила Влада Републике Србије за уплату средстава за отклањање последица од поплава бр. 840-3546721-89.

У Финансијском плану Инжењерске коморе Србије, одобрена средства из тачке 2. ове одлуке, књижити у Плану расхода под А.10 Обележавање Дана Коморе и додела Награда Коморе.

Одлуке су одмах ступиле на снагу (даном доношења) и одмах достављене Служби за финансијско-рачуноводствене послове – на поступање.

Водило се рачуно и о обавештавању јавности, унутрашње и спољне/друштвене, па је дат задатак стручним службама Секретаријата Коморе које су према смерницама Управног одбора на интернет презентацији www.ingkomoga.rs издале укупно три саопштења о акцијама и активностима Инжењерске коморе Србије, поводом ванредне ситуације проузроковане поплавама у Републици Србији.

Следећа одлука се тичала умањења накнада које чланови примају за своје активности, како би се та средства усмерила на пружање помоћи при отклањању последица поплава. Донета одлука гласи – „Врши се умањење накнада које се, у складу са Статутом Коморе и Одлуком о висини накнада члановима органа, тела и комисија Инжењерске коморе Србије и вредности бода који се примењује и на зараде запослених у Секретаријату, исплаћују члановима органа Инжењерске коморе Србије, као и осталим члановима Коморе који учествују у раду комисија, других радних тела Коморе и Суда части Коморе“. Побројаним лицима накнада се умањује укупно за 50 одсто, тако што ће се исплата накнада умањивати за 10 процената сваког месеца у наредном периоду од пет месеци, рачунајући од дана ступања на снагу ове одлуке.

Последња донета одлука, чини се, да је најдалекосежнија и требало би да обезбеди највећи и најзначајнији учинак Коморе на санирању последица од поплава. Наиме, образовано је Координационо тело Инжењерске коморе Србије за пружање стручне помоћи Влади Републике Србије. Чланови Координационог тела су: Милован Главоњић, дипл.инж.ел. председник и чланови: Глигор Обреновић, дипл.инж.грађ. мр Александар Вучићевић, дипл.пр.планер, др Наташа Даниловић Христић, дипл.инж.арх. проф.др Милан Глишић, дипл.инж.арх. Латинка Обрадовић, дипл.инж.грађ. мр Бисерка Шварц, дипл.инж.маш. мр Радослав

Када су кренуле поплаве, двојица најодговорнијих људи, Милован Главоњић, председник Коморе и проф. др Драгослав Шумарац, председник Скупштине, налазили су се у Скопљу на састанку ИИРС (Инжењерска иницијатива за регионалну сарадњу) као чланови делегације ИКС (у којој је био и Горан Вукобратовић, председник Комисије за међународну сарадњу). Наравно, поплава није била тема, с обзиром да је састанак договорен пре седам месеци, али кад су учесници из Словеније, Хрватске, Црне Горе, Македоније и Бугарске (управо примљена у ИИРС) видели шта се догађа у Србији, обећали су помоћ. И одмах да кажемо – речено учињено (види поднаслов).

Лекић, дипл.инж.грађ. проф. др Рајко Унчанин, дипл.инж.техн. др Слободан Отовић, дипл.инж.грађ. и Милорад Ракчевић, дипл.инж.маш.

Идеја је и предлог Влади да „Координационо тело по потреби и захтеву државних институција образује стручне тимове, састављене од чланова Коморе - инжењера потребних струка који ће пружати стручну помоћ у отклањању последица поплава и клизишта на објектима високоградње, нискоградње, хидротехничким објектима и свим инфраструктурним објектима“.

ПАКЕТ ЗАКЉУЧАКА/ ПРЕПОРУКА

Пакет донетих закључака/препорука односи се на акције четири матичне секције Планера, Урбаниста, Пројектаната и Извођача радова да из својих самосталних буџета издвоје значајна средства за помоћ и санацију последица поплава.

Тако је УО ИКС препоручио Извршним одборима матичних секција Пројектаната и Извођача радова да се, због свеопште тешке ситуације у земљи, настале након катастрофалних поплава, одустане од реализације манифестације „Дани инжењера 2014.“, која је у Плану и програму секција за 2014. годину, и да се размотри могућност преусмеравања средстава планираних за ту манифестацију, ка финансирању активности Инжењерске коморе Србије у отклањању последица од елементарних непогода - поплава. Истим ИО МСП и МСИР је препоручено да 494.000 динара, који су преостали након завршеног Конкурса за суфинансирање пројеката од интереса за чланове матичних секција Пројектаната и Извођача радова, издвоје као посебна, наменска средства која би била преусмерена ка финансирању активности Инжењерске коморе Србије у отклањању последица од елементарних непогода - поплава.

Извршном одбору Матичне секције урбаниста је препоручено да се размотри могућност отказивања манифестације „Forum Urbanum – сајам урбанизма“, који је планиран да се одржи у периоду од 28. до 30. маја 2014. године на Борском језеру у хотелу „Језеро“. У случају отказивања те манифестације, могао би се очекивати повраћај авансно уплаћених средстава хотелу „Језеро“ у износу од 750.000 динара и да се та средства уплате за помоћ и санацију од поплава, док би се уплаћене котизације, у висини од 1.200 динара вратиле пријављеним учесницима.

Да се не би издвајали, УО ИКС је имао и препоруку/закључак за све запослене у Комори, реч је о тридесетак људи са месечном платом, коју примају у Секретаријату Коморе у Београду, као и онима у осам регионалних центара, „да узму учешћа у отклањању последица поплава и пруже помоћ издвајањем 10 одсто од нето зараде остварене у месецу мају 2014. године.

ДИСКУСИЈЕ, ПРЕДЛОЗИ,..

„Неопходно је да се пружи како материјална помоћ, тако и стручна помоћ, али најпре би требало извршити процену штете, па потом предузети остале радове, те у том смислу Комора свакако треба да формира стручне тимове“, рекао је Глигор Обреновић, потпредседник Управног одбора. „Ангажовање свих заинтересованих

требало би да се базира на волонтерском раду, без накнаде". Предложио је и да би ове године Комора требало да одустане од доделе награда, и да та средства преусмери на помоћ у санирању последица од поплава, и да, уколико је потребно, одустане од организовања других скупова и предавања.

Проф. др Рајко Унчанин, члан УО ИКС, нагласио је да Комора најпре мора да изађе у јавност и искаже спремност да учествује у санирању последица од поплава и држави стави на располагање сву потребну стручну помоћ, затим да хитно пружи материјалну помоћ, и у том циљу смањи текуће трошкове. Такође, нагласио је да о свему изнетом треба обавестити председника Владе Републике Србије и Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

Др Ненад Иванишевић, члан Надзорног одбора, истакао је да би било пожељно да Комора по овом питању успостави сарадњу са техничким факултетима. Нагласио је да би требало размислити на који начин

пружити како краткорочну, тако и средњорочну и дугорочну помоћ, јер неки од проблема захтевају хитну реакцију. Предложио је да се формирају комисије у чијем би саставу били инжењери различитих струка у зависности од указаних потреба.

Мр Александар Вучићевић, дипл.пр.планер, члан УО ИКС, истакао је да је Комора била добро организована 2010. године када је Краљево погодио земљотрес, те да би требало преузети сличан модел у организацији помоћи. Нагласио је да је просторно планирање од изузетне важности, јер оно обједињује више природних фактора, и то: клизишта, условно повољне терене, у смислу стабилности, и остале факторе, кроз које планери при изради планова искључују територије за градњу, као и да је проблем што се то често не поштује. У циљу обезбеђивања материјалне помоћи предложио је да се ове године награде доделе или без новца, или да се њихова додела одложи за наредну годину.

„Подржавам све оне који добронамерно желе да помогну у овој ситуацији са конкретним предлозима, али пошто смо ми инжењерска организација, нисмо само инжењери који чекамо да се нешто догоди, него можемо и да предвиђамо догађаје и зато смо учени да помажемо народу и да служимо својој струци“, рекао је др Слободан Отовић, члан УО ИКС. У наставку свог излагања Отовић је говорио о изградњи аутопута Београд-Обреновац (излазак Коридора II из Београда), односно, клизиштима на десној обали Саве, која би била санирана да је прихваћена варијанта да туда прође Коридор II, али се држава определила за друго решење - такозвану „Сремску варијанту“ или „Коридор II на левој обали Саве“.

Мр Бисерка Шварц, чланица УО, истакла је да треба дати конкретне предлоге за решавање настале ситуације, подржала је предлог у вези награда Коморе, нагласивши да треба размотрити и могућност да се откаже прослава „Дана Коморе“ и на тај начин смање трошкови, као и да треба размотрити предлог архитеката да се активности регионалних одбора до краја текуће године реализују без новчаних накнада. Истакла је да би можда то могао да буде предлог који ће извршни одбори упутити осталим регионалним одборима.

Милорад Ракчевић, члан Управног одбора, предложио је да Комора за потребе помоћи за санаци-

ју последица од поплава донира 5.000.000 динара до краја текуће године, и то тако што ће се средства планирана за прославу „Дана Коморе“ преусмерити за ову сврху, а да се остаток од 1,5 милион динара обезбеди обустављањем дела накнада чланова органа, тела и запослених у Инжењерској комори Србије. Затим је истакао да је потребно формирати стручне тимове и о свему изнетом обавестити Владу Републике Србије и Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре. Навео је да би требало консултовати и инжењере из регионалних центара. Такође је истакао, да би Комора требало да се

укључи у пројекте, преко којих би конкурисала за одређена средства подршке из фондова Европске уније.

Проф. др Милосав Дамњановић, председник Надзорног одбора, подржао је изнете предлоге, истакавши да је неопходно припремити саопштење за јавност, као и допис Влади Републике Србије у коме ће се навести да је Комора спремна да Влади и надлежним институцијама пружи помоћ, и то најпре једнократну помоћ из редовних прихода у износу који одреди Управни одбор, а затим и солидарну помоћ, која подразумева одређени проценат свих примања у Комори по свим основама. Истакао је да би требало замолити чланове Коморе да пошаљу СМС поруку за помоћ на број који је одредила Влада РС, а такође их замолити да уколико нису, измире чланарину. Што се дугорочне помоћи тиче, навео је да је потребно формирати стручне тимове састављене од инжењера раличитих струка за потребе санације последица поплава, а чији ће рад бити волонтерски.

ПРВО НОВЧАНА ПОМОЋ, А ПОСЛЕ СТРУЧНО-ИНЖЕЊЕРСКА

Мр Радослав Лекић, члан Управног одбора, навео је да с обзиром да је хуманост лична ствар, руководство треба личним примером да исту покаже, и на тај начин индиректно утиче на све остале. Такође, именовани је подржао предлог да се средства планирана за прославу „Дана Коморе“ и за награде, преусмере за потребе санације последица поплава. Навео је и да би требало образовати координационо тело које ће по овом питању комуницирати са Владом Републике Србије и Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

Проф. др Милан Глишић, члан Управног одбора, подржао је предлог да се ове године не организује прослава „Дана Коморе“ и да се та средства као и средства планирана за награде преусмере. Такође, истакао је да се један део прикупљених средстава донира што пре, а други део да буде дониран за тачно одређену намену у складу са потребама.

Латинка Обрадовић, члан Управног одбора, подржала је предлог да сва средства планирана за организацију „Дана Коморе“ и доделу награда буду преусмерена за потребе санације последица поплава. Такође, истакла је да ће се последице елементарне непогоде одразити и на пословање Коморе, из разлога што одређени проценат чланства сигурно неће бити у могућности да редовно измирује обавезе, те да Комора у наредном периоду треба посебно да води рачуна о пословању, с обзиром да ће планирани приходи Коморе бити умањени. Потом је обавестила присутне да ће извршни одбори на својим седницама такође разматрати ово питање, и да ће се обележавања „Дана инжењера“ ове године отказати, а планирана средства преусмерити за потребе санације последица од поплава. Што се тиче активности регионалних одбора за 2014. годину, именована је истакла да је добила информацију из одређених региона, да су председници регионалних одбора предложили да се све активности одрже, али без накнаде предавачима, како би та средства била преусмерена за исту намену. На крају, истакла је да би требало припремити упитник који би био послат свим члановима Коморе, како би они који су заинтересовани могли да одговоре на који начин су спремни да се укључе у акцију помоћи у санацији последица од поплава.

„Најпре је потребно упутити материјалну помоћ“, рекао је проф. др Драгослав Шумарац, председник Скупштине ИКС. „За викенд (16-18. мај) делегација Коморе била је на састанку Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу (ИИРС) и имамо обећање да ће инжењерске коморе Словеније, Хрватске, Црне Горе, Македоније и Бугарске упутити материјалну помоћ у складу са својим могућностима. Такође, предложио је да се одреде координатори за сваку област у Србији која је погођена поплавама, као и да се формирају стручни тимови у које би били укључени и представници техничких факултета као и Привредне коморе Србије. Наравно, неопходно је што пре припремити саопштење за јавност“. ■

Одређено 35 координатора у 28 регионалних центара и општина

Изабрани координатори у регионалним центрима и општинама угроженим од поплава Координационо тело Инжењерске коморе Србије је одредило 35 координатора у 28 регионалних центара и општина угрожених од поплава, са списка добровољно пријављених чланова Коморе који су задужени за координацију између комисија за процену штете или општинског штаба за ванредне ситуације (ВС), локалне самоуправе и Инжењерске коморе Србије.

Милан Петровић дипл.грађ.инж. за Валево, Мирослав Милутиновић дипл.грађ.инж. и Александар Миленковић, дипл.грађ.инж. за Крупан, Гојко Грбић, дипл.грађ.инж. задужен за Лозницу и Мали Зворник, Звонко Ракић, дипл.грађ.инж. задужен за Уб и Лајковац, Драган Спасојевић, дипл.грађ.инж. за Љубовију, Душко Милићевић, дипл.грађ.инж. за Смедеревску Паланку и Велику Плану, Слободан Мартиновић, дипл.грађ.инж. за Шабац, Зоран Арсеновић, дипл.грађ.инж. за Богатић, Небојша Радовић, дипл.грађ.инж. за Владимирце, Далибор Чучак, дипл.грађ.инж. за Љиг, Иван Ђурђић, дипл.грађ.инж. за Бајину Башту, Милан Петровић, дипл.грађ.инж. за Осечину и Мионицу, Василије Вујић дипл.грађ.инж. за Горњи Милановац, Чедо Васовић дипл.грађ.инж. за Чачак, Милош Веланац дипл.маш.инж. за Лучане и Пожегу, Драган Вујчић дипл.грађ.инж. и Милош Стевановић, дипл.инж. геологије за Костолац, Томислав Антић, дипл.грађ.инж. за Параћин, Драган Ристић, дипл.инж.арх. за Ђуприју, Милун Бован, дипл.грађ.инж. за Тополу, Миљивоје Миладиновић, дипл.грађ.инж. за Јагодину, Оливера Даковић, дипл.инж.арх. и Милорад Миладиновић, дипл.инж.арх. за Краљево, Ненад Сврзић, дипл.грађ.инж. за Трстеник, Жељко Мурић, дипл.грађ.инж. за Сремску Митровицу, Бранко Овчарић, дипл.грађ.инж. Марија Ристић, дипл.инж. геологије, Славиша Здравковић, дипл.грађ.инж. и Дејан Филиповић, дипл.инж. геологије задужени за Чукарицу, Дарко Милидраговић, дипл.грађ.инж. и Дарко Ђорђевић, дипл.инж.арх. задужени за Лазаревац и Божидар Стошић, дипл.грађ.инж. Марија Ђокић, дипл.инж.арх. и др Јован Деспотовић, дипл.грађ.инж. задужени за Обреновац.

У Крагујевцу одржана два сајма

У Крагујевцу су током марта одржане две манифестације грађевинске провинијенције – Осми сајам грађевинарства и екологије (6-8.) и Шести међународни сајам камена и пратеће индустрије – Stone Expo (19-22.)

Осми сајам грађевинарства и екологије одржан је под мотом „У граду који се гради“ на коме је било тридесетак домаћих и излагача из Мађарске, Словеније и Грчке. Представила су се грађевинска предузећа, пројектантски бирои и удружења из области грађевинарства и екологије. Тема сајма ове године је била примена обновљивих извора енергије и еколошких материјала у области градње. У том смислу се у Крагујевцу представљају и фирме специјализоване за прераду отпада. Овогодишња манифестација је била у знаку промоције еколошких стандарда у области градње, а у стручном делу трибине и предавања су посвећени пројектима обновљиве енергије, изградњи мини хидроелектрана.

Инжењерска комора Србије се представила под мотом „Пројектовање система за коришћење обновљивих извора енергије (Сунце и вода) и очување животне средине“, на штанду са реномираним фирмама из области грађевинарства чији су асортиман опрема и ситеми за коришћење обновљивих извора енергије. У присуству великог броја чланова Инжењерске коморе Србије, излагача, гостију и представника медија, уводно излагање имао је Глигор Обреновић, потпредседник Управног одбора Инжењерске коморе Србије, који је нагласио значај овакве манифестације и чињеницу да је Комора по пети пут покровитељ Сајма грађевинарства у Крагујевцу. Након тога присутнима се обратила Јелена Бојовић, испред регионалних одбора Регионалног центра Крагујевац, док је Небојша Васиљевић, члан Градског већа за инвестиције и развој града Крагујевца званично отворио Осми сајам грађевинарства и екологије на Шумадија сајму у Крагујевцу.

Поред представљања акција и активности из своје делатности, за шири аудиторјум, Комора је првенствено за своје чланове, али и за све остале, организовала пратећи програм, односно, предавања из области енергетске ефикасности, обновљивих извора енергије, пре свега мини електрана на хидро и био енергију.

Десетак дана по затварању Осми сајам грађевинарства и екологије отворен је Шести међународни сајам камена и пратеће индустрије – Stone Expo који је трајао четири дана, од 19. до 22. марта. На 6. Stone Expo је

учествовало преко 56 излагача – 40 домаћих и 16 иностраних, највише из Италије – девет, Јужноафричке Републике, Хрватске, Словеније и Бугарске. Као и све претходне и овогодишњи Stone Expo организовао је „Камен Србије“ – Пословно удружење за експлоатацију и прераду камена и пратећу индустрију, на челу са Зораном Ђајићем, дипл.инж. геологије, председником УО „Камен Србије“.

„Међународни сајам камена и пратеће индустрије је један од најзначајнијих, не само у календару „Шумадија сајма“, већ и у Србији. Ми у Крагујевцу смо препознали значај и капацитет ове гране привреде, па се надамо да ће то коначно учинити и надлежни у Републици и подржати ову важну манифестацију“, рекао је отварајући Сајам, Верољуб Стевановић, градоначелник Крагујевца. „За српску индустрију камена су заинтересовани и бугарски и италијански инвеститори који желе да уложе у отварање каменолома у Србији и са којима ће бити потписани уговори о инвестицији“.

„Иако је Stone Expo специјализовани сајам намењен професионалцима, привукао је велики број, не само зналаца, него и радозналаца“, каже Зоран Ђајић. „Посетиоци су имали прилику да оцене понуду домаћих фирми које по светским стандардима врше дистрибуцију и уградњу камена у куће и станове, али и могућност да их упореде са познатим компанијама из света, пре свега из Италије. За разлику од претходних сајмова камена у Крагујевцу, где су за ширу јавност биле организоване бројне изложбе, демонстрације вајања и уградње камена, али и организоване ликовне колоније, ове године смо уместо таквог „формата програма“ одржали јединствено предавање са темом „Камен у архитектури и грађевинарству“, коме су, поред локалне публике, присуствовали и истакнути београдски архитекти, за које смо организовали.

Станко – Сова Божиловић

Гран при за дечију установу

Архитектонски тим који су сачињавали Милан Ђурић, Александар Вуја и Милка Ђњато добитници су Grand Prix 36. салона архитектуре за објекат – комбиновану дечију установу „Тесла – наука за живот“ у делу Блока 67 на Новом Београду.

36. Салон архитектуре трајао је пет недеља или 36 дана, отворен је 26. марта, а затворен 30. априла, а одржао се по традицији у Музеју примењене уметности у Београду. Протекао је у знаку великог јубилеја – четрдесет година од оснивања Салона архитектуре (1974-2014). У „јубиларној години“ на конкурс за учешће на 36. салону пристигло је 264 радова, од којих је за излагање селектовано 114, док је у конкуренцији за

награде било 74 радова, а наградама се окитило девет радова које је потписало 22 ствараоца.

Осим Гран прија на Салону се додељују признања и похвале па се Жири, који је ове године радио у саставу Александар Бобић, Александар Кековић, Тања Манојловић, Бојана Пејић и Милорад Видојковић, одлучио да додели: пет Награда, два Признања и три Похвале.

Награде су припале, у категорији „Архитектура“ Лазару Кузманову и Миљану Цвијетићу, за стамбени објекат у улици Васе Стајића 8 у Новом Саду, у категорији „Урбанизам“ Зорану Лазовићу и Владану Ђокићу, за стамбено насеље у Београду на Вождовцу, у Гостиварској улици, у категорији „Ентеријер“ Иви Беквић и Тамари Поповић, за ентеријер „Lol! Pantheon“ салон и канцеларија уредништва циришког часописа Камензинд (Camenzind Office) у улици Краљевића Марка 8 у Београду, у категорији „Гости салона – дело у иностранству“, академику САНУ Браниславу Митровићу, Огњену Крашни и Синиши Таталовићу, за управну зграду предузећа „Хидроелектране на Дрини“ а.д. у Андрић граду у Вишеграду у Републици Српској и у категорији „Експеримент и истраживање“ Бранку Станојевићу и Милени Страхиновић, за пројекат Граница, визуелни споменик жртвама обмане – гранични прелаз Шепал – Лозница.

Гран при Салона за „Комбиновану дечију установу „Тесла – наука за живот“

Признања су добили: Игор Марић, Божидар Манић и Ана Никовић, за капелу на новом гробљу у Барошевцу, општина Лазаревац, локација „Петковача“ и Михаило Тимотијевић, за пројекат реконструкције „Трушнице“ у селу Кремна код Ужица и претварање у део музеја шумарства.

Похвале су уручене: Александру Вуји и Весни Мили Чолић Дамјановић, за публикацију „Инстант град – архитектонски огледи“, Архитектонски факултет, Београд 2013., Дејану Митровићу, за фотографију СРЦ Милан Гале Мушкатировић у Београду и Љубици Славковић, за архитектонску критику „У потрази за транспаренцијом – мегдан око београдског пројекта студије Захе Хадид“, објављену у часопису Камензинд бр. 2 (странице 9-17), Београд, септембар 2013.

Мисија Салона свих ових година била је да се истакне улога и значај архитектуре у развоју друштва, плу-

ралност и квалитет архитектонских решења и грађевински стандарди, али и алтернативне, истраживачке идеје и пројекти. Осим што рефлектује архитектонске и урбанистичке праксе наше средине, Салон је од оснивања био место и прилика за размену локалних, регионалних и глобалних искустава. Р. Р.

Јубиларни Београдски сајам грађевинарства

Београдски међународни сајам грађевинарства имао је од 8. до 12. априла јубиларну 40. презентацију под слоганом „Градити по Вашој мери“ на којој је учествовало 500 домаћих и ино излагача. Овогодишњи SEEBBE (South East Europe Belgrade Building Expo) био је леп и атрактиван, какав је од свог осамостаљивања 1996. године (у периоду 1975. – 1996. био је посебан „модул“ у оквиру Сајма технике), али са најмањим бројем излагача и посетилаца у последњој деценији ипо. На јубиларном скупу неимара – 40. SEEBBE и Инжењерска комора Србије, већ првог дана трајања Сајма (8. април од 13. до 16. сати), обележила је свој јубилеј под мотом „Десетогодишње искуство – повезивање струке, привреде и крајњих корисника“.

Међународни сајам грађевинарства у Београду иако на низбрдици по броју излагача у последњих неколико година, и даље је највећа специјализована сајамска манифестација у региону југоисточне Европе. У години јубилеја окупио је око 500 излагача (пре пет година је излагало преко 1.000) од којих је трећина била из 22 земље Европе и Азије. Највећи број ино излагача био је из региона, пре свега Ех Ју државе, односно, суседних земаља – Хрватска, Македонија, Словенија, Црна Гора и БиХ, Румунија, Бугарска, Грчка,... Остали инострани излагачи би су из Чешке, Аустрије, Немачке, Италије, Пољске, Новог Зеланда, Норвешке, Сан Марина, Швајцарске, Шпаније, Руске Федерације, Мађарске и Турске. Излагачи су били организовани по робним групама, а излагачки програми су обухватили пројектовање, изградњу, машине за обраду стакла и столарију, грађевинску механизацију, софтвере, индустријске машине, најсавременије грађевинске материјале, разне алате и уређаје за климатизацију и грејање, обновљиве изворе енергије... Иако је број излагача све мањи нови програми и производи, да кажемо, новитети се и не смањују, већ се држе на доста високом нивоу/броју. Међу новитетима посебно су се истицале аутоматске машине за прозоре и врата, нове технологије из грађевинске хемије индустријских подова, кондензационих технологија. Како Београдски сајам по традицији дугој 19. година награђује инова-

На 40. SEEVBE Комора је имала своју презентацију којој је присуствовао и министар Велимир Илић

тивне програме и производе, Стручном жирију и није било тешко да одабере најбоље. Али о томе, наградама и награђенима, ћемо на крају.

Иако Београдски сајам грађевинарства у континуитету има квалитетан пратећи програм, мора се посебно истаћи овогодишњи, јер је презентирао и промовисао најзначајније струковне организације и коморе (СГИТС, УГИС, СИГП, ИКС, ПКС, ПКГИС) програме и производе, до акција попут „Обојимо зелено“, „Српске куће“, „Савремене еко технологије грађења“. Посебно занимљив догађај, не рачунајући наступ Инжењерске коморе Србије, била је изложба „Године за нама“ на којој су посетиоци могли да се упознају са свих претходних тридесет девет Сајмова грађевинарства, све тамо од 1975. до прошлогодишњег излагачког окупљања.

ДЕСЕТОГОДИШЊЕ ИСКУСТВО – ПОВЕЗИВАЊЕ СТРУКЕ, ПРИВРЕДЕ И КРАЈЊИХ КОРИСНИКА

Инжењерска комора Србије у последних осам година редовно и непосредно учествује на Београдском сајму грађевинарства, али и „гостује“ на промоцијама других струковних удружења. Овогодишњи Коморин наступ „лепо је пао“ па је своју „прву деценију“ презентирала и промовисала на јубиларном 40. сајму грађевинарства. Спајајући јубилеје циљ наступа ИКС је био да се још једном и непосредно промовише грађевинарска струка, односно, 12 неимарских специјалности колико их је окупљено у Комори. Сајамски наступ је био под мотом „Десетогодишње искуство – повезивање струке, привреде и крајњих корисника“ пред представницима ресорног министарства, партнерима, представницима фирми, факултета, стру-

ковних удружења и бројним члановима Коморе. Мр Велимир Илић, министар грађевинарства и урбанизма Републике Србије, својим присуством дао је посебан тон Коморином наступу на 40. SEEVBE, понајвише зато што се осврнуо на важност инжењерске струке и Инжењерске коморе, у наступајућим великим инфраструктурним пројектима који су од значаја за Србију.

„Прошле године уговорене су инвестиције од око три милијарде евра, пре свега на Коридору II, „Јужном току“, Бору..., али то није довољно да сви грађевинари нађу посао“, рекао је Илић. „У наредном периоду очекују се велики пројекти на којима би грађевинари били уполсени, а један од највећих свакако је „Београд на води“. Добра вест је стигла ових дана и из Кине, да је финансијски активан кредит за две деонице Коридора II. Очекујемо да током лета крене и концесија за деоницу од Београда до Обреновца и од Прељине до Пожеге. Такође, путем концесије градиће се и ауто пут од моста Земун – Борча, од Ковилова до Зрењанина, затим „моравски коридор“, али и ауто пут од Пожеге до Бољара за који се документација припрема у сарадњи са Емиратима. Шансу имамо и морамо да је искористимо. Консолидују се али и ничу нове грађевинске фирме, добре и јаке, имамо изузетне кадрове, како инжењере тако и мајсторе“.

О тренутном стању у Комори, остварењима у протеклој години и на почетку ове, односно, о плановима за наступајући период, говорио је, уз помоћ power презентације, Милован Главоњић, председник Коморе, док је о „првој Комориној деценији“, односно, о монографији „Инжењерска комора Србије 2003 – 2013“ присутнима говорио Милорад Миладиновић, потпредседник Скупштине ИКС.

Традиционалне награде Београдског сајма – Нову визуру и Посебна признања добило је десет производа

После завршетка уводног, да не кажемо, свечарског дела Комориног наступа на 40. SEEVBE, уследио је „стручни формат“, односно, пет стручних и актуелних предавања. Прво је Зоран Петровић, дипл. грађ. инж. одржао предавање са темом „Технологија градње „моста Земун-Борча“. На овом пројекту који је један од највећих инфраструктурних послова у Србији, инжењер Петровић је одговорни руководилац радова, па је уз велики број фотографија коментарисао не само шта се на градилишту „догађало“ у протеклих 30-так месеци, већ и шта ће се дешавати до његовог завршетка који се очекује до краја ове године.

О енергетској ефикасности, материјалима и уређајима, који је обезбеђују, говорили су представници три компаније – Yitong, Knauf Insulation i LG Electronics.

Душан Ђерић, дипл.грађ.инж. из Yitong-a, говорио је о савременим материјалима за енергетску ефикасност, пре свега о мултипору. Наиме, мултипор је минерална термоизолациона плоча произведена са циљем боље изолације грађевина. Примерен је за рециклирање што свеукупно доприноси очувању човекове средине. Састоји се од природних сировина: креча, песка, цемента и воде, која је ефикасно средство за обликовање великог броја ваздушних пора, познатих по изврсној термоизолацији.

Горан Пролић, дипл.грађ.инж. из Knauf Insulation, одржао је предавање са темом „ЕЕ решења равних кровова – класични и зелени кровови“.

Последњи предавач/излагач био је Ненад Чрнила, дипл.ел.инж. регионални менаџер пројеката у оквиру пословне јединице за климатизацију и енергетска решења из LG Electronics са темом „Енергетска ефикасност у примени“ и представио нови „Multi V, IV“ уређај који захваљујући најновијим технолошким до-

стигнућима, (овај модел из „Multi V“ серије) омогућава корисницима да знатно побољшају квалитет живота и кућног буџета.

НАЦИОНАЛНО УДРУЖЕЊЕ „СРПСКА КУЋА“

Разговор о српском народном градитељству и његовој примени у савременој архитектури организовало је Национално удружење „Српска кућа“, основано са циљем очувања старе националне градитељске традиције и српске архитектонске баштине. Чланови овог удружења су наши познати архитекти, инжењери, дизајнери, песници и музичари...

„Некада су говорили да је традиционална српска народна архитектура мртва, а данас видимо да није тако и да је та архитектура веома жива“, рекао је архитекта Бранко Бојовић, ђак професора Божидара Петровића, архитекте чије су „српске куће“, протеклих деценија, највише допринеле очувању и рефирмацији српског архитектонског стила. „Индуријализација и урбанизација Србије у XX веку довеле су до потискивања традиције, на рачун имитирања градских кућа и неукуса који је за резултат имао то да је Србија постала лидер урбаног примитивизма у Европи. У том мору неукуса Божине куће су прави бисери, јер је својим градитељским решењима успео да оствари архетип и погоди суштину српског националног бића. На крају, није задатак државе само да се бави легализацијом, већ да се бори за очување елементарног укуса у градитељству и традиције у архитектури“.

Представљајући Национално удружење „Српска кућа“ и најављујући његове активности мр Тихомир Обрадовић говорио је о градитељској традицији између прошлости и будућности. Он је рекао да је циљ овог

удружења да се младим људима укаже на један свет који је далеко од њих и да се наша градитељска традиција проучава у школама и на факултетима. На крају свог излагања он је поздравио покушаје актуелног Министарства грађевинарства да подстакне и поспешити изградњу кућа у националном стилу.

АКЦИЈА „ОБОЈИМО ЗЕЛЕНО“

Учесници акције су били сви излагачи чији производи задовољавају критеријуме енергетске ефикасности и одрживе изградње, а за то поседују одговарајуће сертификате и потврде квалитета. Штандови ових излагача били су обележени зеленим балонима, а излагачи су искористили могућност да се додатно представе и промовишу своје производе у оквиру стручних и пратећих програма. Модерно грађевинарство подразумева бригу о природи и окружењу, задовољавање неких параметара постао је незаобилазан услов за бављење овом делатношћу и добијање престижне зелене одлике. Најзначајнији параметри су одржива изградња, обновљиви извори енергије, енергетска ефикасност, рационално коришћење ресурса, утицај на околину и здравље људи.

Зеленим балонима ове године су били „окићени“ штандови 36 излагача: АГМ књига, Архисолар, Аتما, Беохрам, Бруцха, Дуцо, Елвиал, Fabbrica, Филић, Фима, Флоринг, Флук ПРО, Храм 032 ПВЦ траде, Ignis Augum, ИНФО маркет, Институт за испитивање материјала, Kovex, Мареј Срб, Маркетинг PRESS, Металац, Милопром, Мобилне куће, OMEGA profex, ПАН лифт, Перин, Polymers group, Tondach-Potisce Кањижа, Proal, Rehau, СМ инжењеринг, Техномаркет, Термопродукт РС-1, Термор, Техни и Viessman.

НАГРАДЕ ЗА КВАЛИТЕТ И ИНОВАЦИЈЕ

Традиционалне награде београдског Међународног сајма грађевинарства додељене су и на јубиларној, 40. манифестацији. „Посебно признање“ добило је шест излагача, а „Нову визуру“ четири.

Најзначајније признање Међународног београдског сајма грађевинарства „Нове визуре“ добили су: Tondach – Потисје Кањижа за керамичку шиндру плус и-или шиндру плус НАТУРА, Металпродукт – Смедеревска Паланка за линију за профилисање вертикалних олука ОЦ 100, Алупласт – Апатин за саобраћајни знак од композитних материјала и Пештан – Аранђеловац за нискошумну канализациону цев.

Добитници „Посебног признања“ су били: Керамика Кањижа за подну линију керамичких плочица ДИГИТАЛ, Оrona – Шпанија за лифт кабину – TIP 4G, Knauf Isolation- Земун за фини завршни слој FINITURA, Šamarića Windows – Качарево за прозор дрво + алуминијум са трослојним стаклом, Пери оплате – Шимановци за привремену заштитну ограду – PROKIT EP 110 и WarmUp – Енглеска за PFM MAT грејну жицу за подно грејање.

О најуспешнијим излагачима ове године је одлучивао Стручни жири у саставу: председник др Драган Аризановић, Грађевински факултет и чланови проф.

др Александра Крстић Фурунџић, Архитектонски факултет, проф. др Срђан Бошњак, Машински факултет, проф. др Радослав Алексић, Технолошко-металуршки факултет сви са Универзитета у Београду и Горан Родић из Удружења за грађевинарство Привредне коморе Србије. **Радован Радовић**

Милану Вујовићу Награда града Београда за архитектуру

Пословно – стамбена зграда у Блоку 11 на Новом Београду коју је пројектовано мр Милан Вујовић, ванредни професор на Архитектонском факултету Београдског универзитета, према једногласној оцени жирија, најбољи је објекат изграђен у престоници током 2013. године. Лауреат овог великог признања, професор Вујовић је постао после пет безуспешних номинација. „Награда града Београда је велика сатисфакција за досадашњи рад, али и прекретница у каријери“, каже Вујовић, чије стваралаштво у дужем периоду скреће на себе пажњу стручне јавности својим пројектима и реализацијама које одишу промишљеношћу, концептуалном аутентичношћу и савременом интерпретацијом.

Осим за архитектонско урбанистичко стваралаштво, Награда града Београда додељује се у још 18 категорија, плус две старосне групе – младе и остале. Укупан број награђених је 183 уз напомену да признање за медицину дели 152 чланова Катедре за хирургију са анестезиологијом Медицинског факултета.

Добитник Награде града Београда за књижевност и преводно стваралаштво је академик Милосав Те-

Вујовић – „Награда града Београда је велика сатисфакција, али и прекретница у каријери“

шић, за књигу „Ветрово поље“. За позоришно стваралаштво награђен је Небојша Дугалић, за улогу Роберта у представи „Издаја“ аутора Харолда Пинтера. За филм и радио-телевизијско стваралаштво награду су добили Никола Мајдак и Ана Недељковић, за режију анимираног филма „Rabbitland“.

За ликовно и примењено стваралаштво, визуелне и проширене медије, награду је добио Владимир Величковић. За музику и музичко-сценско стваралаштво награђен је Иван Јевтић, а за друштвене и хуманистичке науке Слободан Жуњић.

За природне и техничке науке награђени су др Милован Шуваков и др Вељко Дмитрашиновић. Награда за проналазаштво није додељена.

Награду за пољопривреду добио је Слободан Симић из Вранића, а награда за новинарство припала је Александру Диклићу, за серијал „Београд, вечити град“ и Весни Несторовић, за ТВ емисију „Упознајте нас боље“.

Награда за спорт припала је Емиру Бекрићу, за освајање бронзане медаље на Светском атлетском првенству у Москви.

Награда града Београда за херојско дело у 2013. припала је Николи Ранковићу за добротворни рок концерт који је уз помоћ пријатеља организовао на свој рођендан, 30. новембра 2013. где је сакупио око 15.000 евра, за операцију и лечење шестогодишње Лане Николић. Захваљујући Николи, али и другим људима добре воље, Лана је оперисана у Риму и успешно се опоравља.

За образовање је награђена група аутора – др Љиљана Абрамовић Савић, магистар Виолета Несторов и магистар Стеван Несторов.

За другогодишњи рад и трајан допринос развоју града награђен је академик Драгољуб Р. Живојиновић.

Специјално признање за изузетан допринос у реализацији догађаја од значаја за град припало је Љубиши Јовановићу, Ивани Стефановић и Петру Поповићу, за организацију првог фестивала класичне музике.

Добитник награде за стваралаштво младих у области науке је др Драган Хрнчић, а у области уметности ансамбл инклузивне представе Ђорђе Голубовић и Игор Деспотовић, Душан Лазић, Јована Лазић, Анастасија Лиздек, Александра Лиздек, Немања Митић, Јелена Мишковић и Михајло Риђевац.

Награда „Светислав Стојановић“ припала је ватрогасцу команди Одељења у Ватрогасно-спасилачком батаљону Звездара Бојану Станисављевићу и то за исказану стручност и храброст у спасавању девојчице која је затечена у стану где је избио пожар. Награђена је и ватрогасна јединица, Ватрогасно-спасилачка чета Лазаревац.

Признања су уручена 17. априла у Старом двору илити Скупштини Београда.

Дани Београда славе се дванаесту годину за редом, од 16. до 19. априла у спомен на прво писано помињање словенског имена Београда, 16. априла 878. године и 19. априла 1867. године, када је Али Риза-паша уручио кључеве Београда кнезу Михаилу Обреновићу. **И. В.**

58. Сајам технике – „корак у будућност“

На Београдском сајму од 12. до 16. маја одржан је 58. међународни сајам технике и техничких достигнућа са слоганом „Корак у будућност“, на коме је учествовало око 500 излагача из 17 земаља представивши више од 100 техничко-технолошких новитета и иновација, док је 50-ак остварења имало светску премијеру. Сајам технике и техничких достигнућа, један од најстаријих чланова Уније међународних сајмова (UFI) из Париза, најрепрезентативнија је сајамска манифестација ове врсте у овом делу европског континента.

Током пет дана трајања Сајма биле су представљене савремене технологије и иновације у области роботике, електроенергетике, електронике, телекомуникација, материјала, енергетске ефикасности, као и индустријског и софтвера у области планирања ресурса у компанијама. Поред компанија из Србије своје производе, програме и технологије презентирали су излагачи из Словеније, Чешке, Турске, Хрватске, Италије, Немачке, Босне и Херцеговине, Аустрије, Пољске, Мађарске, САД, Швајцарске, Тајвана (Народна Република Кина), Русије, Македоније и Бугарске. 58. сајам технике и техничких достигнућа отворио је Расим Љајић, потпредседник Владе Србије и министар трговине, туризма и телекомуникација. Том приликом је рекао да Србија извози софтвер у вредности од 200 милиона

Професор др Драгослав Шумарац – у ЦРЕП-у су похрањени сви подаци о издатим пасошима, лиценцираним инжењерима,...

евра годишње, али да је на 112. месту по степену иновација на листи од 148 земаља света и 141. по одливу мозга. И додао да Србија располаже великим потенцијалима интелектуалним и кадровским, али то није преточено у свакодневни живот због непрепознавања важности технолошких иновација, али и економске немогућности земље да више улаже у ту област.

Већ другог дана Сајма своју презентацију имала је Инжењерска комора Србије на којој је представила Централни регистар енергетских пасоша – ЦРЕП (Data Management System – DMS), који је реализовала уз помоћ и подршку Немачког друштва за међународну сарадњу (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit – GIZ). ЦРЕП, односно, јединствену базу података о енергетским карактеристикама грађевинских објеката у Србији, непосредно је реализовала/израдила београдска ИТ компанија BELIT (Belgrade Information Technologies).

О Систему ЦРЕП први је говорио проф. др Драгослав Шумарац, председник Скупштине Инжењерске коморе Србије, истакавши да ће информације о свим издатим енергетским пасошима, подаци о лиценцираним инжењерима за израду енергетских пасоша и компанијама за издавање тог документа, као и најновије вести о енергетској ефикасности, од септембра

Програм наступа Коморе на 58. међународном сајму технике и техничких достигнућа „Корак у будућност“ започео је Милован Главоњић, дипл.инж.ел. председник УО ИКС, презентацијом рада Коморе од оснивања 2003. године до 2014. са посебним освртом на достигнућа и догађања у последњих годину дана, са посебним делом посвећеним плановима и стремљењима у годинама које долазе. Посебно је нагласио кораке који су предузимани у циљу побољшања статуса чланова, проширивање материјалне основе Коморе, програмима везаним за перманентно усавршавање, али и о акцијама и активностима везаним за превод европских стандарда (Euro Cod), израду правилника и обуку везану за енергетску ефикасност грађевинских објеката.

бити доступне државним органима, стручњацима и грађанима путем овог система.

„Посебну пажњу бих скренуо на значај постојања пасоша енергетске ефикасности зграда и потребе да се кроз примену прописа Европске уније из ове области, омогући значајна уштеда енергије“, рекао је проф. Шумарац. „Морам да истакнем да захваљујући Централном регистру енергетских пасоша, Србија се сврстава међу прве земље у Европи, која је на путу унапређења енергетске ефикасности, успоставила такву базу података. И још нешто, улагања у пројекте енергетске ефикасности доносе велике користи, поготову ако се зна да се инвестиције враћају већ након пет до шест година. Захваљујући доброј сарадњи са надлежним министарством у последњих 4-5 година, наши чланови, стручња-

Централни регистар енергетских пасоша пустиле су у рад Јасминка Павловић, Антонела Солујић и Ђорђе Лазић (с десна на лево)

ци, лиценцирани инжењери, израдили су Правилнике о енергетској ефикасности, а Комора је била задужена за обуку инжењера о енергетској ефикасности. До сада је обуку већ прошло око 1.850 кандидата, док је њих 1.180 добило лиценце“.

Своје излагање председник Шумарац је завршио емитовањем видео порука Хермана Ван Ромпаја, председника Савета Европске уније, који је говорио о потреби за већом енергетском ефикасношћу стамбених зграда нагласио да „енергетска ефикасност није потрошња него инвестиција, паметно улагање у нашу заједничку европску будућност“.

Луц Јаржински (Lutz Jarczyński) из Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ), који је био следећи презентер, с обзиром да је већ говорио о ЦРЕП-у (Data Management system) у европским земљама истакао је да и у технолошки развијеним земљама до сада није направљен такав централни регистар енергетских пасоша зграда као што је регистар који од данас поседује Република Србија.

НАЈВАЖНИЈА ЈЕ ПРИМЕНА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА ЕНЕРГЕТСКОГ ПАСОША

Посебно занимљива излагања поводом ЦРЕП-а имале су три даме из актуелне власти – Јасминка Павловић, начелник Одељења за енергетску ефикасност Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Антонела Солујић, шеф Одељења за енергетску ефикасност Министарства рударства и енергетике и др Александра Томић, председник Одбора за енергетику Скупштине Републике Србије.

Награде и посебна признања

Стручни жири 58. међународног сајма технике и техничких достигнућа одлучио је да ове године издвоји и додели признања за само 11 производа из девет компанија. Највеће сајамско признање – НАГРАДА „Корак у будућност“ добило је пет, а ПОСЕБНО ПРИЗНАЊЕ „Корак у будућност“ – шест производа.

НАГРАДУ „Корак у будућност“ добило је пет производа, у три области, од којих су три пројектована и произведена у Србији, а остатак у иностранству – САД, односно, Аустрија/Италија. За област ИНТЕГРА – ФЛЕКСИБИЛНА АУТОМАТИЗАЦИЈА – Брусилица за унутрашње брушење са нумеричким управљањем MBU – 80 CNC пројектована и произведена у фирми ГРИНДЕХ – Кикинда и Интегрисани систем за производњу амбалаже IML технологијом произведен у компанијама ENGEL – Аустрија /CAMPETELLA – Италија. За област ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА – Асинхрони кочиони електромотор типа: 2. SKRZKT 280ATV производ фирме СЕВЕР Суботица, и Високотопски прекидач 550 kW тип SFL – 17 пројектован и реализован у компанији ЕНЕРГОИНВЕСТ – ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ОПРЕМА – Источно Сарајево, Република Српска. За област ТЕРМОТЕХНИКА И ПРОЦЕСНА ТЕХНИКА – Клима уређај COOLERADO M50 произведен у компанији COOLERADO CORPORATION, Денвер, САД.

ПОСЕБНА ПРИЗНАЊА „Корак у будућност“ добило је шест производа у четири области, од којих је само један произведен у иностранству. За област ИНТЕГРА – ФЛЕКСИБИЛНА АУТОМАТИЗАЦИЈА – Компактан 2D портал са високим перформансама EXCM урађен у FESTO GmbH Беч. За област

„Сада је најважнија правилна примена Централног регистра енергетских пасоша, посебно после израде и усвајања Националног програма енергетске ефикасности за наше стамбене објекте, који ћемо, надам се, врло брзо донети“, рекла је Јасминка Павловић. „Ова два стратешка документа у овој области, нема сумње, да ће подстаћи развој једне нове гране привреде и да ће се тако покренути, не само грађевинска, већ и остале пратеће индустрије у Србији. Поносни смо на екипу стручњака који су довели до тога да имамо Централни регистар енергетских пасоша и што сада имамо нешто што ће и Европа и Немачка да учи од нас.“

„Систем који данас представљамо и Регистар енергетских пасоша треба да омогући знатно унапређење енергетске ефикасности, јер ћемо сада моћи да пратимо уштеду енергије и да извршавамо наше обавезе према Европској унији“, рекла је Антонела Солујић. „Производи који нису довољно енергетски ефикасни ускоро практично неће моћи да се нађу на тржишту.

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА – Дистрибутивни енергетски трансформатор произведен у МИНЕЛ ДИНАМО из Београда. За област САВРЕМЕНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ – Софтверски алат за семантичку обраду текстова у природном језику и Розета – мултифрактални анализатор за класификацију карцинома, оба урађена у Институту „Михаило Пупин“ из Београда и потпуно аутоматизован и аутономан детектор атмосферских јона СД1 – 06 произведен у Кристал инфиз у Земуну. За област МЕ-РЕ-КО – Инклинометар са жироскопом 202 урађен у компанији НО-ВИЛОГ – Нови Сад.

Стручни жири 58. међународног сајма технике и техничких достигнућа био је састављен од шесторо професора Београдског универзитета: тројица су са Машинског факултета – проф. др Александар Петровић, председник и чланови проф. др Драган Милутиновић и проф. др Бранислав Живковић, проф. др Весна Радојевић са Технолошко-металуршког факултета и двојица са Електротехничког факултета – проф. др Лазар Сарановац и проф. др Зоран Лазаревић.

„Ове године је била изузетна конкуренција међу кандидатима за признања, па смо приликом доношења одлука имали не малих тешкоћа, јер су често пресуђивале финесе“, рекао је проф. др Александар Петровић, председник Жирија. „Утолико је Стручни жири имао тежи и одговорнији задатак, како би својим одлукама обезбедио да се одржи стечена репутација и високи, међународно признати, професионални и научно-истраживачки ниво сајамске манифестације која траје безмало шест деценија“.

Са овим системом имамо механизам којим ћемо моћи да измеримо енергетску ефикасност у овој области. Сви енергетски пасоши, када их одобри Министарство грађевинарства, улазиће у тај Централни регистар и моћи ће да се виде, што је значајно, јер ће сви подаци бити у електронском формату и на основу њих је могуће радити различите анализе. То је потребно посебно Министарству енергетике које ће из те базе података извлачити податке о уштедама енергије, јер то министарство има обавезу да те податке доставља Енергетској заједници и да извештава о испуњењу тих циљева у Србији. Све ће бити аутоматизовано и то ће за нас бити огромна помоћ. Када је реч о буџетском Фонду за енергетску ефикасност објављен је јавни позив за локалне самоуправе, на који се пријавило 88 различитих субјеката па очекујем да ускоро дође до потписивања уговора о тим пројектима. За време претходне Владе је предвиђено да треба да се спроведе и јавни позив за банке и да се на тај начин

омогуће повољни кредити за енергетску ефикасност за грађанство. Надам се да ће све то, вероватно, заживети после ребаланса буџета“.

„Значај постојања Централног регистра енергетских пасоша од изузетног је значаја за целокупну привреду Србије“, рекла је Александра Томић. „То вам могу и тврдити, и гарантовати, јер сам по основном факултетском образовању машински инжењер, са докторатом из области економије. Још вам могу гарантовати да ћу као председница Скупштинског одбора за енергетику (заправо пуно му је име Одбор за привреду, регионални развој, трговину, туризам и енергетику Скупштине Републике Србије) бити изузетно активна код расправе, тако да кажем, „енергетских закона“, али ћу вас и позивати на седнице Одбора, да заједно са мном покушамо да их одбранимо и донесемо у формату који ће бити најбољи и за земљу и за струку/професију. Такође вам (Комори) се стављам на „располагање“ да помогнем где год је то могуће. Позовите ме и радо ћу доћи да поразговарамо о питањима струке и њене помоћи Србији“.

Онда је уследило свечано „пуштање у погон“ – ЦРЕП-а, што су, истовременим притиском тастера на рачунару, урадиле Јасминка Павловић и Антонела Солујић уз коментар „да је данашње пуштање у рад Регистра још увек тест фаза и да се тек на јесен креће са његовом обавезном применом, јер се неће моћи ни издати пасоши објеката, док се не унесу подаци у овај систем“.

НЕКОЛИКО УЛОГА ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА

Пуштање у рад Централног регистра енергетских пасоша, није било последње догађање које је организовала Комора на Сајму технике, јер је уследио „пакет“ изузетно занимљивих предавања. Прво је наступио Ђорђе Лазић, менаџер пројекта ЦРЕП из компаније BELIT, затим, проф. др Бранислав Тодоровић, председник КГХ, па спонзорски двојац – Милош Петровић, из компаније „Vuck“ и Ђорђе Пикиула, директор компаније „Aura-light“.

„Наш задатак је био да израдим информациони систем и извршимо његову имплементацију. Циљеви су били да се уради свеобухватан Дата менаџмент систем од којих је Централни регистар енергетских пасоша један део, а праве се даљи планови у оквиру овог система који ће бити реализовани у наредним годинама“, рекао је Ђорђе Лазић, објашњавајући главне карактеристике Централног регистра енергетских пасоша – ЦРЕП (Data Management System – DMS). „Сам информациони систем има неколико улога. Министарства ће имати алат којима ће добити свеобухватни извештај на основу којих ће моћи да праве даље планове. Комплетан алат за израду енергетских пасоша ће бити доступан за инжењере. Такође, постоји један јавни део Централног регистра, тако да ће грађани моћи да прате вести и догађаје који су у вези са енергетском ефикасношћу, да претражују регистар

лиценцираних инжењера за израду енергетског пасоша, да претражују регистар лиценцираних компанија. Грађанима ће бити доступна само прва страна енергетских пасоша, на којима им је доступно, осим адресе и основних података, и енергетски разред зграде. Министарства су управљачко тело које ће додељивати корисничко име и лозинку осталим учесницима у процесу – општинама, јавно-комуналним предузећима и др. Лиценцирани инжењери и компаније добијају те податке од Инжењерске коморе пошто је она надлежна за њих. До септембра ће лиценцирани инжењери и компаније моћи да погледају регистар, да тестирају све функционалности и да им пошаљу своје утиске како би се систем евентуално побољшао и унапредио“.

Уследило је једно предавање и две презентације. Прво је проф. др Бранислав Тодоровић одржао предавање на тему „Нове технологије у циљу смањивања потрошње енергије за грејање и климатизацију зграда“. Уследила је презентација компаније „Vuck“ коју је извео Милош Петровић, дипл.инж.ел. под називом – „Енергетска ефикасност објеката кроз осветљење“, док је у наставку Ђорђе Пикиула, директор компаније „Aura-light“ одржао презентацију „Енергетска ефикасност кроз примену лед технологије у стамбеним, пословним и индустријским објектима“.

Слободан Кујунџић

БИНА2014 – Простори јавности

Девета београдска интернационална недеља архитектуре (БИНА2014) трајала је дуже од три недеље, отворена је 8. а затворена 31. маја. Због катастрофалних поплава које су захватиле нашу земљу, Влада Србије је прогласила ванредно стање, што је поштвала и БИНА, па су сва догађања предвиђена за период од 21. до 23. маја била отказана.

Тема овогодишње БИНЕ била је – „Простори јавности“, као подручја који својим садржајем, значењем, интерактивним односом са околином и обликовним вредностима кроз све историјске периоде дефинишу суштину урбаних простора. Да би што боље дефинисали и објаснили „просторе јавности“ током 21 дана трајања организовано је близу 50 занимљивих дешавања – манифестација (изложби, предавања, документарних филмова, шетњи, радионица,...) у којима је учествовало неколико стотина актера. Организатори 9. Недеље архитектуре су Културни центар Београда (КЦБ) и Друштво архитеката Београда (ДАБ), а овогодишњи програми одржавају се у просторима КЦБ-а, на Архитектонском факултету Универзитета у Београду, на Тргу Републике и у неколико градских општина. Као и свих претходних година и ове је Инжењер-

Девета, предјубиларна, БИНА 2014. догађала се на много „непокретних“ градских локација и са једном „покретном“ – шетњама по Београду

ска комора Србије материјално помогла БИНУ2014, у формату „покровитеља“, док је најмање стотинак њених чланова узело непосредно учешће у реализацији програма.

Београдска интернационална недеља архитектуре – БИНА покренута је 2006. године са идејом да вредности које ствара и промовише архитектура воде остварењу бољег животног окружења и културном уздизању друштва, као таква она даје прилику архитектама одавде и издалека да покажу своје радове и да говоре о различитим друштвеним приликама, напредним пројектантским размишљањима, квалитетном грађењу и одрживом развоју. Као и код других послова, дугорочна посвећеност високим циљевима, без резултата који из рада произлазе, доводи неминовно до сумњи и самопреиспитивања, који лако могу да прерасту у разочарање и потиштеност, али исто тако, уколико се усмере ка разоткривању грешака у пређашњим уверењима и поступцима, могу да унапреде однос према увек неугодној стварности. Чини нам се да је разоткривање архитектуре једино што у овом тешком часу преостаје архитектама.

Низом предавања, радионица и изложби биле су представљене актуелне просторне интервенције и иницијативе, како у свету (Public Space European prize 2012, Шпанија, Going public, Немачка), Трафалгар сквер (Лондон), Тајмс сквер (Њујорк), Трг светог Марка (Венеција) или Piasa del Campo (Сијена), тако и у Србији и Београду (интервенције у јавним просторима београдских општина, пројекат Урбани инкубатор, иницијативе домицилног Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре), са намером да се укаже на најновије тенденције, али и да се информишу грађани о могућим начинима демократског учешћа у обликовању и коришћењу простора који свима припада. У не тако давној меморији Београда деведесетих уписани су јавни простори тргова и улица као носиоци поруке „Београд је свет“ и као платфор-

ма бројних урбаних интервенција. Јавни простори у савременим градским срединама све више се намећу као платформе за социјалну и политичку мобилизацију са једне стране, али и као простори активности независних грађанских иницијатива, чија је намера да поново освоје „отуђене“ просторе и искористе их на добробит локалних заједница.

Овогодишња БИНА свечано је отворена 8. маја „пакетом“ изложби и „живом свирком“ – „Годишње награде за архитектуру и Архитектонски и урбанистички конкурси у периоду мај 2013 – април 2014“, „СИБ: Временска капсула“ – Душана Ђорђевића, „Простори јавности! Архитектура, урбанизам и интервенције“ – концепт и аутори изложбе Јелена Ивановић Војводић и Петокрака, „Учити на примеру Газеле“ – Ханса Невидала, Аустрија, „Игло: Скулптура за јавни простор“ – Марлене Хаусегер, Аустрија, „Модерна схватања“ – Друштва архитеката Ниша и музичким програмом у извођењу групе „Fish in Oil“. Како је БИНА2014 почела – весело, бучно и раздрагано, тако исто је и трајала и завршила се 31. маја. То значи, са бројним и континуираним догађањима и дешавањима сваког двадесетједног дана трајања, изузев периода 21 – 23. мај, када је на снази било ванредно стање, због катастрофалних поплава. Долазећи период биће искоришћен за анализе, процене и синтезе, како би се открило најбоље и најатрактивније, што би требало да буде „камен темељац“ јубиларне – 10. Београдске интернационалне недеље архитектуре (10. БИНА2015).

С. К

Енергетски ефикасне школске зграде

На Машинском факултету у Београду је 9. маја 2014. године, у организацији Катедре за термотехнику, одржан семинар „Енергетски ефикасне школске зграде“. Семинар је одржан у оквиру међународног пројекта VERYSchool (Valuable Energy for a Smart School), који суфинансира Европска Комисија као један од пројеката CIP (Competitiveness and Innovation Framework Programme 2007-2013), и у коме је стручни тим Катедре за термотехнику Машинског факултета Универзитета у Београду један од учесника. Осам предавача изложило је своје радове везане за уштеду енергије у школама, представљајући могућности које у том погледу пружа пројекат VERYSchool, као и примере добре праксе реализоване код нас и у свету. Поред предавача из Србије на Семинару су учествовали и представници чланица пројекта из Италије и Републике Ирске. Семинар је, у име организатора, отворио проф. др Бранислав Живковић.

Семинар је привукао велики број слушалаца јер су предавања држали домаћи стручњаци и експерти из Републике Ирске и Италије

У последње време се велики број пројеката, стручних и научних радова, баве мерама за смањење потрошње енергије у зградарству, како би се ови велики потрошачи приближили зградама нулте енергије. Међутим, интересовања стручњака углавном је фокусирано на стамбене и пословне објекте, али се мало њих бави баш школским објектима. С обзиром на чињеницу да у Европској унији школе свакодневно похађа преко 107 милиона ученика, као и преко 3 милиона наставника и другог ненаставног особља, што чини око 22 одсто европске популације, и да јавна потрошња у образовању износи 4,9 процента БНД-а, Европска комисија је, уочивши значај уштеде енергије у образовним установама, одлучила да суфинансирањем подржи пројекат VERYSchool. У пројекту учествује 11 институција из девет европских земаља (Италије, Португала, Велике Британије, Ирске, Мађарске, Бугарске, Белгије, Србије и Турске), које се баве израдом софтверских програма, едукацијом у области енергетске ефикасности, производњом опреме за ефикасно управљање зградама, енергетским прегледима и енергетским менаџментом. Циљ пројекта је да анализом примењених мера за унапређење енергетске ефикасности у четири пилот-школе провери и потврди применљивост иновативних технологија за управљање енергијом и да развије Навигатор за енергетску ефикасност (VS Navigator -VSN), нови софтверски алат који ће омогућити спровођење систематског енергетског менаџмента у школама широм Европе. Овај програм ће олакшати посао енергетским менаџерима, директорима школа и генерално људима који доносе одлуке у школама, да релативно лако процене које су то мере, превасходно из домена енергетског менаџмента, које би биле најпримереније и најефикасније у њиховим школама.

У првом делу Семинара предавачи су упознали присутне представнике надлежних министарстава, градских секретаријата, представнике школа, произвођача опреме, студенте и остале стручњаке заинтересоване за ову област, како се, кроз овај пројекат, применом нових технологија и променом начина управљања енергијом може остварити значајна уштеда енергије

је у образовним установама. Први предавач на Семинару био је Alfio Galata, M.Sc.phys. из Италије са темом „Савремен приступ енергетском менаџменту у школама“, који је и руководиолац CIP-ICT-PSP VERYSchool пројекат.

Др Мајк Броган из ирске компаније Enerit, која је прва у свету развила SaaS (Software as a Service) програм за примену стандарда за управљање енергијом ISO 50001, је кроз примере из праксе приказао како овај стандард, који доказано води ка значајним уштедама енергије, може бити примењен у школама.

Затим је Александра Сретеновић, M.Sc.маш. асистент на Машинском факултету у Београду, представила могуће ефикасне мере за смањење потрошње енергије у школама, које нуди пројекат VERYSchool. Од преко седамдесет предложених мерасценарија, одабрано је само неколико (изолација омотача, замена светилки, постављање соларних панела и мере енергетског менаџмента за грејање и осветљење) и на примеру једне школе у Ђенови, пилот-школе овог пројекта, приказала смањење потрошње енергије и емисије CO₂, применом програма VS Navigator.

У другом делу Семинара је најпре Марија Лалошевић, M.Sc.арх. из Урбанистичког завода Београда, а неколико примера енергетски ефикасних школских објеката показала како урбанистичко-архитектонским мерама и коришћењем адекватних материјала, опреме и нових технологија они могу постати зграде нулте, па чак и позитивне енергије.

Након овог излагања уследило је неколико предавања домаћих стручњака који су изнели конкретне резултате примењених мера за повећање енергетске ефикасности у школама у Србији, првенствено применом обновљивих извора енергије: соларне енергије и биомасе као најзначајнијих потенцијала одрживе енергије применљивих у школама у нашој земљи.

Растислав Крагић, M.Sc.ел. из Министарства рударства и енергетике, је у раду „Искусство са фотонапонским панелима у три школе у Србији“, приказао резултате трогодишње експлоатације соларних електрана изграђених на крову школа у Београду, Кули и Варварину, које као повлашћени произвођачи електричне енергије испоручују електричну енергију дистрибутивној мрежи по подстицајним откупним ценама, feed-in тарифи.

Љубиша Танић, M.Sc.маш. је у својој презентацији „Могућности за уштеде у школама коришћењем биомасе – примери школа у Сребреници и Братунцу“ приказао колике су се уштеде постигле у овим школама преласком са лож-уља као енергента на дрвну биомасу.

Александар Савић, M.Sc.ел. из Електро-техничке школа Раде Кончар, Београд, је приказао мере које су примењене у овој школи у погледу енергетски ефикасног коришћења електричне енергије.

У дискусији која је уследила, присутни стручњаци заинтересовани за ову, данас толико актуелну тему, интересовали су се за могућности примене резултата пројекта VERYSchool у нашим школама, као и за законску регулативу у Србији, којом би се обезбедила примена наведених мера под повољним условима за образовне установе.

Бисерка Шварц

На крилима ждрала бронзана медаља

Као сваки млади амбициозни архитекта, Александар Рудник Милановић, тражећи шансу за своју афирмацију, одлучује се да учествује на престижном међународном конкурс „A'Design Award“ у италијанском граду Комо, са пројектом – Музеј модерне уметности. Овај његов предложак/пројекат награђен је бронзаном медаљом.

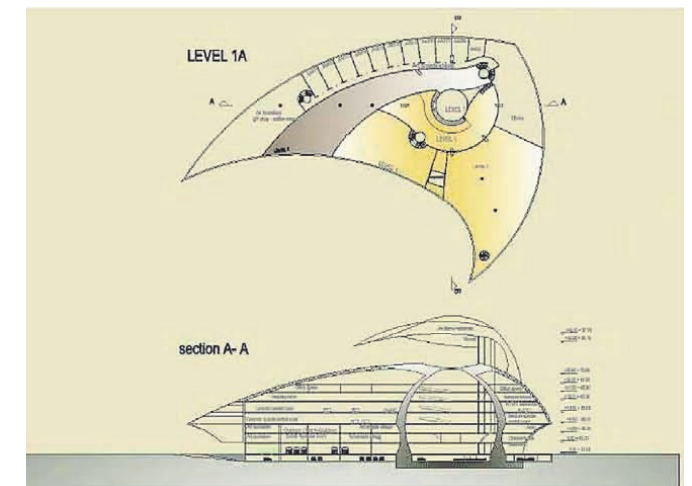
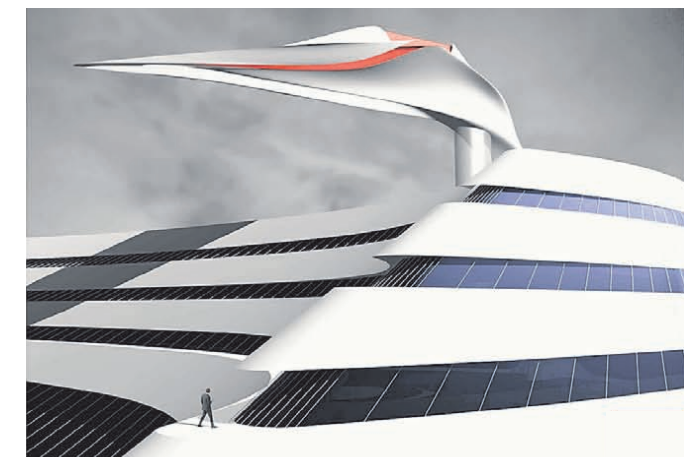
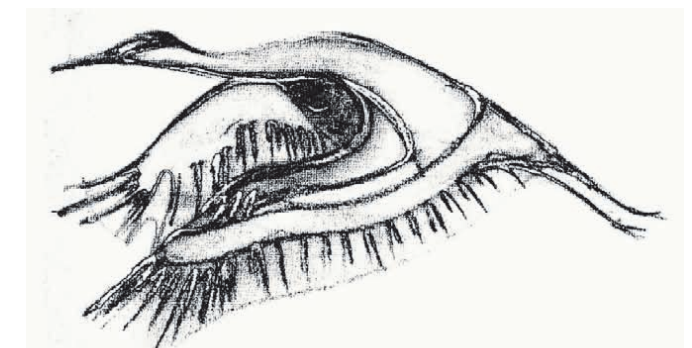
„У свету се гради велики број музеја, а међу њима има веома много истости и понављања, велики број умножених стереотипа управљених укусу богатог света. Милановић зна да између стотину пројеката за музеј, треба поред функције пронаћи и неке несвакодневне изазове и нове архитектонске склопове“, пише професор Михаило Митровић у Политикином суботњем културном додатку „Култура, уметност, наука“ од 24. маја, поводом награде у Италији. „Заљубљен у природу коју сматра трајним изазивачем својих полазних пројектантских позиција, скицира птицу ждрала и у тој мотивацији налази необичну метафору. Милановић гради музеј према музеолошким стандардима, са савршено пречишћеним ставовима, уз накнадно придодат задатак да један део музеја мора бити посвећен деци. Дакле, музеј са радионицама у коме млади

Александар Рудник Милановић – птица ждрал као идеја за пројекат Музеја модерне уметности

почињу да сричу прве појмове о уметности. Милановић обликује силуету ждралове позиције на гнезду. Главни распоред изложбених сала концентрисан је око полуотвореног атријума, а из средишта те композиције остварује комуникацију са главном ждрала, у којој је смештен панорамски ресторан. Тиме је добио не само нов садржај, него и изведен изванредно леп просторни облик који својом стилизацијом и скулптуралношћу влада простором“.

Значај овога и неких других великих међународних конкурса је у томе што добијају велику јавну презентацију из које се извлаче врло озбиљни и различити конкурсни послови. Међународни конкурс „A'Design Award“ организује OMC Design Studios SRL, member of ADI and ICSID из италијанског града Комо у десетак

дизајнерских категорија, на који је за период 2013-2014. године пристигло више хиљада радова. У категорији српског лауреата Александра Рудника Милановића (A' Architecture, Buèldèng and Structure Desègn Award) било је 450 радова, а платинастим, златним, сребрним и бронзаним медаљама окитило се њих 50. Бронзане медаље добило је седам радова, док је дело нашег архитекте прво наведено.

„Успех младог крагујевачког архитекте на конкурс „A' Design“ је веома подстицајан за наше младе архитекте, који годинама не налазе могућност да се баве архитектуром – да здружено или појединачно и слободније крену на иностране конкурсе, где се у доброј мери зна ред“, додаје Михаило Митровић. „Ред у свему, у распису, у програму, оцењивању, награђивању и посебно о судбини неприхваћених радова постављених у неконвенционалном духу, по природи ствари иманентном полетарцима који ће једнога дана наступити снагом и лепотом орла, феникса и ждрала“.

Награда се уручује на посебно свечаном церемонијалу. Најпре се отвара изложба свих конкурсних радова у времену од 4. до 24. августа ове године у старом ломбардијском дворцу Бролету (Castello Broleto) из 1215. године. За 9. август лауреати су позвани на свечану вечеру у једној вили на језеру Комо и том приликом ће им бити додељене награде и понуђено да потпишу уговор по коме ће „A' Design Award“ добити право да се стара о реализацији награђених пројеката. Ови пројекти се штампају у посебном каталогу који се дистрибуира познатим инвеститорима из света. Иначе, у документима који прате Конкурс објављена је исцрпна библиографија архитектуре Рудника Милановића (биографија, конкурси на којима је учествовао, награде које је освојио) као и велики интервју.

Станко – Сова Божиловић

Награде 19. салона архитектуре ДаНС-а

Друштво архитеката Новог Сада (ДаНС) своју најзначајнију манифестацију „Салон архитектуре“ организовало је по деветнаести пут. Новосадски Салон архитектуре требало је да траје од 22. до 30. маја, али због ванредне ситуације у земљи и проглашене тродневне жалости, свечано је отворен 26. маја уручењем награда најбољим радовима и њиховим ауторима. За Салон се пријавило 94 радова, а после селекције у Галерији Мацут било је показано 54 остварења. 19. салон архитектуре трајао је до 30. маја.

О наградама, које су додељиване у девет категорија, одлучивао је трочлани жири (др Љубинко Пушић, Силвија Каценбергер и Срђан Црквењаков) који се определио да награде додели у само шест категорија. Награде нису додељене урбанистичким, архитектонским и ентеријерским пројектима.

Специјално признање – Награда салона

Ауторски тим: Игор Мараш, Јелена Атанацковић Јеличић, Милица Костреш, Марија Дорић, Марко Тодоров, Дарко Реба (архитектура); Ивана Мишкељин, Дејан Ецет, Радомир Којић, Тихомир Јањушевић (ентеријер). Пројекат: Централна зграда Универзитета у Новом Саду. Година пројектовања: 2008. Година реализације: 2011-2013.

Урбанистичке реализације

Ауторски тим: Студио С: Оливер Станковић, Драгана Стевановић. Пројекат: Централни градски трг у Пожеги. Година пројектовања: 2011. (на основу првонаграђеног конкурсног рада из 1998.)

Година реализације: 2011-2012.

Ентеријер – реализације

Ауторски тим: Јелена Митов, Дејан Митов, Крсто Радвановић. Пројекат: Стан за двоје архитеката, Нови Сад. Година пројектовања: 2013. Година реализације: 2013.

Архитектура реализације

Ауторски тим: Биро. Виа: Јелена Ивановић Војводић, Дивна Богдановић. Пројекат: Реконструкција стамбеног објекта, Османа Ђикића 22, Београд. Година пројектовања: 2010. Година реализације: 2012.

Публикације

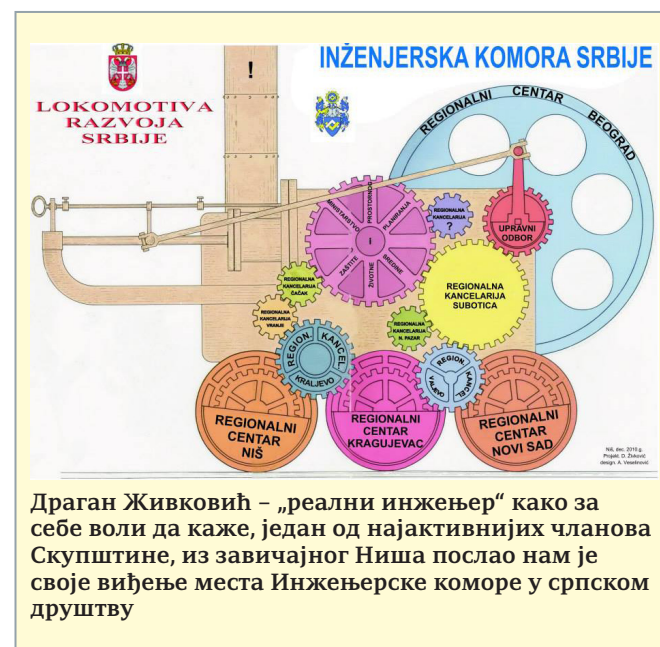
Аутор: Горан Војводић. Моја архитектура / Горан Б. Војводић. Издавач: Биро.Виа

Место и година: Београд, 2012.

Студентски радови

Аутор: Милош Пајевић. Пројекат: Гнездо – идејно решење викендице. Година пројектовања: 2014.

Ива Вукадиновић

Проф. др Мирослав Станојевић,
Председник Комисије за лиценце

Комора се труди да сваком инжењеру омогући добивање лиценце

Добро би било да факултети сарађују са ресорним Министарством и ИКС током израде студијског програма, како би будућим инжењерима било олакшано прибављање потребних лиценци

Радош О. Драгутиновић

Издавање лиценци за професионална занимања један је од најважнијих послова Инжењерске коморе Србије, јер оне (лиценце) омогућавају инжењерима везаним за изградњу грађевинских објеката да раде, да добију посао. Од оснивања Коморе, наравно, постоји и тело/комисија које се бави описом лиценци и до сада је имало четири сазива. На чело тог тела пуног имена „Комисија за преиспитивање описа постојећих и утврђивање предлога нових врста лиценци одговорних планера, урбаниста, пројектаната и извођача радова Управног одбора Инжењерске коморе Србије“, именован је Мирослав Станојевић, редовни професор Београдског Универзитета са Машинског факултета у Београду, са којим смо разговарали о лиценцама и лиценцирању.

„Пре него што одговорим на питања морао бих да изнесем неколико констатација или процедуралних објашњења везаних за лиценце и лиценцирање“, рекао је на почетку разговора професор Станојевић. „У периоду оснивања

Стратегија је базирана на усаглашавању врста лиценци и описа делатности са Законом о планирању и изградњи

Инжењерске коморе Србије, 2003. године, постојао је систем високог образовања који је функционисао претходних 50 година, са петогодишњим студијама за дипломиране инжењере. На факултетима исте области, у различитим градовима, постојала су усмерења у завршним годинама студија сличних назива, планова и програма. На Београдском универзитету су формиран први технички факултети за све профиле инжењерских струка. После тога и у другим градовима (Нови Сад, Ниш, Крагујевац, Краљево, Суботица, Чачак, Бор и др.), су у

почетку имали слична усмерења, планове и програме студија.

Прве врсте и описи лиценци, које је издавала Инжењерска комора Србије, су били засновани на тадашњем систему високог образовања.

Годину дана по оснивању Коморе, почеле су припреме за тзв. Болоњску реформу. Током 2005. године, факултети су добили прве акредитације за увођење новог система двостепеног високог образовања.

Први студенти су дипломирали на основним академским студијама (BSc), 2008. године, а на мастер академским студијама (MSc), 2010. године.

Главне промене које је донела Болоњска реформа, поред осталог, састоје се у следећем:

- уведен је већи број нових усмерења (модула) на појединим факултетима,
- уведена је могућност завршетка основних студија на једном факултету, а мастер студија на другом факултету,
- сви предмети су сведени на једносеместралне,
- уведени су изборни предмети на основним и мастер студијама (око једне трећине од укупног броја предмета које студент слуша), тако студент мастер студија може изабрати изборне предмете

са различитих усмерења и преполовити број предмета које слуша са свог матичног усмерења које му се евидентира у дипломи. Поред тога, у образовни систем високог школства укључено је и неколико приватних факултета из области грађевинске и архитектонске струке. За дипломиране инжењере са ових факултета постоје захтеви за доделу одређених врста лиценци“.

Упознајте нас са Комисијом за преиспитивање описа постојећих и утврђивање предлога нових врста лиценци одговорних планера, урбаниста, пројектаната и извођача радова, дајући неку врсту њене „личне карте“?

У претходном периоду, од почетка рада Инжењерске коморе Србије до формирања садашње Комисије за преиспитивање описа постојећих и утврђивање предлога нових врста лиценци одговорних планера, урбаниста, пројектаната и извођача радова 2013. године, овом проблематиком су се бавила три комисијска сазива: Прва комисија је радила у периоду од 2003. до 2005. године, Друга комисија за описе лиценци је радила у периоду од 2007. до 2008. године, Трећа комисија је радила у периоду од 2009. до 2012. године, док је мандат Четврте комисије до 2016. године. Одмах да кажем да је Прва комисија припремила доношење првих „историјских“ одлука, да не зазвучи превише патетично, и то:

- Одлука о врстама лиценци које издаје Инжењерска комора Србије бр. 540/1-4 од 27. 05. 2005. (укупно 56 лиценци);

- Одлука о изменама и допунама Одлуке о врстама лиценци које издаје Инжењерска комора Србије бр. 3237/1-6 од 08. 06. 2006. (укупно 57 лиценци);

- Одлука о допунама Одлуке о врстама лиценци које издаје Инжењерска комора Србије бр. 5280/1-5 од 19. 10. 2006. (укупно 62 лиценце);

Садашња сазив Комисија ради у складу са донетом Одлуком, са изменама и допунама, из периода рада претходне Комисије, за које је надлежно министарство дало сагласност:

- Одлука о врстама лиценци које издаје Инжењерска комора Србије бр. 1493/1-3 од 02. 07. 2012. са изменама и допунама, бр. 4078/1-3 од 20.12.2012 и бр. 1638/2 од 18. 06. 2013. (укупно 78 лиценци).

Прва Одлука о врстама лиценци које издаје Инжењерска комора Србије из 2005. године, садржала је описе за 56 лиценци, а сада важећа Одлука, са изменама и допунама, обухвата описе за укупно 80 лиценци.

Садашња Комисија за преиспитивање описа постојећих и утврђивање предлога нових врста лиценци одговорних планера, урбаниста, пројектаната и извођача радова образована је Одлуком Управног одбора број: 1757/1-6. од 04. 07. 2013. године.

У Комисију су именовани чланови из свих матичних секција: планера, урбаниста, пројектаната и извођача радова, као и представник Министарства грађевинарства и урбанизма, укупно 14 чланова. По струкама су: просторни планер – 1, дипломирани инжењери архитектуре – 4, дипломирани грађевински инжењери – 2, дипломирани инжењери електротехнике – 2, дипломирани машински инжењери – 2, дипломирани инжењер шумарства – 1, дипломирани инжењер саобраћаја – 1 и дипломирани

Прве врсте и описи лиценци, које је издавала Комора су били засновани на тадашњем систему високог образовања. Гдину дана по оснивању Коморе, почеле су припреме за тзв. Болоњску реформу. Током 2005. године, факултети су добили прве акредитације за увођење новог система двостепеног високог образовања

правник из Министарства грађевинарства и урбанизма. Чланови Комисије имају претходно искуство у раду у појединим органима Коморе, а посебно у Комисијама за утврђивање испуњености услова за добијање лиценци за поједине струке.

Већ на самом почетку рада Комисија је добила задатак да размотри већи број предмета, према дописима више факултета, институција и појединаца.

У периоду од јула 2013. до данас, Комисија је на редовним састанцима разматрала и донела Мишљења за око 30 предмета, која су упућена УО ИКС на сагласност.

За један број захтева је утврђена потреба израде описа нових врста лиценци или измене и допуне постојећих описа лиценци. У наредном периоду је планирано да се за сва донета Мишљења која буду усвојена на УО ИКС сачини обједињен предлог измене и допуне постојеће Одлуке о врстама лиценци.

Да би измене и допуне Одлуке о врстама лиценци биле свеобухватне, Комисија сарађује са ИО матичних секција планера, урбаниста, пројектаната и извођача радова. У плану је и сарадња са Комисијама за утврђивање испуњености услова за добијање лиценце, да се на основу досадашњег спровођења постојеће Одлуке о врстама лиценци, дају примедбе на постојећу Одлуку и предлози за потребне измене и допуне.

Колико је људи ангажовано у писању описа лиценци, односно, да ли искључиво чланови Комисије смишљају описе или се за то ангажују и други стручњаци/експерти?

Комисија је формирана са задатком да се преиспитају описи по-

стојећих и утврђивање предлога нових врста лиценци. Такође, припрема предлог за измену и допуну Одлуке о врстама лиценци, што подразумева и опис нових лиценци, као и измене и допуне описа постојећих лиценци.

Комисија у сарадњи са ИО све четири матичне секције и УО ИКС утврђује потребу ангажовања и других стручњака. Пре доношења Мишљења Комисије, организују се састанци са представницима фа-

Велики број лиценци је последица промене Закона о високом образовању, али и због промене програма на великом броју факултета

култета или предузећа, који иницирају измене или допуне постојећих лиценци.

Да ли је донета стратегија за будуће описе лиценци и ко је доноси: Комисија или неко друго тело Коморе?

Комисија предлаже стратегију, о њој се изјашњавају ИО матичних секција и УО Коморе.

Стратегија је базирана на усаглашавању врста лиценци и описа делатности са Законом о планирању и изградњи. Измене овог Закона налажу потребу усаглашавања постојећих врста лиценци са евентуалним законским изменама. При томе, имамо у виду да су до сада издате лиценце -више од 45.000, стечена обавеза, како би се измене вршиле без већих последица за инжењере који већ поседују лиценце.

Пре израде предлога за измену и допуну лиценци, анализира се могућност измене и допуне описа делатности или врсте факултета у већ постојећој сродној лиценци, како се не би увећавао постојећи, и

онако велики број врста лиценци.

О сваком појединачном захтеву мишљење дају чланови Комисије, инжењери из области, односно струке, на коју се захтев односи. Они дају предлог мишљења, а затим Комисија даје коначно Мишљење које предлаже Управном одбору ИКС на усвајање. Одлука Управног одбора ИКС је основ за даљи рад Комисије на сваком појединачном захтеву.

Према усвојеном Плану рада за 2014. годину, Комисија је у фебруару 2014., покренула иницијативу (преко Извршних одбора планера, урбаниста, пројектаната и извођача радова) за преиспитивање описа постојећих и утврђивање предлога нових врста лиценци, да се на основу досадашњег спровођења Одлуке о врстама лиценци, од стране Комисије за утврђивање испуњености услова за издавање лиценци по струкама, доставе предлози и сугестије за измене постојећих описа лиценци.

На тај начин, Комисија ће бити у могућности да сагледа потребне

измене и допуне, пошто је у 2013. години на основу разматрања више предмета донела одређена мишљења у вези измена постојеће Одлуке, а које би се после разматрања од стране УО Коморе реализовале у 2014. години.

Тренутно Инжењерска комора Србије својим члановима издаје 80 врста лиценци. Да ли је то много, мало, оптимално?

Велики број врста лиценци је последица промене Закона о високом образовању, 2005. године, као и промене програма студирања на већем броју факултета. Добро би било да факултети сарађују са ресорним министарством и ИКС током израде студијског програма, како би будућим инжењерима било олакшано прибављање потребних лиценци. Овде бих напоменуо да је у „Правилнику о начину поступку и садржини података за утврђивање испуњености услова за издавање лиценце за израду техничке документације и лиценце за грађење објеката за које одобрење за из-

градњу даје министарство, односно Аутономна Покрајина, као и о условима за одузимање тих лиценци“ у зависности од врсте техничке документације односно објекта, дефинисано укупно 27 различитих лиценци за запослена лица.

Има предлога/сугестија, пре него иницијатива, да се изврши велико тријерисање свих лиценци које издаје Комора, како би се дошло до оптималног броја лиценци по струкама. Какав

У „Правилнику о начину, поступку и садржини података за утврђивање испуњености услова за издавање лиценце за израду техничке документације и лиценце за грађење објекта за које одобрење за изградњу даје Министарство, односно Аутономна Покрајина, као и о условима за одузимање тих лиценци“ у зависности од врсте техничке документације односно објекта, дефинисано укупно 27 различитих лиценци за запослена лица

је Ваш став према том предлогу/сугестији, односно, како сте га разрешили?

О томе ће Комисија заузети став у наредном периоду. Свака кореница промена која би могла да има последице на већ издате лиценце, створила би више проблема него користи. Требало би, пре свега, синхронизовати студијске програме сродних факултета, законске прописе и потребе тржишта посла.

Целу једну деценију „киселила“ се иницијатива саобраћајца да им се повећа број лиценци. Ако се не вaram, предлагали су да их буде 11 – свака катедра да има посебну лиценцу. Да ли је то добар правац будућег лиценцирања чланства?

Овај проблем смо наследили, као што кажете, био је нерешен целу једну деценију. Ова Комисија је донела Мишљење о захтеву Саобраћајног факултета.

На Саобраћајном факултету у Београду наставним програмом, који је заједнички на првој години студија, основне студије су подељене у 9 модула, а мастер академске студије у 11 модула и за сваки модул је тражена посебна лиценца.

Комисија је предложила УО ИКС да прихвати да се саобраћајним инжењерима додају три нове лиценце, са предлогом да се остали модули, за које законом није утврђена обавеза поседовања лиценци, подведу под већ постојеће врсте лиценци за саобраћајне инжењере.

При томе смо имали у виду да је и досадашња потреба инжењера ове струке за поседовањем лиценце била значајно мања у односу на инжењере других струка. До сада је дипл. инж. саобраћаја изда-

то око 670 лиценци, за разлику, нпр од дипл. инж. грађевинарства, где је издато око 13.600 лиценци.

Факултети би требало приликом подношења иницијатива да своје захтеве образложе у односу на законом утврђене обавезе за поседовање лиценци за обављање одређених послова из области пројектовања, извођења, надзора. Студијски програми су основ за стицање одређених компетенција, али законом није за сваки смер или модул утврђена обавеза поседовања лиценце за обављање одређених послова.

Саобраћајци су тражили 11 врста лиценци, али их грађевинци имају 10 (за пројектовање), машинци, електроинжењери и архитекте по четири. Да ли је велики број лиценци у једној струци, преко 3-4-5, нека врста специјалистичких лиценци?

Разлике у погледу броја лиценци (инжењера грађевине, електротехнике, машинства и архитектуре), су везане за постојећа усмерења на факултетима односно заступљеност одређених инжењерских струка у појединим областима пројектовања и извођења радова.

Ја сам по струци машински инжењер и највише сам се бавио питањима везаним за лиценце за машинске инжењере. Од оснивања Инжењерске коморе Србије континуитет имају три пројектантске и одговарајуће три извођачке лиценце, које се додељују машинским инжењерима (у које су сврстана постојећа усмерења на студијама машинства). Од јуна 2013. године уведена је једна нова пројектантска лиценца за усмерења аутоматског управљања (336-Одговорни пројектант система управљања машинских постројења-аутоматика, мерења и управљања) и одговарајућа извођачка лиценца, тако да данас постоје четири пројектантске и четири извођачке лиценце за машинске инжењере. У периоду 2007-2008. година у услове за издавање појединих лиценци унети су и називи факултета где су стечене дипломе.

Велики број врста лиценци у једној струци инклинира ка сужавању подручја рада инжењера, води ка специјализацији. Да ли су „специјалистичке лиценце“ пут према „конкурсима са сликом“, да не кажемо малверзационој (коруптивној) ситуацији?

Већи број врста лиценци је, пре свега, последица студијских програма факултета и напора Коморе да омогући инжењерима стицање права на лиценцу. Факултети имају различите и неуредначене студијске програме, а инжењери који заврше студије имају иста академска звања. Пре доношења одлуке и утврђивања предлога нових врста лиценци детаљно се анализирају студијски програми факултета, организују састанци са представницима факултета, на основу чега се врши преиспитивање описа и потребна измена и допуна постојећих врста лиценци. Инжењерска комора Србије настоји да инжењерима различитих струка омогући право на прибављање лиценце. Најбоље би било да постоји што мање врста лиценци, а што више посла за инжењере. ■

На скупштинско заседање дошло је 80 чланова од 119, што значи да је изостала трећина, од које је 18 најавило недолазак, док се остатак није појавио на најважнијем годишњем скупу

Шеста редовна седница Скупштине Инжењерске коморе Србије – Београд, 25. април

Пословање у оквиру планираних прихода

Комора је у 2013. години пословала са профитом од 686.000 динара с обзиром да је остварила приход од 212,4 милиона, док су расходи били 211,7 милиона динара. Захваљујући ангажовању председника Главоњића Комора успела да са Републичким геодетским заводом разреши проблем око укњижења пословног простора у Београду, Новом Саду, Нишу и Суботици тако да је непокретна имовина укњижена као приватно власништво Инжењерске коморе Србије

Радош О. Драгутиновић

Шеста редовна седница Скупштине Инжењерске коморе Србије одржана је у петак 25. априла у просторијама Коморе у Београду. Заседању је присуствовало 80 од 119 чланова, с тим да је 18 чланова најавило свој недолазак, док се њих 21 без образложења није појавило на Шестом скупштинском заседању, „па се не није могло утврдити да

ли су оправдано или неоправдано изостали“. Радом Скупштине је руководио проф. др Драгослав Шумарац, председник Скупштине ИКС, уз помоћ Милорада Миладиновића, потпредседника, Иване Магделинић, ВД секретара Коморе и Драгане Ђурић, секретара Скупштине ИКС. Седница је почела са радом у 11,15 часова и трајала, са паузом, око 230 минута, односно, рад је окончала у 15 часова. Поред чланова Скупштине седници су присуствова-

ли мр Драган Дунчић, директор Републичке агенције за просторно планирање, чланови Управног и Надзорног одбора Коморе, тужилац и бранилац Суда части Коморе.

ДНЕВНИ РЕД СА ПЕТ ТАЧАКА

Рад Шесте седнице Скупштине започет је усвајањем Дневног реда са пет тачака. С обзиром да није било предлога за измене и допуне предложеног дневног реда, радило се према предлогу из материјала, који је једногласно прихваћен: Усвајање Записника са Пете редовне седнице Скупштине Инжењерске коморе Србије одржане 27. децембра 2013. године; Усвајање Извештаја о финансијском пословању Инжењерске коморе Србије у 2013. години; Усвајање Извештаја о раду Управног одбора Инжењерске коморе Србије у 2013. години са извештајима о раду извршних одбора матичних секција у 2013. години, као и извештаја о раду председника Управног одбора и председника Инжењерске коморе Србије у 2013. години; Усвајање Извештаја о раду потпредседника Управног одбора Инжењерске коморе Србије у 2013. години; Усвајање Извештаја о раду представника Матичне секције пројектаната, члана Управног одбора Инжењерске коморе Србије у 2013. години; Усвајање Извештаја о раду представника Матичне секције извођача радова, члана Управног одбора Инжењерске коморе Србије у 2013. години; Усвајање Извештаја о раду Надзорног одбора Инжењерске коморе Србије у 2013. години; Доношење Одлуке о континуираном (перманентном) професионалном усавршавању чланова Инжењерске коморе Србије.

Одмах да кажемо да су све тачке Дневног реда усвојене једногласно, осим последње за коју је гласала велика већина, али уз три гласа против. Уосталом, ево које су одлуке донете на Шестој редовној седници Скупштине Инжењерске коморе Србије: Усвојен је Записник са Пете редовне седнице Скупштине ИКС; Усвојен је Извештај о финансијском пословању Коморе у 2013. години; Усвојен је Извештај о раду Управног одбора ИКС са извештајима о раду извршних одбора матичних секција у 2013. години, као и извештаји о раду председника УО ИКС, односно, председника Коморе; Усвојен је Извештај о раду потпредседника Управног одбора Инжењерске коморе Србије, као и извештаји о раду представника Матичне секције пројектаната и Матичне секције извођача радова чланова УО ИКС у 2013. години; Усвојен је Извештај о раду Надзорног одбора Инжењерске коморе Србије у 2013. години; Донета је Одлука о континуираном (перманентном) професионалном усавршавању чланова Инжењерске коморе Србије, које је и до сада постојало, с тим што ће се увести евиденција бодова у Комори у циљу признавања наших квалификација у Европи.

Прва тачка Дневног реда је била усвајање Записника са Пете редовне седнице Скупштине ИКС, одржане 27. децембра 2013. године. председавајући је подсетио присутне да се, сагласно Пословнику о раду Скупштине, о Записнику одлучује без расправе, али их је и оба-

вестио да је чланица Скупштине Биљана Гајдобрански тражила техничку исправку Записника, у делу који се односи на констатацију одсуства чланова са 5. седнице јер је њено име изостављено. Такође је нагласио да је колега „скупштинар“ Јово Смиљанић доставио у писаној форми своје излагање из децембра како би било уврштено као део Записника са Пете редовне седнице Скупштине.

У „ПАКЕТУ“ РАСПРАВЉАНО О ФИНАНСИЈАМА, УПРАВНОМ ОДБОРУ, ЧЕЛНИЦИМА ...

Због природе и суштине самог материјала, али и због целисходности и ефикасности, о другој и трећој тачки се расправљало заједно, а гласало, односно, усвајане су појединачно. Радило се о Извештају о финансијском пословању Коморе у 2013. години (2) и Извештају о раду Управног одбора (са извештајима о раду извршних одбора матичних секција), као и извештајима о раду председника Коморе, потпредседника УО и двоје чланова УО из редова две највеће матичне секције које је бирала Скупштина (3).

Извештај о финансијском пословању Коморе поднео је Милован Главоњић, председник Коморе, нагласивши да је планирани буџет био предимензиониран, 236.000.000 динара, пошто је остварен приход био 212,4 милиона динара. Разлика између жеља и могућности била је нешто испод 10 процената и износи 23,5 милиона динара. Прошлогодишње пословање није било негативно, већ је забележена добит 40 одсто већа од планиране. Наиме планирана је добит од око 500.000, а остварено је 686.000 динара. Другим речима, оставрени приходи били су 212,4 милиона, а расходи 211,7 милиона динара.

„Главни разлог оваквог стања буџета лежи у томе што чланарину плаћа само 54 одсто чланова, а и приходи од стручних испита били су значајно мањи – планирано 47,5, ребалансирано 39,8, остварено 34 милиона динара. Примера ради, мојих „електричара-енергетичара, пре годину-две било је на стручним испитима по 60-так, а прошле године мање од 40“, рекао је Главоњић. „Међу неплатишама је и немали број чланова ангажованих у телима и органима Коморе, који имају лепе припадљности од ње, али чланарину не плаћају. Међутим, смањени приходи нису утицали на активности Коморе. За реализацију Програма рада Коморе било је планирано 84,5, па ребалансом буџета смањено на 76,3 док је потрошено 64,5 милиона динара. Посебно смо водили рачуна да се остваре све планиране акције и активности регионалних одбора и извршних одбора матичних секција, па је од планираних 33,2 потрошено 32,4 милиона динара. Ово је први пут да су матичне секције, без мало 97,78 одсто, потрошиле сва планирана средства. Када се погледају расходи (тачка А1) уочава се уштеда од близу 4.000.000 динара. О чему се ради? Ми смо били предвидели да самостално урадимо нацрт Закона о планирању и изградњи, за то смо формирали и радну групу, и да га

Милован Главоњић

Глигор Обреновић

Бисерка Шварц

Радослав Лекић

понудимо нашем Министарству. Међутим, од њих је стигла сугестија да се интензивно укључимо, својим предлозима и сугестијама, у Нацрт измена и допуна тада важећег закона, што смо и урадили и проследили преко 800 предлога и иницијатива. На крају, није донешен ни побољшани, али ни потпуно нови „грађевински закон“, али је Комора бар уштедела подоста пара. И поред свега Комора је лане пословала позитивно. Међутим, до сада у нашим финансијским документима нисмо планирали средства за трошкове амортизације нематеријалних улагања, некретнина и опреме. А те обавезе, на крају 2013. године достигле су тачно 9.338.305 динара. Напомињем, да у протеклих 10 година ни једном у буџету Коморе и њеним финансијским плановима нису била предвиђена средства за амортизацију. Зато је Управни одбор већ донео одлуку да се посебним мерама штедне обезбеде потребна средства за измирење амортизационог дуга до краја ове године. Уз то сви будући финансијски планови морају да рачунају са амортизационим улагањима, која ће из године у годину расти, како будемо повећавали власничку основу куповином пословног простора у регионалним центрима. Примера ради, већ смо се уселили у наш пословни простор у Суботици, што значи да ће амортизација у овој години бити већа од 10 милиона динара, колико је требало да платимо за 2013. годину“.

Говорећи о трошењу средстава Главоњић је истакао да су Суду части, ребалансом буџета, оправдано повећана средства, док је за рад комисија Управног одбора ИКС (има их укупно осам) рекао да су предимензионисане по броју чланова. Финансијским планом прво им је било намењено 2,5, а ребалансом чак 7.000.000 динара. Председник је нагласио да је УО стопирао неке активности комисија, што је успорило „пражњење“ буџета (потрошено је 4.300.000 динара), а да су „испразнили“ ребалансирани буџет, тачно за 2.700.000 динара пословање Коморе би била у минусу.

Статистика показује да је Управни одбор ИКС од кадму је на челу Милован Главоњић (28. јануар – 31. децембар 2013. године) радио у два периода и два састава. Први период је 28. јануар – 10. мај, други 10. мај – 31. децембар 2013. године. У првом периоду радио је

са „старим саставом“ с тим да су заједно са њим у УО ИКС именовани представници Министарства грађевинарства и урбанизма (проф. др Рајко Унчанин и др Слободан Отовић и Милорад Ракчевић који су заменили Драгану Ђорђевић, Драгомира Ацовића и Горана Вукобратовића). У другом периоду радио је са новим саставом УО ИКС изабраним на 4. редовној седници Скупштине ИКС – 10. мај. стим да су представници Министарства остали исти.

УВЕК ДОБРО ПРИПРЕМЉЕНЕ СЕДНИЦЕ

„Није ми била намера да дуго трајем, још мање да замарам чланове Скупштине, већ сам нешто више времена потрошио појашњавајући неке детаље из рада УО ИКС, за које ми се учинило да нису довољно транспарентно дати у материјалу“, рекао је председник Главоњић, после свог једносатног извештавања о раду УО и његовој личној активности. „Седнице УО су увек биле добро припремане, али смо ретко кад имали мање од 15 тачака, док смо на „рекордној“ 6. седници имали 34 тачке. Рад комисија УО био је квалитетан, између осталог и зато што су кадровски – бројчано и по струкама, добро димензионисане. Последња, од девет комисија УО, конституисана је у јуну – Комисија за лиценце, уствари је и најважнија, јер се бави самом суштином нашег постојања – описима лиценци, увођењем нових и редизајнирањем постојећих. Иза ње остаје добро обављен посао, али је тек очекују велике и сложене обавезе. Само да подсетим, да је лиценцирано преко 26.000 лица/чланова, односно, да је у њиховом власништву безмало 44.500 лиценци. Велики посао у долазећем периоду очекује и Комисију за законе и прописе којој смо већ дали задатак да напише један „грађевински“ закон који ће се тицати наших професионалних струка, док онај политички део, како га ја називам, а ради се о тзв. стварању амбијента за рад и привређивање, препуштамо политичарима и политици. Посебно истичем рад Комисије за информисање која је дала велики број добрих предлога за унапређење „Гласника“, који ће се применити већ у следећем броју нашег информативног гласила. И лане, као и ове године, сви наши чланови били су осигурани од ризика професионалне одговорности, на цирку 15.000 евра. Прошле

смо године суфинансирани 40-так програма/пројекта, а са том праксом смо наставили и ове, у нешто мањем броју/обиму и са сличним средствима. Оно чиме посебно нисам задовољан је темпо куповине пословног простора у регионалним центрима. Средства смо обезбедили, али се куповина непотребно „развлачи“, посебно у РЦ Крагујевац, који је по броју чланова на високом четвртном месту, после Београда, Новог Сада и Ниша. Кад смо већ код пословног простора, да кажем да смо успели да са Републичким геодетским заводом (РГЗ) разрешимо проблем око укњижења пословног простора (Београд, Нови Сад и Ниш), а то значи, да смо нашу непокретну имовину, укњижили као приватно власништво Инжењерске коморе Србије“.

Пре него што је наставио са извештавањем о свом раду као „првог човека Коморе“ – председника Коморе – Главоњић је говорници уступио мр Драгану Дунчићу, дипл. просторном планирању, директору Републичке агенције за просторно планирање, који је, као највиши представник Србије, присуствовао Шестој редовној седници Скупштине Инжењерске коморе Србије.

НИСАМ СЕ ВОДИО ЖЕЉАМА, ВЕЋ ДОБИЈЕНИМ И УСВОЈЕНИМ ОБАВЕЗАМА

„Када је реч о мом личном ангажовању, био сам, природно, укључен у све или највећи број акција и активности које је имала комплетна Комора, а не само Управни одбор, али сам строго водио рачуна да радим како ми Закон налаже, како ми је План и програм рада дефинисао, односно, кретао сам се у тим координатама. Значи, нисам се водио жељама, већ добијеним и усвојеним обавезама“, рекао је Главоњић, презентирајући свој Извештај о раду као председника Коморе. „Два су посебна поља мог ангажовања, дакако по одлуци Управног одбора – сарадња са ресорним Министарством грађевинарства и урбанизма и на међународном плану. Од априла прошле године више десетина пута сам се сусретао са представницима „нашег“ министарства као и са министром Илићем, што оцењуем као успостављање веома добрих односа. Министарство је било спремно да Комори повери не мали број задатака из свог домена и ресора, док је Комора настојала да кроз законе и подзаконска акта спречи омаловажавање пројектантских и извођачких услуга, нелојалне конкуренције, и да се сиво тржиште сведе на минимум. У свим тим контактима и пословима, основни циљ је био да се заштити инжењерска струка од даље маргинализације. Пуно смо се ангажовали око измена и допуна Закона о планирању и изградњи, проследили смо Министарству више од 800 коначних примедби и предлога, али на нашу велику жалост, одустало се од измена и допуна и кренуло се у израду потпуно новог законског акта. Што се тиче сарадње са другим министарствима, разговарали смо у Министарству унутрашњих послова (Сектор за ванредне ситуације и Управа за превентивну заштиту), Министарству рада... (Управа за безбедност здравља на раду) и Министарству рудар-

ства и енергетике (око увођења лиценци рударске инжењере). Када је реч о међународној сарадњи био сам ангажован у раду ЕСЕС (редовне седнице и годишње скупштине, посебне комисије), односно, Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу (ИИРС). Од осталих активности посебно бих истакао успостављање сарадње са ЈП „Коридори Србије“ са којима смо формирали Групу за накнадну проверу и контролу пројектне документације за изградњу аутопутних деоница Е-75, Е-80, Е-763, односно, Коридора 10 и 11. Основна идеја је била да се превентивно-техничким приступом предупредимо проблеми који за последицу имају продужавање рокова за изградњу и значајно повећање инвестиционих трошкова“.

ИЗВЕШТАЈИ ПОТПРЕДСЕДНИКА И ИЗАБРАНИХ ЧЛАНОВА УПРАВНОГ ОДБОРА ИКС

„У материјалу је дат извештај о раду потпредседника Управног одбора, који се нужно преплиће и прожима са извештајима председника Главоњића, па после његовог исцрпног излагања не постоји ни једна прича која се неће понављати“, рекао је Глигор Обреновић. „Осим редовних обавеза посебно сам био задужен за три сегмента - сарадња са јединицама локалне самоуправе, праћење активности око набавке пословног простора и праћење рада Секретаријата Коморе. У првом сегменту, успоставио сам одличну сарадњу са Градском грађевинском инспекцијом (Секретаријат за урбанизам и грађевинске послове), а на захтев наших чланова. Да није било сарадње са Грађевинском инспекцијом, других контаката са Градском управом готово да и није било, односно, била би равна нули. Морам да истакнем да је Градска грађевинска инспекција једна од ретких институција Градске управе која је била спремна на пуну сарадњу са Комором. Успостављена је више него одлична сарадња са локалном самоуправом у Суботици. Прихваћена је пословно-техничка сарадња Коморе и Дирекције за изградњу Суботице са којом смо реализовали већи број конкурса: идејна решења уређења три трга – Слободе, Републике и Корзоа, затим стамбено-пословног блока у Централном градском језгру и бањско-хотелског комплекса уз источну обалу језера Палић. У Извештају сам навео десетак случајева, од 154 случајева које су организовали регионални одбори и у којима је учествовало преко 6.000 чланова, у којима је била ангажована и локална самоуправа. Током 2013. године завршени су поступци прибављања понуда за куповину пословних простора у Суботици, Крагујевцу, Ваљеву, Чачку и Краљеву, али је посао завршен само у Суботици. Остали послови су у току, са добрим изгледима да се окончају у овој години. У периоду април-децембар пратио сам рад Секретаријата, контролисао и помагао у реализацији редовних и свих других послова. Уочио сам слабости, али и констатовао добра решења, па ћемо у долазећем периоду кренути у реорганизацију и нову систематизацију, са идејом да сви запо-

слени имају приближан обим и тежину посла којег би требало квалитетно и ефикасно да обављају.

Извештај мр Радослава Лекића, представника МС Пројектаната у УО ИКС дат је у два дела, опширно и прецизно. Поред редовне активности у Управном одбору (присуствовао свим седницама без изостанка и учествовао кад-кад јачим, кад-кад слабијим интензитетом или бројем јављања за реч), посебно је од УО ИКС био ангажован у неколико радних група (за набавку пословног простора, за лиценце, за праћење рада МСП у регионалним центрима).

„Добио сам још један посебан задатак од УО ИКС, односно, именован сам у Радну групу за извршење решења

За успелу шалу мр Бисерка Шварц је добила аплауз, па је почела са набрајањем акција и активности које је имала у 2013. години. Присуствовала је свим седницама УО ИКС, до маја по функцији, а од маја по избору, била је задужена да прати рад ИО МС Извођача радова, као и рад регионалних одбора МСИР у девет регионалних центара. Последњу своју активност веома успело је поентирала „Табеларним прегледом активности регионалних одбора подсекција свих регионалних центара“. Документ садржи: број одржаних седница, број донетих одлука и реализованих одлука, одобрених, утрошених и нереализованих средстава и број чланова који су прошли кроз реализоване актив-

Кратки закон и стотину правилника

„Чини ми изузетну част што могу да вам се обратим и пожелим успешан рад наше Скупштине“, рекао је Дунчић. „Имам намеру да се непосредно укључим у рад Скупштине, па нећу дужити, већ само да вам саопштим да је државни секретар Милан Миљевић, све ваше примедбе дате на Закон о планирању, пројектовању и изградњи, презентирао новом министру и људима из Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре. Рад на новом грађевинском закону се наставља у сарадњи са Јусејдом (USAID) и одговарајућим стручним организацијама СР Немачке, пре свега Гизом (GIZ). Промене које су они предложили су драстичне. Тако Јусејд предлаже да нови закон буде кратак и експлицитан, а да се детаљи/прецизирања препусте правилницима, подзаконским актима, којих би могло да буде више од стотину. Ја мислим да Србија за свог живота, у области грађевинарства, урбанизма и просторног планирања није имала/израдила 100 правилника. Но, биће још дискусије око тога, па ћемо видети на шта ће испасти“.

Повереника за информације од јавног значаја и заштити података о личности која је имала задатак да провери јавне и тајне сумње да избори за чланове Скупштине нису били регуларни“, рекао је Лекић. „Повереник је наложио да се изврши контрола у одређеном изборном сегменту, тако што ће се обавити ново бројање гласова/гласачких листића. Радна група је пребројала гласачке листиће и Повереника известила да никаквих неправилности није било, односно, да се резултати Радне групе слажу са резултатима Изборне комисије Коморе“.

„Тројица претходних говорника, председник, потпредседник и члан УО ИКС, готово су испричали све детаље у којима сам и ја учествовала, па сам готово решила, само да изађем за говорницу да бих вас поздравила и упозорила да се све што имам рећи налази у материјалу, или је већ (из)речено“, рекла је мр Бисерка Шварц, представница МС Извођача радова у УО ИКС. „А онда ме је председник Скупштине уплашио рекавши да је ово прави тренутак, прави моменат, да се опозову чланови УО ИКС чији извештаји не буду задовољили. Зато сам одлучила да вашу пажњу задржим бар колико и председник Коморе, и да вас детаљно упознам шта сам све радила и урадила. Шалу на страну, заиста ћу се потрудити да у што мање времена кажем о свом раду у УО ИКС, што је важно и од интереса за чланство“.

ности. Укупно је одржано 75 седница, донето 154, а реализовано 131 одлука, одобрено је било 5,4, потрошено 4,4 и остао неутрошен један милион динара, а у активностима је учествовало 5.826 чланова. Најагилнији су били Новосађани, Београђани и Крагујевчани. Сарађивала је и у три радне групе (за набавку пословног простора, за преиспитивање критеријума за сарадњу са струковним организацијама и часописима, за извршење Решења Повереника...).

„Посебно истичем свој ангажман на изради монографије 'Инжењерска комора Србије 2003-2013' којој сам подарила 100 сати рада“, истакла је Бисерка Шварц. „Са колегом др Александром Кековићем сам написала поглавље 'Извршни одбор Матичне секције извођача радова', али сам уређивала и остала поглавља. Поред тога прегледала сам и превод на енглески језик, контактирала преводиоце, присуствовала свим састанцима Уређивачког одбора. Сарађивала сам на промени описа постојећих и дизајнирању нових лиценци за област машинства. На крају, била сам активна у сарадњи са струковним организацијама и предузећима, присуствовала на десетак стручних предавања у организацији Коморе, учествовала у раду Института за стандардизацију“.

После десетоминутне паузе, која је потрајала дупло, започела је расправа о свим поднетим извештајима.

За реч се прва јавила Јасмина Живанов и замерила књиговодству Коморе за пропуст везан за необезбедивање амортизационих и средстава за имовински порез, односно, за превид везан за имовину Коморе и обавезе које из тога произилазе.

ОЗБИЉНЕ ПРИМЕДБА НА ПОДНЕТЕ ИЗВЕШТАЈЕ

„Књиговодство је на време морало да упозори руководство, јер ми смо инжењери и не морамо то да знамо, али они су морали да знају и да упозоре да ће на крају године морати да се припише трошак за имовину“, рекла је Јасмина Живанов. „Речено је да ће за ову годину бити планирана средства за амортизацију, али нас на крају ове године чека и порез на имовину као још једна ставка о којој се благовремено мора мислити. Пошто сада штедим и иде то осигурање од професионалне одговорности, а многи нису платили чланарину, мој предлог је да се осигурају само они који плаћају чланарину. То сам већ предлагала на неком другом форуму, а сада понављам – да се купе камере и за регионалне центре, како би се снимала сва предавања и касније била доступна свим члановима Коморе (да круже унутар ње), онима који нису имали прилику да им непосредно присуствују, да могу да их виде“.

„Прво бих похвалио рад Управног одбора Коморе, јер није мала ствар прикупити два милиона евра, а можда је још већа, паметно их потрошити“, рекао је Перица Луковић, члан Скупштине из Чачка. „Велики проблем који има Комора, према податку који је изнео председник Главоњић, је што чланарину плаћа само 56 одсто људи. Кад погледате овај

Јасмина Живанов

скуп, и њему присуствује 56 одсто чланова, а у међувремену су неки и отишли. Следећи проблем који је наглашен – зашто инжењери не плаћају лиценце, а везан је за електроенергетику, односно, електро струку, то су лиценце које издаје МУП. Заправо, постоје дупле лиценце – једне издаје МУП, друге Комора. То је велики проблем јер електроинжењер са нашом лиценцом не може да ради без оне друге МУП-ове лиценце. Одбор за физичко техничко обезбеђење Привредне коморе Србије припрема закон по коме ће и они издавати лиценце и то за противпожарну заштиту. Ако се то деси, нама електроинжењерима са лиценцама 353 и 453, биће за посао потребне три лиценце: наше и Привредне коморе Србије, плус, она од МУП-а. Тај проблем мора под хитно да се реши, јер се у супротном плашим да ће лиценце плаћати мање од 50 одсто чланова. Такође ми се чини да би било занимљиво проверити, док траје ово заседање, колико чланова

Скупштине не плаћа чланарину. Плашим се да нас и то не буде 56 одсто“.

Милорад Ракчевић, члан УО ИКС као делегат Министарства грађевина и урбанизма, охрабрио је колеге инжењере, да ће један број чланова, као стручњака и стручних људи, бити ангажован од Владе за рад у управним и надзорним одборима великих привредних и пословних система, што је прилика да се углед и утицај Коморе у друштву значајно побољша.

„Недавно је створено удружење машинаца, колико јуче електричара, и то је огромна снага, ништа мања од Коморине“, рекао је Ракчевић. Има им мање, па зато морамо да их позовемо на сарадњу и да удружени наступамо према институцијама система. Мислим да наше, инжењерско време долази, и на срећу се поклапа са политиком коју ова Влада намерава да води наредних година. А сигурно и дуже. И још нешто, морамо да поведемо рачуна о младим колегама, да их укључимо у нове пројекте који се најављују и који ће сигурно бити реализовани. Ја се надам, чак тврдим, да ћемо се укључити у ревитализацију и опоравак (реиндустријализацију) посрнуких фирми које не могу да се покрену, јер немају квалитетних људи-инжењера-стручњака“.

„У излагањима претходника, али и на многим скуповима које организује Комора, чули смо да наша ор-

Перица Луковић

Милорад Ракчевић

ганизација и њени чланови немају одговарајући утицај, углед и третман у друштву. Заправо, то је сублимат претходних констатација“, рекао је Драган Живковић, један од најактивнијих и агилнијих учесника на скуповима које организује Комора. „Да смо сами криви за такав свој положај показашу кроз неколико примера. Прво. Када је сачињен Нацрт измена и допуна Закона о планирању и изградњи, одржане су две јавне трибине у Нишу – једна у Регионалној привредној комори, друга у Регионалном центру ИКС. И шта мислите, који је скуп био боље посећен? Наравно, да није Регионалног центра ИКС. Значи, ми не долазимо да кажемо шта нам треба у нашем закону, па како да очекујемо да нас неко други подржи. Друго. Похваљена је веома добра сарадња између ИЛС и локалне самоуправе у Суботици, што поздрављам, али ни реч није речено о сарадњи Коморе и Нишке локалне самоуправе. Наиме, од девет пројеката између Инжењерске коморе и локалних са-

моуправа – четири су реализована у Нишу. Треће. Комора није рекла ни једну једину реч о највећем привредном пројекту у Србији, а то је „Београд на води“, који је почео да се реализује. Ви грађевинци знате, када парцела почне да се рашчишћава, може се рачунати да су радови почели. О „Београду на води“ се говорило и на највећем регионалном сајму – Београдском сајму грађевинарства, а Комора иако је била присутна, није узела учешће на том догађају. Додуше, јесте била присутна на презентацији у Привредној комори Србије, али она сама није ништа организовала, иако је то документима усвојеним крајем прошле године било предвиђено. Шта покушавам да кажем? Па то да морамо бити много видљивији, много присутнији, морамо се наметнути и јавности и институцијама система“.

С обзиром да је неколико учесника у расправи говорило о проблему лиценцирања, покушао је да им одговори професор Шумарац, председник Скупштине ИКС.

„Комора се жестоко ангажовала око добијања права за лиценцирање противпожараца, али без резултата. Иако су људи из Министарства унутрашњих послова били спремни да нам уступе та права, сазнали смо да су њихови правни, а не технички стручњаци, спречили да се те лиценце издају у Инжењерској комори Ср-

Драган Живковић

Властимир Радоњанин

бије. Наравно, Комора не одустаје и сва је прилика да ће о тој ствари одлучити нови Министар унутрашњих послова. Значи, било би добро да издајемо противпожарне лиценце, али још боље ако бисмо добили право на лиценцирање рударских инжењера којих има око 3.000. Наравно, Комора би издавала лиценце за изградњу објеката, а само да знате да су рударске инвестиције више стотина пута веће од ових наших грађевинских. Када је реч о лиценци за заштиту животне околине и то смо раније покренули, па с обзиром да има неких назнака, можемо се надати да добијемо право и за издавање тих лиценци“.

ГРЕШКА У „ПРОЦЕНТНИМ КОРАЦИМА“

Осврћући се на поднете извештаје чланова УО ИКС Шумарац је изнео сумњу у тачност финансијског извештаја, односно, оцену председника Коморе да чланарину плаћа тек нешто преко половине чланова.

„Прошлогодишњи приход од чланарине био је 136.000.000, па кад се то подели са 7.500 динара, добија се 18.000, што значи да чланарину не плаћа 30 одсто чланова. А тај проценат је, готово константан, јер су и у 2012. години параметри били исти: приход и висина чланарине, док је чланова било за хиљаду-две мање, тако да је и претпрошле године чланарину плаћало 70-72 одсто. То је велики пропуст Секретаријата Коморе, односно шефа Финансијске службе. Рђав рад открио сам и код Информатичког сектора, што ћу показати кроз пример. Професор Живота Перишић, легенда међу грађевинарима, сјајни професор Грађевинског факултета у Београду, иако је умро пре неколико година, у Комори се води као жив. То је недопустиво. Наш бивши шеф те службе Миша Ангелески заиста је генијалац, али је Комора сувише великог формата да може да је сервисира са само два сата недељно. Такође је неопходно да најодговорнији људи у Комори, буду присутни у њој пуно радно време. Ту пре свега мислим на председника и потпредседника УО ИКС. Не може се овако велика и сложена организација и систем водити од куће. Мора се радити пуно радно време, од 8 до 16, и тако сваки дан. Зато Скупштина мора да предложи неколико смерница и упуту их УО ИКС. Мислим да је неопходно да дође до реорганизације Секретаријата, што је већ требало да уради потпредседник УО ИКС, колега Глигор Обреновић, јер му тај сектор припада по функцији. Да се кондиционира Финансијски и Информатички сектор, кадровским појачањима и то најквалитетнијим стручњацима, с обзиром да су плате високе (преко 100.000 динара) и редовне“.

НИЈЕ ПРЕЂУТАН „БЕОГРАД НА ВОДИ“

„Презентација пројекта „Београд на води“ требало је да се одржи 8. децембра 2013. године у Инжењерској комори“, рекао је председник Главоњић, одговарајући на дискусију Драгана Живковића из Ниша. Иако смо имали заказана два важна догађаја, одложили смо их, да бисмо испунили молбу Срђана Рупара, директора предузећа „Београд на води“, да се та презентација одржи у Комори. Да присуствују презентацији и учествују у расправи пријавило се преко 300 наших чланова. Међутим, два дана пре одржавања презентација је отказана, због болести медијатора пројекта „Београд на води“. Јављено нам је да је откажемо, јер се разболео човек који је требало да води ту презентацију. Што се тиче презентације за време Сајма грађевинарства, то је организовала Привредна комора Србије, био сам присутан. Пажљиво сам слушао излагања, али и питања, али се нисам укључивао. После завршене презентације представник предузећа „Београд на води“ рекао ми је да су од шест понуђених варијанти стигли до три, а која ће се реализовати, још се не зна. Искрено се надам, да ће се пројекат „Београд на води“ реализовати, али поштујући наше законе, техничке прописе, стандарде, одлуке, урбанистичка и друга планска документа и правила струке“.

„Што се тиче примедби председника Шумарца оне нису тачне – имамо шефа Информатичке службе“, рекао је Главоњић. „Миша Ангелески, руководилац службе, није отишао из Коморе у септембру 2013. године, него је остао, али са 20 одсто радног времена, односно, 36 сати месечно, док не нађемо адекватну замену/решење. Морам да истакнем да имамо изузетно вредну базу података, по неким проценама, од неколико милиона евра, коју је управо Ангелески формирао. На расписани конкурс за нове људе у Информатичкој служби пријавило се 37 кандидата које смо све истестирали, а двојицу одабрали. Један ради, док је други одустао. Потрудимо се да у најкраћем року примимо квалитетног човека који би у потпуности преузео послове руководиоца тог сектора“.

„Оно на шта желим да укажем, јесте благо речено, непријатан догађај који се десило 7. априла 2014. године“, рекао је проф. др Властимир Радоњанин, члан Надзорног одбора ИКС. „Наиме, тога дана је ИКС искористио ту своју велику и вредну базу података на мобилне телефоне послата је СМС порука којом 26.000 чланова Коморе и њихову децу подсећа да на Унион универзитету „Никола Тесла“ могу да студирају основне, мастер, докторске студије итд. све то по повлашћеним ценама, да могу након неког периода да пређу на друге факултете... Наравно, то није текст Коморе. Помало ми је криво што поводом тога нисам реаговао на седници УО ИКС, а сада јесам, јер су ме колеге са БУ, НУ, НСУ питале какав је то допис и каква је његова сврха у јеку припрема пред уписе, када се сви факултети и универзитети грчевито боре да привуку довољан број студената, а Комора коју је држава овластила да лиценцира инжењере, можда у најбољој намери, али се неспретно сврстала, рекла, ево поред 6 државних универзитета, можете студирати и на овом приватном. Оглас се појавио упркос проблема које је Комора имала протеклих година око лиценцирања инжењера дипломираних на том универзитету. Није ми намера да пледирам за државне универзитете, још мање да оспоравам приватне, само сматрам да Комора није смела да се на неки начин сврстава.“

„Обавештење за упис на Унион универзитет – „Никола Тесла“, које смо послали на мобилне телефоне, као СМС поруку, свим члановима – најобичнија је реклама“, истакао је Главоњић. „Све што пише у позиву у потпуном је складу са Законом о високошколском образовању. За све што у огласу пише одговоран је Унион, јер су они сами срочили рекламни текст, а ми га само објавили. Значи, објављени позив је плаћени оглас, плаћена реклама Унион универзитета. Комора је спремна да објави и већ објављује плаћене огласе и рекламе на свом сајту, односно, „Гласнику“. Видели сте у Извештају о пословању да смо лане од реклама зарадили више од 2.000.000 динара. Што се тиче Меморандума о међусобној сарадњи, који је поменуо професор Радоњанин, он се не односи само на Унион универзитет, већ и на Привредну комору Србије. Сарадња се односи на образовање кадрова који

се баве некретнинама. Пошто Закон о промету непокретности не искључује да се прометом некретнина баве и инжењери, договорили смо се са ПКС и Унион универзитет који имају ресурсе да едукују наше чланове (и не само њих, већ све заинтересоване у Србији и шире) за рад са некретнинама.“

„Не слажем се са објашњењем председника Главоњића, јер сматрам да Комора не сме никакву рекламу за студијске програме на овај начин да пласира у интернету јавност, својим члановима“, рекао је професор Радоњанин, незадовољан одговором председника Коморе. „Мислим да је Коморина база података, која је заиста велика и моћна, на овај начин злоупотребљена. Разумем да је Комора остварила приход од рекламе, али не треба заборавити, да државни универзитети дају бесплатно простор Комори за њене самосталне и активности које са њима реализује, што никако нису мали приходи“.

Пошто је окончана расправа гласало се о свакој тачки посебно, односно, донето је шест одвојених одлука, од којих су три имале и посебне смернице које су пратиле одлуке.

Прво је донета Одлука за тачку 2. Дневног реда, да се усваја Извештај о финансијском пословању Инжењерске коморе Србије у 2013. години, са одговарајућим смерницама, која је гласила – „Како су у раду стручних служби Секретаријата Инжењерске коморе Србије и то, Службе за финансијско рачуноводствене послове и Службе за информатичку подршку уочени проблеми, председник Инжењерске коморе Србије ће, у сарадњи са потпредседником Управног одбора Инжењерске коморе Србије, а обзиром на његова задужења према Одлуци Управног одбора Коморе, до септембра 2014. године, решити питања лица која су запослена на радном месту шефа Службе за финансијско – рачуноводствене послове и Службе за информатичку подршку у Секретаријату Инжењерске коморе Србије“.

За тачку 3. Дневног реда донето је пет одлука са две смернице. Прво је усвојен Извештај о раду Управног одбора Инжењерске коморе Србије у 2013. години са извештајима о раду извршних одбора матичних секција у 2013. години са смерницом – „Управни одбор Инжењерске коморе Србије ће преиспитати важећи Правилник о раду Секретаријата Инжењерске коморе Србије у циљу измена одредби којима је прописана висина износа регреса за коришћење годишњег одмора, као и висина солидарне помоћи која се у одређеним случајевима исплаћује запосленима у Секретаријату Инжењерске коморе Србије“. Друга Одлука је била да се усваја Извештај о раду председника Управног одбора и председника Инжењерске коморе Србије у 2013. години. У трећој Одлуци усвојен је Извештај о раду потпредседника Управног одбора Инжењерске коморе Србије у 2013. години, са следећом смерницом – „У складу са активностима за које је потпредседник Управног одбора Инжењерске коморе Србије задужен Одлуком Управног одбора Инжењерске коморе Србије, потпредседник Управног одбора ће до месеца септем-

бра 2014. године извршити анализу распоређености послова на запослена лица у Секретаријату Инжењерске коморе Србије и сагласно томе, дати предлоге за нову систематизацију радних места у Секретаријату Инжењерске коморе Србије“. Четврта усвојена Одлука је била – Извештај о раду представника Матичне секције пројектаната, члана Управног одбора Инжењерске коморе Србије у 2013. години, док је последња, пета Одлука, била Извештај о раду представника Матичне секције извођача радова, члана Управног одбора Инжењерске коморе Србије у 2013. години.

РАД НАДЗОРНОГ ОДБОРА И ПЕРМАНЕНТНА ЕДУКАЦИЈА

Радам скупштинке седнице за две последње тачке руководио је потпредседник Милорад Миладиновић и прво што је урадио – позвао је проф. др Милицава Дамњановића, председника Надзорног одбора да презентира извештај о раду.

„Потрудићу се да будем ефикасан и експлицитан, какав је, уосталом био Надзорни одбор од маја месеца, када је изабран, па до краја 2013. године“, рекао је Дамњановић. „С обзиром да се у материјалу за ову седницу налази опширан и свеобухватан извештај, шта смо, на који начин и са којом пажњом радили, нећу се превише на томе задржавати. Само да кажем да смо радили у саставу: моја маленкост као председник, док су ми као чланови помагали проф. др Властимир Радоњанин и проф. др Ненад Иванишевић. Током протеклих седам месеци одржали смо пет седница на којима смо пратили и анализирали законитост пословања Коморе, разматрали периодичне финансијске извештаје, контролисали пословно-финансијску документацију, проверавали издате лиценце. На свакој седници смо се у форми „текућих питања“ бавили најактуелнијим догађајима. Кажем, све што смо радили стоји „црно на бело“ у материјалу, а ја бих као поенту овог извештаја, цитирао Закључке о раду Надзорног одбора“.

А закључци гласе: „Надзорни одбор је кроз напред наведене активности, које су представљале основу ангажовања у 2013. години настојао, да у складу са Статутом Коморе и овлашћењима која има, да допринесе законитом раду ИКС и њених органа. Све седнице НО ИКС су одржане јавно и по процедури у складу са Статутом Коморе и Пословником о раду Надзорног одбора. Чланови Надзорног одбора су, поред учешћа на седницама НО, према својим могућностима учествовали у раду и других органа и тела Коморе ради непосреднијег информисања и адекватне сарадње, пре свега, са Управним одбором ИКС. Надзорни одбор закључује

да су се у Инжењерској комори Србије и у протеклом периоду, одвијале веома значајне активности, али да су биле засноване на Закону и Статуту Коморе и одговарајућим одлукама Скупштине ИКС, што сматрамо значајним, не само са становишта Надзорног одбора, већ и за укупно стање у Инжењерској комори Србије и њен даљи успешан рад“.

Одлуком за коју су гласали сви присутни чланови Скупштине усвојен је Извештај о раду Надзорног одбора Инжењерске коморе Србије у 2013. години.

Последњи на Дневном реду био је предлог о доношењу Одлуке о континуираном (перманентном) професионалном усавршавању чланова Инжењерске коморе Србије. На понуђени предлог није стигао ни један амандман, нити приговор, па је понуђени документ презентирао и промовисао (образложио) проф. др Драгослав Шумарац, који у Европском савету инжењерских комора (ЕСЕС) руководи радном групом која је задужена да сачини препоруке које би свака од чланица уградила у сопствени програм континуираног професионалног усавршавања својих чланова.

„Перманентно образовање наших чланова није никаква новина, јер чули смо у Извештају председника Коморе, да је само у прошлој години кроз разна предавања, семинаре, трибине, прошло близу 6.000 чланова“, рекао је Шумарац. „Занимљиво је да су неке струке које су своје коморе „правиле“ угледајући се на нас (лекари, фармацеути, ветеринари) одмах увели обавезно перманентно образовање. У Европској унији се интензивно ради на том плану. Радна група ЕСЕС за израду програма континуиране едукације одржала је радни састанак овде, у нашој Комори, на коме су били представници десетак комора и могу рећи да су све прихватиле препоруке, укључујући и Комору Хрватске која већ дуже време има обавезну едукацију чланова. Неколико чланица ЕСЕС (Аустрија, Словачка, Пољска, Чешка и Италија) је уз помоћ препорука Радне групе направило програме едукације својих чланова који ће се примењивати од 2015. године. Ми већ имамо Комисију за перманентно образовање која интензивно ради на изради неопходних програма. Едукација се изводи кроз предавања истакнутих европских стручњака. Имамо идеју да већ у октобру организујемо предавање из енергетске ефикасности зграда, где би предавач био европски експерт за ову област, а као слушаоци, 20 процената наших чланова са лиценцом ЕЕ у зградарству. Чека нас велики посао и трајан посао. Већ смо позвали на сарадњу све наше факултете и универзитете. Са представницима Министарства смо разговарали и очекујемо да се обавезно професионално образовање нађе у њему. Али и ако не буде тако, Комора се у својим документима обавезала да перманентно усавршавање спроводи у циљу успостављања високог стандарда професије кроз усавршавање постојећих и стицање нових знања и вештина, унапређење рада и пословања, чиме се обезбеђује конкурентност чланова Инжењерске коморе Србије на европском и светском тржишту“.

Милицава Дамњановић

У расправи су, поред професора Шумарца, учествовали: мр Милан Самарџија, Василије Вујић, Глигор Обреновић, проф. др Милисав Дамњановић, Драган Живковић и Момир Станојевић. У ствари, полемисало се о предлогу магистра Самарџије да се предложена одлука не прихвати, јер је то закључак велике групе инжењера са којима је контактирао.

„Ми тражимо да се пре доношења овакве одлуке измени Статут ИКС, јер по њему, када неко једном постаје члан Коморе, у том статусу остаје доживотно“, рекао је Самарџија. „Моје колеге и ја постављамо питање, шта се догађа са оним члановима Коморе који током пет година не прикупе 100 бодова, да ли губе лиценцу и чланство у Комори, а тиме и могућност да професионално раде. И још нешто, и то смо проверили, едукацију мора да потврди Министарство, које би морало да одобри програме образовања. Моја база мисли да је ово добар почетак, али и предлаже да се прво измени Статут“.

Наравно, сви остали учесници у расправи, подржали су доношење Одлуке о перманентном професионалном образовању, информисајући колегу Самарџију, да нема говора о губљењу лиценце, чланства у Комори и могућности да ради, али да ће тржишна позиција оног ко се не едукује и не усаврши своје вештине бити веома слаба. Учинило нам се да је излагање Момира Станојевића, дипл.инж.ел. било најубедљивије у залагању за доношење позитивне одлуке.

„Први пут говорим у Скупштини Коморе и да кажем да сам представник млађе генерације у њој, па имам обавезу да апсолутно подржим усвајање Одлуке, јер је предамном много година рада. Пре мене су изречене од-

ређене констатације и бојазни у погледу смањења броја чланова Коморе и какве ће последице то донети. Мислим да само тржиште, број инжењера и квалитет инжењерске струке имају неки свој природни процес. Ми то са садашњом свешћу не можемо променити. Наше тржиште је територијално ограничено, на други начин и технолошки ограничено. Наша знања су таква каква јесу, мислим да су техничка велика и висока, док она општа, везана за уговарање послова, нису велика. То морамо признати себи, јер се огроман новац губи на основу одређених непознавања и неприхватању одређених правила уговарања, пословања. Једном приликом Слободан Митровић, председник Комисије за ФИДИЦ, рекао

једну ствар која ми се јако свидела као младом инжењеру - ниједна фирма није боље или лоше пословала у односу на то да ли је мање квалитетно сипала бетон, а много више је, добро или лоше, пословала, према томе колико је квалитетно уговорила тај посао. Изузетно сам задовољан што овакви предлози стижу у Комору, а тичу се образовања свих, како нас младих, тако и вас старијих. Сматрам да је усавршавање знања у техничком подручју нешто неопходно, чега смо свесни сви, али мислим да морамо бити свесни, да су нам неопходна и она друга знања и вештине, пре свега, везана за уговарање послова“.

Последње гласање на Шестом редовно заседању Скупштине није била једногласно, јер су се три руке успротивиле усвајању Одлуке о континуираном (перманентном) професионалном усавршавању чланова Инжењерске коморе Србије.

Скупштина је окончала рад после више од четири сата у 15 сати и седам минута. ■

Скупштина је окончала рад после више од четири сата у 15 сати и седам минута. ■

Милан Самарџија

Момир Станојевић

Иако су руководили радом б. редовне седнице Скупштине, председник Драгослав Шумарац и потпредседник Милорад Миладиновић, уз помоћ и подршку Иване Магделинић (лево) в. д. секретара Коморе и Драгане Ђурић, секретара Скупштине, ставили смо их на крај чланка, јер су они темељ најважнијег органа Коморе

Бора Радусиновић, дипл. инж. арх.

Неизбрисив архитектонски траг

На Савин дан, 27.01.2014. године изненада, у седамдесетој години живота преминуо је истакнути новосадски архитекта, Бора Радусиновић.

Рођен је 18.04.1944. године у месту Добановци од оца Милана и мајке Здравке, као друго дете по реду. Дипломирао је 1969. године на Архитектонском факултету у Београду у класи Проф. Мате Бајлона.

Аутор је низа пројеката и изведених пословних објеката, колективних и индивидуалних стамбених објеката, ентеријера и реконструкција широм Србије, односно, добитник бројних награда на пољу архитектуре и учесник на многим колективним изложбама.

Од почетка седамдесетих до средине осамдесетих година био је ангажован у тиму архитекте Зоре Митровић Пајкић на реконструкцији и доградњи посебних резиденцијалних објеката у Карађорђевој.

Заједнички рад са архитектама Славком Жупанским и Радојем Цветковим на пројектовању стамбеног комплекса на Новом насељу у Новом Саду, донео им је 1980. године престижну „Борбину“ награду за најбоље архитектонско дело у Војводини.

Наредну деценију проводи у пројектовању, праћењу и организовању изградње зграде Телевизије Нови Сад у сарадњи са аутором арх. Милорадом Милидраговићем док паралелно реализује препознатљиве стамбене објекте од црвене опеке.

Врхунац Радусиновићеве каријере ипак је био рад на пројектовању, инжењерингу, развоју и консултантским услугама у ДДОР-у Нови Сад. За исто осигуравајуће друштво реализовао је серију пословних објеката односно ентеријера у Бачкој Планаца, Новом Саду,

Панчеву, Шиду, Руми, Прибоју, Суботици, Бечеју и Горњем Милановцу.

На 12. новосадском салону 1983.год., осваја награду за ентеријер пројекта салона „Застава“ Нови Сад.

Затим, добитник главне награде „Златна Форма“ Удружења Примењених Уметника и Дизајнера Војводине за објекат „ДДОР Нови Сад“ а.д.о. у Панчеву 2004. године као и награда Салона Архитектуре у Новом Саду за исти објекат.

За запажено деловање и успешно популарисање архитектуре, презентације културе и градитељске баштине,

као савремене архитектуре Војводине, 2010. године на ретроспективној изложби са монографијом додељена му је и Табаковићева награда за архитектуру.

У својој више од четири деценије дугој и плодној каријери, дао је велики допринос ангажовањем у разним Комисијама, као члан жирија на многим конкурсима, управним одборима и другим телима Друштва архитеката Новог Сада и Инжењерске коморе Србије.

Са поносом истичемо да је 2012. године са сином мр Немањом Радусиновићем, дипл.инж.арх., успешно пројектовао и реализовао главни пројекат ентеријера и опремања пословног простора Инжењерске коморе Србије Регионални центар Нови Сад у улици Данила Киша 3, у Новом Саду.

У пројектима тежи ефектним архитектонским и дизајнерским решењима, са акцентом на квалитет, одрживост и уштеду енергије.

Својом неисцрпном енергијом, виспреношћу и архитектонским стваралаштвом оставио је неизбрисив траг.

Нека му је вечна Слава.

Радловић Ј. Дарко

Пола века за један живот

Дипломирани грађевински инжењер, нишки ђак, Краљевчанин по рођењу, преминуо је 23. фебруара 2014. године у стваралачки најбољем добу, навршивши тек пола века живота у педесет другој години.

Дарко је гимназију завршио у Краљеву, а грађевински факултет у Нишу

1988. године. Своју каријеру започео је у ГП „Каблар“ у „Бетоњерци“ а касније у приватном грађевинском предузећу „WING“. Предузеће „Технопрофил“ основао је 2000. године, а затим LTD пројект 2013. године.

Сахрана је обављена 25. фебруара 2014. године на Старом гробљу у Краљеву.

*Мр Александар Вучићевић, председник
Извршног одбора Матичне секције планера*

На заводљив начин рушимо стереотипе и померамо границе

Недостатак посла обележава последњих неколико година, и тај притисак траје. С друге стране, та спирала се прекида добром идејом и новом енергијом, а не чекањем и летаргијом

Миљан Шабовић

Члан сте Коморе од оснивања, 2003. године, као и у руководству Матичне секције планера, а у последња два мандата и њен челник - председник ИО МСП, што би само требало да значи да имате потпун увид у њен рад. С обзиром да је то најмања, по броју, организациона целина Коморе, нешто вас је мање од 240, какав је њен положај, али и утицај у ИКС?

Тачно је да сам члан Коморе и Матичне секције планера од оснивања и посебно поносан због тога што сам био у првих 200 са тзв „нултом“ лиценцом. Матична секција планера јесте најмања, како Ви кажете организациона целина, али због природе градитељског посла је равноправна са остале три секције које су бројније. Да се подсетимо, прво просторно планирање, као планирање ширих територијалних целина, потом урбанистичко планирање, па пројектовање објеката, и на крају - извођење радова. Као у породици, прво стратешки циљ, па полако и сигурно кроз разраду ка остварењу оних мањих, лакше достижних и у пракси видљивих. Ми смо све ове године део компактног коморског тима који је, у не малом броју случајева „ускакао“ да помогне у превазилажењу разноврсних и бројних препрека у стварању једног моћног стручног удружења какво је Комора данас. Верујте да смо у томе били бескомпромисни и често храбрији од других што је руководство увек дочекивало са симпатијама.

Да ли сте у потпуности реализовали План и програм рада за 2013. годину?

И у претходним, па и у 2013. години, планове рада на годишњем нивоу смо увек реализовали у потпуности због тога што смо, као Извршни одбор, реално сагледавали наредни период. Реално са становишта позиције у систему, укупног буџета и добре процене

сопствених могућности и потреба. Било је ситуација да позитивно „одскочимо“ од других у смислу процента реализације, који је увек па и 2013. године био преко 95 одсто, па смо на тај начин некад били и пример другим секцијама.

Који су главни акценти Плана и програма 2014. године, односно, како напредујете са реализацијом зацртаних задатака у прва три-четири месеца ове године?

Први месеци у току године су, по обичају, првенствено прилика да сведеш рачуне и заокружиш мисли из претходне. Како увек желимо да будемо бољи, а у складу са финансијским могућностима и Коморе, а и релативно скромног буџета Секције, у 2014. години ће главни акценат бити на пажљивом ослушкивању потреба чланства, препознавању њихових добрих идеја које ћемо пробати да реализујемо, као и организацији нашег традиционалног и, могу да кажем, изузетно позитивно оцењеног скупа „Сусрети планера“. Трудимо се да будемо актуелни, али и увек иновативни, да за госте имамо цењене професоре Београдског универзитета и стручњаке из праксе, тако да уз чланове

Секције од којих многи већ имају изузетно високе резултате у пракси планирања у Србији имамо снагу да, на „заводљив“ начин рушимо стереотипе и померамо границе за које многи мисле да су утврђене.

За акције и активности у 2013. години потрошили сте више од предвиђеног буџета. Како је дошло до прекорачења буџета, односно, како сте успели да „испеглате“ створени минус у МСП каси?

Најбоље ствари су углавном најскупље и у Комори се то временом све више разуме. Састанак на Светском форуму инжењерских комора у Сингапуру је био добра прилика да наш председник свима директно представи српске стручњаке и „донесе“ конкретну корист чланству, али је у последњем тренутку одлучено да је то скупо и прилика је пропала. С друге стране, састанцима нижег ранга, првенствено на регионалном нивоу могу и требало би да присуствују остали чланови руководства. У сваком случају, тамо где се Комора појављује, то је догађај! То је принцип. У тим догађајима учествују најбољи, тамо где су најбољи стварају се и нови, најбољи односи, који на крају имају за резултат напредак друштва. Формални губитак се надокнади мањим буџетом у следећој години, али суштински... Дакле, ми желимо да увек радимо најбоље, а у наредном периоду очекујемо више посла и у Комори, али и на тржишту, па самим тим и већи буџет.

Шта сматрате најзначајнијим оствареним резултатом/резултатима у протеклих годину дана?

Из године у годину добар резултат је што нас је све више, како у Комори, тако и по матичним секцијама. Дobar резултат је што смо активно учествовали у свим важним активностима Коморе и дајемо свој допринос да она буде боља и јача. Дobar резултат је што она опстаје у времену које није лако, иако остављам могућност да то некоме са стране не изгледа довољно. Можда најзначајнији резултат јесте наш активан однос у тиму који је за релативно кратко време синтетизовао велики број сугестија чланова Коморе везан за тадашњу верзију новог Закона о планирању и изградњи. И остали резултати Секције планера су видљиви, једна смо од најорганизованијих секција, у стандардно доброј смо форми, правовремено доносимо одлуке, објављујемо стручне публикације, активни смо кроз стручну едукацију, ажурни у електронској комуникацији и стално имамо нову идеју и „потез више“. С друге стране, трудимо се да не будемо наметљиви и зато „нас гледају“ са симпатијама.

Како себи и члановима МС планера објашњавате за четвртину мању од плана уплату чланарине у 2013. години? Да ли је такво стање последица недостатка посла на тржишту грађевинских послова или је реч о висини чланарине?

Недостатак посла обележава последњих неколико година и тај притисак траје. С друге стране, та спирала се прекида добром идејом и новом енергијом, а не

чекањем и летаргијом. Комора, а и Секција планера су увек подржавали начин да се буде другачији јер он буди интересовање и доноси свеколике користи. Али он подразумева и храброст и правовременост иступа коју има све већи број младих, нових чланова Коморе. Њима, иако су на стварном почетку својих каријера, висина чланарине не представља никакав терет и када је то тако не би требало да је проблем ни осталима. Да се разумемо, када погледате на месечном нивоу, чланарина није нешто што угрожава чланове, а за добро функционисање система у висококвалитетној стручној организацији је добро и извршавати своје обавезе на време. За чланове Секције планера, подразумева се да немају само права и то смо одавно разјаснили.

Шта мислите о идеји организовања заједничких акција више матичних секција? Пре свега са МС урбаниста, али и са МС пројектаната, односно, МС извођача радова?

Ми смо ангажовани на истом послу, али смо суштински доста различити. Као што сам претходно рекао, тај концепт штедне доноси минималне користи, али зато одузима све остало. Комора је све ове године дозволила секцијама да се искажу у свим својим различитостима и никада није била препрека да се чланови појединих секција својим ангажовањем истакну у оквиру акција других. Као и сви остали, Секција планера увек учествује у заједничким акцијама Коморе. Некад са свима, а често и само са Урбанистима или само са Пројектантима или Извођачима. Такође, многи чланови Секције планера су истовремено чланови и других матичних секција што, наравно, доприноси већем степену разумевања.

Међутим, доношење одлука на основу привада сличности имало би за резултат стапање у једну аморфну масу која би брзо показала све своје недостатке кроз губљење идентитета. Чувајући своју разноликост, Комора показује да је постала зрела стручна организација која негује и обједињава различите струке у функционалан систем чиме се с разлогом поноси и у ширем регионалном окружењу.

Да ли висина чланарине даје адекватне садржаје и бенефите члановима Коморе, односно, члановима МС планера?

У великом систему то је питање личног афинитета. Од нас 26.000 чланова Коморе многи ће рећи „да, наравно“, део ће бити против, део нема став...Важна је чињеница да се Извршни одбор Секције планера, као и Комора у целини, свакодневно труди да буде бољи, да створи више и за то очекује бар приближну активност чланства. Наш задатак је да отворимо могућност напредовања, да информишемо на време, да одржавамо стални сервис, на услузи смо када је у питању било који облик стручне помоћи у смислу ангажовања или кроз консултативни карактер. И ми тај задатак концентрисано и ревносно обављамо. Друго је питање колико чланови користе понуђене могућности. ■

ДРАГОМИР АЦОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ
ЗА РАЗМАТРАЊЕ ПРИГОВОРА УО ИКС

Огрешења видљива и без меритума случаја

Колико сте у протекла 3-4 месеца организовали седница Комисије, колико је било приговора и поводом чега?

Комисија редовно одржава седнице једанпут месечно, а по потреби (зависно од броја предмета) и чешће. Приговори који стижу пред Комисију за разматрање приговора односе се или на одлуку Тужиоца Суда части Коморе да не прихвати иницијативу за покретање поступка, или – нешто ређе – на саме пресуде Суда части. Највећи број приговора односи се, нажалост, на предмете који много више говоре о покретачу иницијативе него о конкретности одговорности члана Коморе за дело чињења или нечињења, у складу са Законом и Статутом Коморе. То никако не значи да се члану Коморе нема шта приговорити. Напротив, постојање огрешења је често видљиво и без посебног упштања у меритум случаја, али веома често није то огрешење предмет пријаве, већ нешто што или не стоји, или се не може доказати, или спада у комплексни проблем имовинско-правних односа који се не могу решавати пред Судом части. Тако где је случај такав да се с правом може сумњати у интегритет члана Коморе.

Пре непуна три месеца завршено је конституисање Суда части Коморе – колико сте имали посла око тога, односно, да ли је било приговора?

Комисија за сада није имала никаквих приговора који би спадали у њену надлежност. Наиме, у оваквим случајевима надлежни су пре свега Надзорни одбор и Управни одбор Инжењерске коморе Ср-

бије, а не Комисија за разматрање приговора УО ИКС.

Како је УО ИКС реаговао на презентацију ваших извештача поводом поднетих приговора?

Морам рећи да од када председавам овом Комисијом, никада није било проблема између Управног одбора Коморе и рада његове Комисије. Напротив, извештаји су увек били пажљиво саслушани, постављена питања су компетентна и добронамерна, и не могу да се сетим ни једног случаја где је извештај Комисије био одбачен, али је било неких случајева када Управни одбор није имао идентично мишљење са својом Комисијом за разматрање приговора по питању предложених санкција.

Како оцењујете рад Комисије за разматрање приговора у последњих годину дана?

Ја немам никаквих примедби на рад Комисије, као што се искрено надам да ни Комисија нема примедби на рад свог Председника. Посао Комисије ни мало није једноставан, поготову што се ради о области која се непосредно тиче статуса, угледа и професионалне одговорности чланова Коморе. Немогуће је не препознати да углед и савест сваког појединог члана Коморе све остале или подиже или баца у блато! Ми смо готово свакодневно изложени изазовима времена и околности у којима делујемо, и изванредно је јако субјективно осећање да је батина лек за све! Међутим, нити је то заиста тако, нити лиценцирани инжењер треба да буде дежурни магарац којим ће се правдати

и изговарати свако ко има две или четири ноге, нити Суд части треба и сме да буде средство којим странке у парничном поступку побољшавају свој случај пред редовним судом. Један део чланова Комисије већ доста дуго ради у саставу овог тела, и поседује завидно искуство у препознавању меритума случаја и карактеризацији суштине спора. То је изванредна предност која у великој мери помаже и оним члановима који имају краћи стаж у Комисији. Предуслов за успех рада Комисије је, ипак, у највећој мери зависан од тога како свој део посла обављају Тужилац, Бранилац и Судско веће. Што је њихов рад темељнији и у духу начела струке и одредаба Статута Коморе, посао Комисије је лакши! У сваком случају, Комисија никада не испушта из вида да њен посао није само да штити друге од несавесних чланова Коморе, већ и да штити савесне чланове Коморе од злоупотреба, мешетарења и блаћења којима су – по природи свога посла – изложени готово свакодневно, како од стране органа управе, тако и инвеститора, надзорних и контролних тела, умешатеља сваке врсте, укључиво и адвокате, правне саветнике и финансијске консултанте. Ако због нечега жалим, то је што Комисија нема довољно прилике да наступи као значајан фактор управо у домену заштите чланова. Али, то није ствар Комисије, то је ствар унапређења рада Коморе и њеног опредељења да се развија и да пред државом и читавим друштвом буде прави заступник интереса својих чланова и бранилац оних који свој посао обављају часно и достојно признања. ■

ТАТЈАНА ЂОРЂЕВИЋ, ПРЕДСЕДНИЦА КОМИСИЈЕ
ЗА ПРЕДСТАВКЕ И ПРЕДЛОГЕ УО ИКС

Предлоге и представке тек очекујемо

Како сте организовали рад Комисије за представке и предлоге?

Прво бих подсетила да је Комисија за представке и предлоге основана у складу са чланом 21. став 2. Статута Инжењерске коморе Србије, односно, Одлуком Управног одбора Коморе (одлуке бр.1529/1-10.4.) на седници одржаној 12. јуна 2013. године. Према тој Одлуци, Комисија би у наредне четири године требало да ради у саставу Татјана Ђорђевић, дипл.инж.грађ. за председника, а за чланове: Бранко Радомировић, дипл.инж.грађ., Јово Смиљанић, дипл.инж.грађ., Зорица Чоловић – Суботић, дипл.инж.арх., Милош Медић, дипл.инж.арх., Предраг Нишевић, дипл.инж.грађ. и Вељко Малбашић, дипл.инж.маш. Према истој одлуци Комисија има задатак да разматра представке и предлоге чланова Коморе упућене Управном одбору Инжењерске коморе Србије и предлаже мере за решавање питања садржаних у њима.

Комисија за представке и предлоге своје акције и активности реализује кроз План и програм рада којим је предвиђено да се седнице одржавају након обраћања чланова Коморе и то према четири врсте предлога: упућеном допису, изнетом предлогу, изнетом захтеву или неком другом обраћању. Разлог за седницу Комисије може бити неки од изнетих ставова, мишљења и предлога за активностима самих чланова Комисије и свим другим корисним иницијативама упућеним на њену адресу. Комисија за представке и предлоге, такође, има групу акција и активности одређених ознаком „сталан“, а оне се односе на захтеве Управног одбора

ИКС и према његовом налогу за делањем, затим, на подстицању чланства Коморе, на већем ангажовању у давању предлога и стварању предузимљивије атмосфере. Својим Планом и програмом рада Комисија је преузела обавезу редовног извештавања Управног одбора Коморе о предузетим активностима и донетим закључцима по разматраним тачкама, спроведеним активностима и предузетим корацима. Комисија, такође, планира да оствари потребну сарадњу и са осталим органима Коморе и

Комисија за представке и предлоге, такође, има групу акција и активности одређених ознаком „сталан“, а оне се односе на захтеве Управног одбора ИКС и према његовом налогу за делањем, затим, на подстицању чланства Коморе, на већем ангажовању у давању предлога и стварању предузимљивије атмосфере

другим телима. Комисија планира да организује седнице једном месечно као и да динамику свога ангажовања прилагоди динамици обраћања чланства.

Које сте комуникацијске канале отворили према чланству, односно, како вас контактирају, како вам достављају своје представке и предлоге?

Сваки члан Коморе мора нам се обратити у писаној форми и то на класичан начин – слањем писмене пошиљке (не мора да буде препоручено), затим, слањем факса

и наравно или понајбоље, путем мејла. Верујем да сваки члан зна тачну адресу Коморе, телефоне и мејл адресу, па их не наводим. У својим предлозима или представкама предлагач би требало да буде прецизан, односно, тачно опише оно „што га мучи“ како чланови Комисије не би имали дилема приликом тумачења његовог предлога/представке.

Колико је до сада Комисија примила представки и примедби и шта сте са њима урадили, заправо, колико их је УО ИКС прихватио и „ставио у промет“?

У протеклом периоду нисмо добили ни једну представку или примедбу. Додуше, до нас је стигла једна представка, али преко Управног одбора, пошто се јрдан члан Коморе њима обратио, а они тај допис проследили Комисији. Приговор смо обрадили и информацију проследили/вратили Управном одбору. С обзиром да нам се чланови Коморе нису обраћали, користим прилику да их позовем да нам се обрате са својим примедбама и приговорима, које ћемо са изузетном пажњом и крајње одговорно анализирати и о нашим одлукама обавестити Управни одбор, као крајњу инстанцу за одлучивање, с обзиром да је Комисија за представке и приговоре и формирана као тело које помаже у раду Управног одбора Коморе. Посебно је важно истаћи да чланови Комисије предузимају и личну иницијативу са својим предлозима за побољшање рада и статус инжењера у друштву и унапређење рада Инжењерске коморе Србије.

Рубрику припремио Миљан Шабовић

У центру пажње континуирано професионално усавршавање

У периоду фебруар-мај Инжењерска комора Србије је имала веома живу међународну сарадњу, пре свега са Европским саветом инжењерских комора (ЕСЕС), али и са коморама из окружења (Мађарска, Бугарска), да би поентирала састанком Иницијативе за регионалну сарадњу, одржаним у Македонији

Ана Ждеро

ПОДРЖАН ПРОГРАМ КONTИНУИРАНОГ ПРОФЕСИОНАЛНОГ УСАВРШАВАЊА ИНЖЕЊЕРА

43. редовна седница Извршног одбора Европског савета инжењерских комора (European Council of Engineering Chambers – ЕСЕС) одржана је 25. јануара у Бечу у просторијама Савезне коморе архитеката и инжењера Аустрије. Испред Инжењерске коморе Србије сед-

ници су присуствовали проф. др Драгослав Шумарац, потпредседник Европског савета инжењерских комора (ЕСЕС) и председник Скупштине Инжењерске коморе Србије, Ивана Магделинић, ВД секретара Коморе и Бранко Марковић, сарадник за информатичку подршку.

На седници ИО ЕСЕС проф. др Драгослав Шумарац је поднео извештај о активностима спроведеним у оквиру рада на програму континуираног професионалног усавршавања инжењера (Continual Professional Development CPD) чланова комора чланица ЕСЕС, ради

чије имплементације је образована посебна радна група, у коју су делегирани представници 12 комора, чланица ЕСЕС (Словенија, Македонија, Грчка, Кипар, Бугарска, Аустрија, Чешка, Црна Гора, Италија, Пољска, Мађарска и Србија). Проф. др Шумарац је члановима Извршног одбора представио концепт континуираног професионалног усавршавања на примерима усавршавања инжењера енергетске ефикасности и инжењера грађевинских конструкција. Извештај је наишао на изузетно добар пријем код присутних ИО ЕСЕС који су у дискусији, која је уследила, исказали велики ентузијазам и спремност да се активно укључе у активности које ће се спроводити у оквиру програма CPD.

РЕГИОНАЛНИ БАЛ ИНЖЕЊЕРА У СЕГЕДИНУ

Инжењерска комора Чонграда, организовала је 22. фебруара у Сегедину 15. регионални бал инжењера, на коме су испред Инжењерске коморе Србије присуствовале мр Ана Краковски Нађ, дипл.инж.ел., чланица Комисије за међународну сарадњу и Корнелија Еветовић - Цвијановић, дипл.инж.арх. чланица Извршног одбора Матичне секције урбаниста. Покровитељи манифестације били су Етелка Барси Патаки, председница Инжењерске коморе Мађарске, др Сало Петер, секретар Министарства унутрашњих послова Мађарске, др Херади Клара, декан Сегединског уни-

верзитета природних наука, проф. др Keszthelyi - Szabo Gabor, декан Сегединског универзитета техничких наука и Касаи Ференц, председник Инжењерске коморе будимпештанског региона. У разговору са организаторима Регионалног бала инжењера, истакнут је значај сарадње између Инжењерске коморе Србије и Инжењерске коморе Мађарске како на започетим тако и на будућим пројектима од интереса за струку.

РАДНЕ ГРУПЕ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ОДРЖАЛЕ СЕДНИЦУ У БЕОГРАДУ

Инжењерска комора Србије била је 15. фебруара домаћин Радној групи за имплементацију програма континуираног професионалног усавршавања инжењера (Continual Professional Development CPD) чланова комора, по препоруци Европског савета инжењерских комора (ЕСЕС). Састанку су поред председника радне групе и потпредседника Европског савета инжењерских комора (ЕСЕС) проф. др Драгослава Шумарца, присуствовали и делегати готово свих комора чланица ЕСЕС: Hansjorg Letcner, потпредседник ЕСЕС из Италијанске инжењерске коморе, др Жељко Вукелић (Словенија), др Алоис Матерна (Чешка), др Миле Димитровски и Димче Атанасовски Македонија), др Душко Лучић (Црна Гора), Astrid Nageler-Reidlinger (Аустрија), др Михаил Минар (Словачка) и др Стефан Кинарев (Бугарска). Састанку су присуствовали и Милован Главоњић, председник Инжењерске коморе Србије, Глигор Обреновић, потпредседник УО Коморе и проф. др Ратко Салатић, председник Комисије за перманентно усавршавање чланова Инжењерске коморе Србије, као и представници GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit) који су обећали да ће у наредном периоду пружати подршку овом програму.

Професионално усавршавање инжењера, које се спроводи по препоруци ЕСЕС има за циљ континуирано образовање чланова комора које су чланице ЕСЕС. Инжењери ће кроз стицање најсавременијих знања, упознавања са савременим техникама и актуелним одредбама и директивама Европске уније, повећати своју конкурентност на домаћем, али и иностраним тржиштима радне снаге. Најеминентнији стручњаци из Европе ће спроводити обуке и држати предавања. Присуство на предавањима ће бити бодовано. Ови бодови ће у наредном периоду бити евидентирани у оквиру Европске професионалне картице која ће омогућити слободно кретање и запошљавање у ЕУ свих инжењера, чланова комора које припадају ЕСЕС.

БРИСЕЛСКА СЕДНИЦА ИЗВРШНОГ ОДБОРА ЕВРОПСКОГ САВЕТА ИНЖЕЊЕРСКИХ КОМОРА (ЕСЕС)

Брисел је 18. марта био домаћин 44. седнице Извршног одбора ЕСЕС. Седници је присуствовао проф. др Драгослав Шумарац, председник Скупштине ИКС и потпредседник ИО ЕСЕС.

Професор Шумарац информисао је чланове ИО ЕСЕС о активностима везаним за акције и активности Рад-

Радна група за имплементацију програма континуираног професионалног усавршавања инжењера чланова комора удружених у Европски савет инжењерских комора (ЕСЕС) састала се 15. фебруара у Београду

не групе за имплементацију CPD програма/пројеката (Continual Professional Development), а пре свега о резултатима првог састанка одржаног 15. фебруара у Београду. Такође, изложио је идеју о каснијем преношењу основних информација које се тичу професионалног усавршавања инжењера (број бодова, испуњеност услова задатих у петогодишњем циклусу и сл.), на електронску картицу (EPC – European Professional Card) која ће бити издавана сваком члану коморе чланице ЕСЕС. У оквиру даљег тока Седнице, разматрана су питања која се односе на «Дане инжењера» који ће се одржати у новембру месецу у Бриселу, проблем са минималним ценама услуга инжењера у Европи, поступак лиценцирања инжењера у Канади и Енглеској. Једна од важнијих одлука која је донета на овом састанку била је пријем Савеза грађевинских инжењера Енглеске као придруженог члана ЕСЕС.

Наредног дана, 19. марта, у 17 сати, проф. др Драгослав Шумарац присуствовао је састанку организованом од стране VDI и FEANI на тему мобилности инжењера у Европи. По Директиви 2013-55-EU предвиђено је увођење EPC – електронске картице ради слободног кретања инжењера. Тиме ће се практично вршити и акредитација диплома, стеченог искуства у струци као и континуираног усавршавања европских инжењера према CPD програму.

СОФИЈСКА КОНФЕРЕНЦИЈА О ОДРЖИВОЈ ГРАДЊИ

Међународна конференција „Одрживе градње – допринос инжењерске заједнице на заштити животне средине (Sustainable Construction – Contribution of The Engineering Community to The Environmental Protection) одржана је 28. марта у Софији у организацији Бугарске коморе инжењера инвестиционог пројектовања. Испред Инжењерске коморе Србије, Конференцији су присуствовали проф. др Драгослав Шумарац, дипл.инж.грађ., председник Скупштине Инжењерске коморе Србије и Бранко Марковић, сарадник за информатичку подршку. Конференција је одржана у софијском хотелу „Москва“.

Конференцију је отворио Иван Данов, дипл.инж.арх., министар Републике Бугарске за инвестиционо планирање, који је у свом излагању нагласио значај одрживе изградње и одговорности инжењера у очувању природе.

У оквиру Конференције, представници Инжењерске коморе Србије су учествовали у панел дискусији на тему „Education in the field of sustainable construction“ на којој је, између осталог, разматрано увођење континуираног професионалног усавршавања за чланове комора чланица Европског савета инжењерских комора. У расправи отвореној после уводног излагања, проф. др Драгослав Шумарац је присутнима пренео досадашња искуства Инжењерске коморе Србије у погледу професионалног усавршавања инжењера. Излагање је наишло на изузетно интересовање присутних. Представници осталих инжењерских комора

као и других инжењерских асоцијација показали су изузетно интересовање за активно укључивање у представљени програм усавршавања. Тиме је потврђено становиште о изузетној важности заједничког усавршавања инжењера са циљем постизања уједначеног и високог нивоа образовања.

У другом делу Конференције, наши представници одржали су предавање на тему „Role of engineers in the energy efficiency of buildings“ у оквиру кога су изложена досадашња искуства у вези едукације инжењера енергетске ефикасности зграда, представљен је програм обуке инжењера и домаћа законска регулатива те области. Присутнима је детаљно представљен поступак израде енергетског пасоша стамбених зграда, методе прорачуна употребом стандарда ISO 13790, као и улога лиценцираних инжењера у поступку прегледа и сертификације објеката. Предавање је одржано у блоку предавања који је обухватио и предавања представника Инжењерске зборнице Словеније и Техничке коморе Републике Кипра, који су изложили сродне теме, те су сви предавачи након излагања учествовали у дискусији са присутним учесницима Конференције.

Наредног дана, наши представници одржали су састанак са представницима Техничке коморе Републике Кипар, Коморе овлашћених архитеката и овлашћених инжењера Македоније и представницима Бугарске коморе инжењера инвестиционог пројектовања. На састанку су разматране даље активности у поступку увођења континуираног професионалног усавршавања за чланове комора чланица Европског савета инжењерских комора.

НА САСТАНКУ У СКОПЉУ КОМОРА ИНЖЕЊЕРА ЗА ИНВЕСТИЦИОНО ПРОЈЕКТОВАЊЕ БУГАРСКЕ ПОСТАЛА ЈЕ ЧЛАН ИНЖЕЊЕРСКЕ ИНИЦИЈАТИВЕ ЗА РЕГИОНАЛНУ САРАДЊУ

На састанку Инжењерске иницијативе за регионалну сарадњу (ИИРС), одржаном од 16. до 18. маја у Скопљу, у организацији Македонске коморе овлашћених

Националне заставнице учесника састанка у Скопљу

После дводневног напорног и успешног рада чланови делегација Хрватске, Црне Горе, Бугарске, Словеније, Србије и домаћина Македоније фотографисали су се у центру Скопља

архитеката и овлашћених инжењера учествовали су представници свих комора чланица ИИРС (Србија, Хрватска, Словенија, Црна Гора и Македонија). Испред Инжењерске коморе Србије састанку су присуствовали: Милован Главоњић, председник Инжењерске коморе Србије, проф. др Драгослав Шумарац, председник Скупштине Инжењерске коморе Србије, Горан Вукобратовић, председник Комисије за међународну сарадњу УО ИКС.

У првом делу састанка Стефан Кинарев, председник Коморе инжењера у инвестиционо пројектовању Бугарске, укратко је представио Бугарску комору а потом образложио иницијативу за њихово приступање у пуноправни статус и рад у оквиру ИИРС-а, што је са задовољством прихваћено, односно, КИИПБ је укључена у Инжењерску иницијативу регионалне сарадње.

Проф. др Драгослав Шумарац је презентовао континуирано професионално усавршавање (Continuing professional development SPD) које се уводи на нивоу свих комора чланица Европског савета инжењерских комора (ЕСЕС), а са циљем успостављања високог стандарда професије кроз усавршавање постојећих и стицање нових знања, унапређења квалитета рада и половања и омогућавања конкурентности инжењера на европском и светском тржишту. У свом обраћању

обавестио је присутне о активностима на увођењу инжењерске картице као и о даљем развоју перманентног образовања.

У другом делу састанка, координатори, односно руководиоци пројеката ИИРС су представили план рада, рокове за извршење и методологију рада појединачних тимова. Све коморе су именовале своје представнике у пројектне тимове ИИРС.

У име Инжењерске коморе Србије, Горан Вукобратовић је представио пројекат за који је задужена наша Комора – „Унапређење интереса овлашћених инжењера и архитеката.“ Представљени су циљеви пројекта, методологија рада на пројекту и рокови за реализацију. Горан Вукобратовић је такође констатовао да резултат рада на овом пројекту зависи и од резултата пројеката за које су задужени радни тимови и да ће се рад ове комисије одвијати у две фазе при чему ће након прве фазе, која ће бити анализа стања, у другој фази бити имплементирани резултати са других пројеката. Овакав приступ је прихваћен.

Љубазни домаћини из Македоније су скуп садржајно и технички беспрекорно организовали и уз већ традиционалну гостољубивост учинили боравак наших представника у главном граду Македоније веома пријатним. ■

Седам предавања, девет предавача, 189 слушалаца

Од фебруара до маја 2014. године, одржано је седам предавања и то сва у Београду, којима је присуствовало 189 чланова Коморе. Посећеност је била између седам и 70 присутних. Иначе, сва предавања су организована у складу са Планом и програмом перманентног усавршавања за 2014. годину.

Милана Миловић

Бојан Шћепановић, директор МЦБ -Менаџмент Центра Београд одржао је 7. фебруара 2014. године у Београду предавање на тему „Презентационе вештине (in house обука)“. Циљ предавања је био унапређење презентационих способности чланова Коморе приликом излагања на предавањима, семинарима, као и унапређење вештина ради побољшања професионалног и приватног имиџа... Предавању је присуствовало 70 учесника.

На другом предавању, одржаном истог дана, са темом „Ватрогасне станице – нови систем и категоризација“, био је 7. фебруар, а толико је било и присутних (седморо) на предавању. Предавач је био Божидар Бојовић, дипл.пр.планер. На предавању су презентоване ватрогасне станице као специјализовани јавни објекти и површине у функцији заштите људи и материјалних добара од пожара, експлозија, опасних материја и других акцидентних ситуација. Циљ је био упознавање са мрежом ватрогасних станица формираном од постојећих и планираних локација ватрогасних станица.

Предавање на тему „Менаџмент квалитетом испорука и радова на инвестиционом пројекту – светска пракса“, одржано је 12. марта, а присуствовало му је 15 чланова Коморе. Предавач је био др Бранислав Сладић, дипл.инж.маш.

који је присутнима изложио методологију планирања, обезбеђивања, контроле и документовања квалитета опреме, материјала и радова на инвестиционим пројектима, развијену на стеченим искуствима у сарадњи са познатим светским компанијама. Циљ предавања је био да се прикаже системски приступ и пракса менаџмента квалитетом у производњи и на извођењу радова при реализацији инвестиционих пројеката.

Др Ратка Чолић, дипл.инж.арх. одржала је 28. фебруара предавање на тему „Унапређење управљања земљиштем на нивоу локалних самоуправа у Србији“, коме је присуствовало 36 лиценцираних инжењера, претежно архитектонске струке. Реч је о пројекту који Немачка организација за техничку сарадњу

Предавање „Презентација вештине (in house – обука)“ одржао је Бојан Шћепановић, директор МЦБ (Менаџмент центар Београд)

GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit – GIZ GmbH) реализује у сарадњи са конзорцијумом немачких консултантских фирми AMBERO Consulting и ICON Institute, а који је намењен локалним самоуправама у Србији како би што ефикасније управљале земљиштем, као својим најважнијим развојним ресурсом. Архитекта др Чолић Ратка је истакла да су током 2011/2013. године тестирани различити инструменти планирања одрживог урбаног развоја. Коришћени су у планирању развоја новог стамбеног насеља, комерцијално-стамбених зона, brownfield локација, урбане обнове, развоја туристичког подручја и заштите природних вредности, интегралног урбаног развоја централних градских зона. Чине их: технике партиципације и транспарентности (као део социјалне одрживости), студија изводљивости и претходна студија изводљивости (економска одрживост), студија упоредног вредновања, СПУ, еколошка комензација (еколошка одрживост), урбани дизајн (провера урбанистичких решења) и стратегија интегралног урбаног развоја (ЕУ инструмент планирања урбаног развоја). Циљ предавања је био ширење информација о искуствима и резултатима пројекта, отворена дискусија – резултати примене нових инструмената, проблеми, прихватљивост у нашим условима, даљи кораци пројекта...

Др Зорана Науновић, дипл.инж.техн. одржала је 9. априла предавање са темом „Пречишћавање комуналних отпадних вода и процедурних вода са депонија“ које је привукло 27 чланова Коморе. Предавач је дао преглед процеса пречишћавања комуналних отпадних вода и процедурних вода са депоније. Циљ предавања је био упознавање са принципима пројектовања и рада постројења за пречишћавање отпадних вода и упознавање са најновијим технологијама терцијарног пречишћавања.

Архитекте Мирко Миладиновић, потпредседник Скупштине ИКС, и Зоран Радоњић одржали су 14. априла предавање под називом „Урбанистичко планирање у заштићеним просторима – средњовековни град Маглич“ коме је присуствовало 27 људи. Предавање је обухватило представљање Плана генералне регулације околине заштићеног споменика културе Маглич – концепт. Циљ предавања је упознавање са методама и приступом планирању у околини заштићених културних добара од националног значаја.

О терминима одржавања предавања у наредном периоду чланови Коморе биће благовремено обавештени преко сајта – www.ingkomoga.rs и електронском поштом.

У петак, 16. маја 2014. године у Београду, одржано је предавање на тему „Нови модел београдских пијаца – концепт развоја“. Предавач је био мр Зоран Солујић дипл. инж. арх. Циљ предавања је био познавање са савременим приступом и дугорочним концептом просторног развоја мреже пијаца у Београду. Предавању је присуствовало седморо чланова Коморе. ■

У мартовском испитном року право на лиценцу стекло 443 кандидата

За мартовски рок за полагање стручних испита пријавило се 504 кандидата, док се пред испитним комисијама појавило њих 472. Као и у свим претходним испитним роковима, кандидати су и овога пута показали одличну припремљеност и знање, јер је испит положило 93,86 одсто или, 443 на испит изашла кандидата. Другим речима, право да добије професионалну/стручну лиценцу остварило је 443 инжењера разних струка плус просторни планери, односно, број чланова Коморе опасно ће се приближити бројци 26.500.

Број нових кандидата који су одложили полагање у марту – 157, док њих 11 није испуњавало услове за полагање стручног испита. На крају, ту је и 140 кандидата који су се за полагање стручног испита пријавили у неком од претходних рокова.

Од укупног броја изашлих кандидата испит није положио њих 29, с тим да је само један кандидат упућен на нови испит. На поправни испит ће морати да изађе 28, и то пет из општег (правни прописи), а 23 из посебног (струка) дела.

Гледано по струкама стање је овакво: највише их је положило из енергетске ефикасности – 110, на другом месту је грађевинска струка – 104 (конструктиваца 26, хидраша 12, путара/железничара и из организације и технологије грађења 60), на трећем је архитектонска струка – 89, док су на четвртм месту електроинжењери – 55 (енергетичари – 32, телекомуникације – 23). Испод гранце од 50 кандидата који су положили стручни испит, као пети, је струка машинаца – 32, шеста је урбанистичка струка – 17, а седма саобраћајна – 11 и као последња струка са двоцифреним бројем успешних – 10 је технолошка. Међу струкама на последњем, осмом месту, је геодетска са четири кандидата који су положили стручни испит у мартовском року.

У групи стручних области бројније су пејзажне архитектуре – шест, док мелиорација има два успешно положена испитаника. Област водопривреде ерозивних подручја овога пута није имала ни једног кандидата на стручном испиту.

Ива Вукадиновић

За подршку преко два милиона динара

На овогодишње конкурсе за суфинансирање пројеката који су од интереса за чланове матичних секција Урбаниста, Пројектаната и Извођача радова пристигло је 73 пријава/пројеката од којих је 32 добило подршку. МСУ је подржала четири, а МСП и МСИР – 28 пројеката. За подршку одабраним пројектима издвојено је преко два милиона – тачно 2.106.000 динара. За суфинансирање одабраних пројеката матичне секције из својих буџета издвајају: Урбанисти – 300.000, Пројектанти – 939.120 и Извођачи радова – 866.880 динара

Радош О. Драгутиновић

Суфинансирање програма и пројеката од интереса за чланове Коморе траје девет година. Наиме, први конкурс за суфинансирање расписале су 2006. године, матичне секције Пројектаната и Извођача радова и са таквом праксом наставиле до данашњег дана. МСУ урбаниста суфинансира пројекте који су од интереса за сопствене чланове претходних осам сезона – од 2007. године. И свих тих година пријава за помоћ/суфинансирање било је знатно више од расположивих средстава. Када је реч о начину давања средстава ситуација је следећа: матичне секције Пројектаната и Извођача радова имају свој Правилник о суфинансирању пројеката (Правилник о критеријумима за суфинансирање активности и организовања стручних скупова чланова Инжењерске коморе Србије), док МСУ урбаниста то ради уз помоћ претходно усвојених критеријума. И још једна важна напомена, право да конкуришу за средства/суфинансирање заинтересовани имају могућност да затраже од свих матичних секција које раписују конкурс. Тако је „Еуроархитект“ д.о.о. из Београда до-

била средства од МСУ, али и од МСП и МСИР, по 50.000 од сваке матичне секције (укупно 100.000 динара), за издавање два броја магазина „Arhitekton“.

УРБАНИСТИ СУФИНАНСИРАЈУ СВЕ ПРИЈАВЉЕНЕ ПРОЈЕКТЕ

На расписани Конкурс за суфинансирање пројеката из области урбанизма, пристигла су четири захтева/пријаве и све четири су финансијски подржане са укупно 300.000 динара. Са по 50.000 динара подржани су магазин „Arhitekton“ и Група архитектата (ГА) из Београда, док су Војвођанско удружење урбаниста и Друштво архитектата Београда (ДАБ) добили по 100.000 динара.

Издавачка кућа „Еуроархитект“ д.о.о. из Београда добила је средства за издавање стручног архитектонско-урбанистичког магазина „Arhitekton“ – градитељ илузија, број 20. и 21. који доприноси обавештавању и упознавању инжењера и урбаниста са трендовима и стручним достигнућима у свету и нашој земљи. Циљна група читалаца: архитекти и инжењери свих струка, односно, намењен је људима који се професионално баве архитектуром или су упуће-

ни на њу својим пословним деловањем.

„Летња школа архитектуре Бач 2014. године“ коју организује Удружење „Група архитектата“ (ГА) из Београда, невладино и непрофитно удружење, основано ради остваривања циљева у области одрживог просторног развоја као и унапређење урбаних и руралних средина у Србији. Пројекат „Летња школа архитектуре Бач 2014. године“ представља облик неформалног образовања студената архитектуре и будућих урбаниста са циљем промоције и разумевања значаја градитељског наслеђа и његове успешне ревитализације.

Удружење урбаниста Србије – Војвођанско удружење урбаниста за организовање скупа „Урбани развој и обнова“. Поменути скуп доприноси повезивању урбаниста, размени искустава и стицању знања у тематској области, а посебно одржању традиције урбанистичких саветовања у Војводини.

Друштво архитектата Београда (ДАБ) за организовање манифестације „9. Београдска интернационална недеља архитектуре“ (9. БИНА) са темом „Простори јавности“.

Предложени пројекат представља допринос теми јавних простора и њиховог коришћења. Теме и излагачи манифестације су изабрани тако да српски архитекти урбанисти и инжењери који се баве простором, што боље разуме-

ју значај, могуће утицаје и технике којима се уз унапређење естетике и безбедности истовремено промовишу осећај заједништва, припадности и примењује нестандартна едукација.

ДВЕ НАЈВЕЋЕ МАТИЧНЕ СЕКЦИЈЕ ПОДРЖАЛЕ 28 ПРОЈЕКТА

И ове године, извршни одбори матичних секција Пројектаната и Извођача радова су расписали Конкурс о суфинансирању пројеката који су од интереса за чланове наречених секција. На Конкурс је поднето 69 захтева за суфинансирање. Комисија за суфинансирање пројеката МСП и МСИР раз-

у групу мултидисциплинарних пројеката и њих су разматрали сви чланови Комисије. И овог пута је основни принцип за расподелу новчаних средстава у оквиру подсекција, био пропорционални број чланова одређене подсекције у односу на укупан број чланова МСП и МСИР.

Управни одбор Коморе је разматрао предлог извршних одбора МСП и МСИР и усвојио суфинансирање 28 пројеката. Због недовољних средстава одбијено је 31 пријава. Шест пријава је одбачено – једна зато што није стигла у прописаном року, док подносиоци осталих пет пријава нису испунили захтеве чл. 10. Правилника о суфинансирању пројеката. Такође је усвојено да ће се Управни одбор,

Финансијску подршку Матичне секције урбаниста добили су: „Еуроархитект“ д.о.о. за издавање стручног архитектонско-урбанистичког часописа „Arhitekton“ број 20. и 21. Удружење урбаниста Србије – Војвођанско удружење урбаниста за организовање скупа „Урбани развој и обнова“, Друштво архитектата Београда за организовање манифестације „9. Београдска интернационална недеља архитектуре“ (9. БИНА) са темом „Простори јавности“ и Удружење „Група архитектата“ (ГА) за организовање „Летње школе архитектуре Бач 2014 године“.

Од 69 пројеката пријављених на Конкурсу матичних секција Пројектаната и Извођача радова, подршку је добило 28, и то у категоријама „научно стручни скуп, изложба, презентација, предавања, пројекти“ – 17, односно, „издавања научног стручног часописа, књиге, приручника и публикације“ – 11 пројеката. Судбина преосталих 41 пријава/пројеката је следећа: због недовољних средстава одбијено је 31 пројеката/пријава; шест пријава је одбачено – једна зато што није стигла у прописаном року, док пет пријава није испунило услове Правилника о суфинансирању пројеката (члан 10.); о четири пријаве УО ИКС ће се изјашњавати ван седнице, електронским путем, након што буду обављене додатне консултације са представником предлагача.

мотрила је све пријаве у складу са Правилником за суфинансирање пројеката. Најпре су пријаве разврстане према тематици по подсекцијама, како би чланови Комисије исте подсекције разматрали пријаве из своје области, док су пријаве, које су се односиле на више подсекција стављене

о преостала четири захтева, изјашњавати ван седнице, електронским путем, након што буду обављене додатне консултације са представником предлагача.

Од 28 пријава које су усвојене за суфинансирање, у категорији „издавања научног стручног часописа, књиге, приручника и публика-

ције“ суфинансира се 11 захтева са следећим динарским средствима: Стручни часопис „Техника“, Савеза инжењера и техничара Србије (50.000); „Грађевински материјали и конструкције“, Друштва за испитивање и истраживање материјала и конструкција Србије (50.000); „Грађевински календар 2014.“, Савеза грађевинских инжењера Србије (50.000); Часопис „Arhitekton“, бројеви 20. и 21. издавача „Еуроархитект“ д.о.о.(50.000); Треће проширено издање књиге „Теорија и пракса пројектовања електричних инсталација“, аутора проф. др Миомира Костића (100.000); Научно-стручни часопис „Ecologica“, Научно-стручно друштво за заштиту животне средине Србије „Ecologica“ (50.000); Публикација „Мотел Ариље“ поводом награде „Никола Добровић“, аутора проф. др Спасоја Крунића (50.000); Књига „Ка новој индустрији Србије“ аутора Петра Б. Петровића, Академија инжењерских наука Србије (100.000); Публикација „Дрвене конструкције у мојој архитектонској пракси“, аутора проф. др Војислава Кујунџића (70.000); Часопис „Изградња“, Удружења инжењера грађевинарства, геотехнике, архитектуре и урбанизма „Изградња“ (50.000); Књига „Урбанистичке и архитектонско-грађевинске мере безбедности од пожара“, аутора Николе Клеута, АГМ Књига д.о.о. (60.000).

У категорији „научно стручни скуп, изложба, презентација, предавања, пројекти“ суфинансира се 17 пројеката: 43. конференција о коришћењу и заштити вода „ВОДА 2014.“, Српског друштва за заштиту вода (70.000); Научно-стручни скуп „Симпозијум о оперативним истраживањима – SZM-OP-IS 2014.“, Саобраћајног факултета Универзитета у Београду (50.000); VI научно-стручна конференција „Заштита природних ресурса кроз заштиту животне средине у урбаним системима“, Удружења инжењера Београда (50.000); 35. Међународни стручно-научни скуп „Водовод и канализација 14“, Савеза инжењера и техничара Срби-

је (50.000); Међународна конференција „Савремена достигнућа у грађевинарству“, Грађевинског факултета Суботица Универзитета у Новом Саду (50.000); Четврто научно-стручно међународно саветовање „Земљотресно инжењерство и инжењерска сеизмологија“, Савеза грађевинских инжењера Србије (50.000); „Технолошки параметри процеса пелетрирања и брикетирања биомасе“, аутора др Славка Филиповића (50.000); Изложба радова студената мастер студија „Структура-архитектура“, Архитектонског факултета Универзитета у Београду (70.000); „Први српски конгрес о путевима“, Српског друштва за путеве VIA – VITA (60.000); XXVI конгрес и Међународни симпозијум Друштва за испитивање и истраживање материјала и конструкција Србије, Друштва за испитивање и истраживање материјала и конструкција Србије (70.000); VII Конгрес савремене индустрије глинених производа Србије са међународним учешћем, Удружења савремене индустрије глинених производа (67.250); Једнодневни семинари – инжењерство, индустријске технологије и друштво, са темом „Нови погледи на индустријске технологије“, Академије инжењерских наука Србије (75.000); „Производња електричне и топлотне енергије из биогаза – практична искуства и законска регулатива“, аутора Јова Смиљанића, дипл.инж.грађ. (93.750); Научно-стручна конференција „Милутин Миланковић, грађевински инжењер“, Удружења „Милутин Миланковић“ (80.000); Саветовање „Осветљење 2014.“, Српског друштва за осветљење (120.000); Унапређење техничке регулативе у Србији: „Стандарди ЕУ – СЕН 164 – отпадне воде и DWA-техничка правила и упутства из области канализације“ – Удружења за технологију воде и санитарно инжењерство (50.000); Међународна конференција „Актуелни проблеми и решења у сектору вода“ – Удружења за технологију воде и санитарно инжењерство (50.000). ■

Трећи сазив почео са радом

Суд части је започео рад са наглашеном жељом свих судија да одговоре постављеним задацима, о чему посебно речито говори податак – стопостотно присуство судија на конститутивној седници

Миљан Шабовић

Конститутивна седница трећег сазива Суда части Инжењерске коморе Србије одржана је 19. фебруара 2014. године, уз присуство свих именованих судија Суда части новог сазива. Три недеље раније, Управни одбор Коморе на својој 10. редовној седници одржаној 28. јануара 2014. године, именовао је 25 судија Суда части са листе од 35 имена потенцијалних судија изабраних на Петој редовној седници Скупштине Коморе која је одржана 27. децембра 2013. године. Судије Суда части бирају се на период/мандат од четири године, што значи да ће правду делити до 28. јануара 2018. године.

Према томе, о пријавама против лиценцираних инжењера, због повреда професионалних стандарда и норматива (професионалне одговорности), одлучиваће следећих 25 судија трећег сазива Суда части Инжењерске коморе Србије: Мирјана Р. Вашут, дипл. пр. планер (Сремска Митровица), Јожеф Ј. Чипа, дипл. инж. арх. (Суботица), Бранимир Ј. Ђирић, дипл. инж. арх. (Ниш), Миодраг М. Максимовић, дипл. инж. арх. (Ваљево), Душан М. Вуловић, дипл. инж. арх. (Чачак), Слободан Р. Миленковић, дипл.инж. грађ. (Ниш), Драго Д. Остојић, дипл. инж. грађ. (Београд), Радоје Н. Кремзер, дипл. инж. маш.

(Београд), Слободан Р. Мојсиловић, дипл. инж. маш. (Чачак), Милојко М. Маркићевић, дипл. инж. ел. (Ужице), Зоран Д. Ступар, дипл. инж. ел. (Нови Сад), Дарко М. Вилотијевић, дипл. инж. геод. (Краљево), Горан И. Кнежевић, дипл. инж. техн. (Нови Сад), Слободан И. Ђорђевић, дипл. инж. арх. (Београд), Вања Д. Милојковић, дипл. инж. арх. (Краљево), Боро М. Цвијановић, дипл. инж. грађ. (Београд), Бранислав М. Шотра, дипл. инж. грађ. (Лозница), Љубиша Ј. Поповић, дипл.инж.грађ. (Београд), Љубомир О. Вукајловић, дипл. инж. грађ. (Београд), Иштван Вањур, дипл. инж. маш. (Нови Сад), Драган В. Драганић, дипл. инж. маш. (Београд), Миленко С. Бабић, дипл. инж. ел. (Београд), Зоран Крстић, дипл. инж. ел. (Ниш), Весна М. Тахов, дипл. инж. геол. (Београд) и Оскар Ј. Козма, дипл. инж. техн. (Суботица).

На истој седници УО ИКС именовани су председник и заменик председника Суда части на период од две године. За председника је именован Боро Цвијановић дипл. инж.грађ. из Београда, а за заменика председника Бранислав Шотра дипл.инж.грађ. из Лознице. Цвијановићу је ово треће именовање за председника, а Шотри друго – први пут је био на тој функцији у периоду 2009-2011. године.

За нормалан рад Суда части неопходне су још две специјалности – тужилац и бранилац са по троје заменика, укупно осморо чланова

Коморе које, такође, именује Управни одбор Коморе, што је и учинио крајем новембра 2013. године, на тај начин што је продужио мандате досадашњој екипи тужилаца и бранилаца. То значи да ће у наредне четири године тужилац Коморе Суда части бити Миодраг Исаиловић, дипл.инж.маш. а у раду ће му помагати заменици – Зоран Ђурић, дипл.инж.грађ., Јасминка Павловић, дипл.инж.арх. и Марија Савић Мрђанов, дипл.инж.ел.

Бранилац Коморе Суда части је Деа Лукић, дипл.инж.арх. са екипом заменика – Божидаром Стошићем, дипл.инж.грађ. Драганом

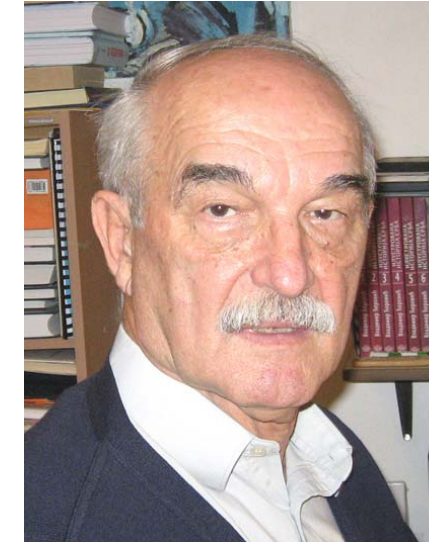
Челници Суда части Инжењерске коморе Србије: Боро Цвијановић, председник, Миодраг Исаиловић, тужилац и Деа Лукић, бранилац

Зорићем, дипл.инж.ел. и Зорицом Николић, дипл.инж.маш.

Према томе, за Суд части Инжењерске коморе Србије предвиђено је ангажовање 41 чланова Коморе – 25 судија, тужилац и бранилац са по троје заменика, све их именује УО ИКС, плус осам судија које именује ресорно Министарство. Наравно, свих 41 чланова морају да поседују лиценцу Инжењерске коморе Србије. Овог тренутка у акцијама и активностима Суда части ангажовано је 33 чланова, што значи да овај независан и самосталан орган може да доноси пуноважне одлуке.

Подсећања ради – Суд части, као независан и самосталан орган, утврђује одговорност и изриче мере члановима Коморе због повреда

професионалних стандарда и норматива (професионалне одговорности), први пут је конституисан 16. децембра 2005. године. Према Правилнику о начину рада, поступку, саставу, начину избора и разрешења судија Суда части Инжењерске коморе Србије ради и функциониће овај самосталан и независан орган. Број судија димензионисан је на 33 и сви морају да буду чланови Коморе, али 25 именује УО ИКС, а осам ресорно Министарство. Занимљиво је, да у протекла два сазива Суд части је радио без представника ресорног Министарства. Иначе, изборна процедура за судије Суда

је Мирољуб Гаон, дипл. инж. грађ. из Београда (2005–2009.), а заменик председника – Јован Зарић 1949–2008. дипл. инж. арх. из Новог Сада, а после његове смрти на ту функцију је именован проф. др Слободан С. Миленковић, дипл. инж. грађ. из Ниша. Први човек Суда части другог сазива био је Боро Цвијановић, док су му заменици били Бранислав Шотра (2009–2011.) и др Небојша Стефановић, дипл. пр. планер из Београда (2011–2013).

„Од почетка године Суду је поднето 14 пријава и све су у раду“, каже тужилац Миодраг Исаиловић. „Девет пријава је окончано, што се Ту-

жилаштва тиче, за два смо затражили допуну, а три су пристигла ових дана“.

На питање Бору Цвијановићу, новом/старом председнику Суда части, каква ће бити стратегија овог независног тела у добијеном мандату, добили смо одговор да се неће мењати, односно, да ће бити иста као у четири претходне године, уз акценат на даљој ажурности и ефикасности. „Уз то, Суд части је започео свој рад са наглашеном жељом свих судија да одговоре постављеним задацима, о чему на свој начин говори и стопостотно присуство судија на конститутивној седници. Иначе, тренутно су у поступку активности око два нова оптужна предмета“, закључио је Цвијановић. ■

Све активнији Регионални центар у Косовској Митровици

У периоду од крај фебруара до почетка јуна у девет регионалних центара организовано преко 40 акција од предавања, трибина, дана инжењера, до посете домаћим градилиштима и иностраним историјским зградама (Будимпешта). У улози предавача нашло се више од 50 стручњака које је слушало више стотина инжењера. По већ створеној традици највише активности било је у Београду (11), затим у Новом Саду (7) у Краљеву и Крагујевцу (по 5), Нишу и Косовској Митровици (по 4), Чачку (3), Ваљево и Суботици (по 1). Посебно храбри и радује пробуђени активизам Регионалног центра Косовска Митровица, па је сва прилика да ће инжењери чврсто и трајно повезати Републику и Покрајину

Вера Бубоња

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР БЕОГРАД

Саша Стаменковић, дипл.инж. ел. Телеком Србија из Дирекције за технику одржао је 12. фебруара предавање: „Internet protocol TV (IPTV) – Нови доживљај телевизије“, у организацији Подсекције дипломираних инжењера електротехнике. Предавач је на почетку објаснио шта је IPTV (Internet protokol TV), предочио предности телевизије путем интернета, принцип и начин рада IPTV, и предности и могућности које нуди IPTV. Обрађени су могући проблеми које нуди IPTV и OTT (over-the-top) путем IPTV. Објашњено је шта је Mobile IPTV, пренос IPTV преко кабловске телевизије. Коначно су обрађени глобални IPTV трендови и перспективе развоја. Сви присутни оценили су тему и предавача највишим оценама. Тема је обрађена изузетно професионално и едукативно, детаљно, стручно, са конкретним чињеницама и ажурним статистичким подацима.

Подсекција дипломираних инжењера електротехнике организовала је 26. фебруара предавање са темом – „Системи техничког обезбеђења објекта (алармни системи: контрола приступа, против провала и др.)“ које је одржала група презентера/предавача, коју су сачињавали – Мирјана Јарић, дипл. инж.ел. консултант, Нинослав Јањић, дипл.инж.ел. председник комисије КСНО79 ИСС, Драган Вукојевић, дипл.инж.ел. из Енергопројект индустрије, мр Данко Ђурић, дипл. инж.ел. из ИМП, проф. др Зоран Кековић, продекан Факултета за безбедност и Раде Крунић, дипл. правник из МУП-а Србије. Предавачи су присутне интердисциплинарно и детаљно упознали са недавно усвојеним Законом о приватном обезбеђењу, прегледом подзаконских аката који треба да се усвоје како би се обезбедила примена закона и прегледом лиценци које ће морати да добију. Затим су упознати са радом комисија ИСС и прегледом европских и домаћих стандарда у области безбедности и детаљније са домаћим стандардом за процену ризика. Представљена је модерна РФИД и НФЦ технологија картичног приступа као и примери реализованих пројеката у области

индустрије, транспорта, хотелских система и других објеката. У оквиру представљања опреме говорило се о примени у специфичним условима, интеграцији са другим системима и едукацији пројектаната и извођача.

Предавање „Примена панела соларних хелија у архитектури у Србији и Београду – могућности увођења соларних фотонапонских хелија“, организовала је 13. марта Подсекција одбора дипломираних инжењера архитектуре.

Примена соларне енергије за производњу електричне енергије у свету напредује врло брзо, скоро по геометријској прогресији. Коришћење фотонапонског ефекта, то јест, савремени развој соларне технологије започео је 1954. године када је у Беловим лабораторијама направљена прва комерцијална фотонапонска хелија (ФН) са полупроводником од силицијума. За време велике нафтне кризе 1973. године започео је интензиван рад на њеном усавршавању и заједно са ветром, геотермалном енергијом и биомасом, ушла је у ред обновљивих извора енергије (ОИЕ). Правна регулатива код нас покривена је уредбама из 2013. године. Уредбама се одређује статус произвођача

електроенергије, затим надокнада коју добија произвођач ел. енергије ако испоручује ел. енергију јавној мрежи, и на крају, допринос свих потрошача ел. енергије да би се покрили трошкови стимулативног награђивања. С обзиром на географски положај, Србија има добре услове за масовно увођење соларних ФН постројења, али је до сада та могућност врло мало искоршћена.

Урош Брзаковић, дипл.инж. пејз.арх. одржао је предавање 28. марта под називом „Простори за игру – ризици и управљање ризицима са аспекта безбедности и здравља корисника (планирање, пројектовање, извођење и одржавање)“. Организатор је била Подсекција дипломираних инжењера осталих техничких струка.

У Србији не постоји законска регулатива којом би се уредила област управљања просторима за игру деце, и не води се посебна статистика повреда на игралиштима.

О овим случајевима једине информације добијамо из медија. У области дечијих игралишта нема прописа нити обавезног упућивања таквих прописа на примену српских стандарда из ове области. Примена наведених српских стандарда је добровољна. SRPS EN 1176:2013 – се не налазе на листи српских стандарда из области опште безбедности производа (Правилник о утврђивању листе српских стандарда из области опште безбедности производа – „Сл.гласник РС“, бр. 26/2013). Такође, одговарајући ЕН стандарди из области дечијих игралишта, односно опреме за игру деце на тим игралиштима, који су преузети у српску стандардизацију, нису хармонизовани на нивоу Европске уније и не налазе се на Листи хармонизованих европских стандарда Европске комисије из области опште безбедности производа.

Дана 10. априла у организацији Подсекције дипломираних инжењера архитектуре, одржано је предавање: „Примена ИМС технологије грађења данас“. Предавачи су били Небојша Миловановић, дипл.инж.грађ. и Горан Петровић, дипл.инж.арх. Предавачи су поја-

За два сјајна сајамска наступа Инжењерске коморе Србије (40. Сајам грађевинарства и 58. Сајам технике) највећи допринос су дали извршни одбори матичних секција Пројектаната и Извођача радова, односно, подсекције и појединци – Регионалног центра Београд

снили системе ИМС технологије грађења која је примењена широм света, а објекте у овом систему гледамо и користимо свакодневно – то је највећи део зграда на Новом Београду, Цераку, у Новом Саду. Као студија случаја била је приказана ревитализација ИМС технологије грађења у Осијеку, Хрватска. Примењена су у пракси бројна значајна техничка унапређења система. Кључне разлике у односу на претходно коришћену технологију обухватају примену система преднапрезања ужадима, иновације елемената и веза, производњу у калупима са изменљивим страницама, иновације опреме за монтажу. Остварен је циљ предавања, упознавање стручне јавности са новијим искуствима и могућностима ИМС технологије грађења, као савременим системом брзе градње применом префабрикованих елемената скелетне конструкције. Овај јединствени систем, заснован

на вези конструктивних елемената преднапрезањем, развијен је у Институту ИМС у Београду. Први пут је примењен 1957. године и од тада се стално унапређује.

Др Мирјана Секулић, пејзажни архитекта, одржала је 11. априла предавање под називом – „Великани пејзажне архитектуре, Александар Крстић – обележавање светског месеца пејзажне архитектуре“. Организатор предавања је била Подсекција дипломираних инжењера осталих техничких струка.

Говорећи о великану пејзажне архитектуре предавачица је кренула од биографских података. Инж. Александар Крстић рођен је 1902. године у Крагујевцу. Средњу школу похађао је у Русији и Енглеској пре и за време Првог светског рата. Матурирао је у Београду 1920. године. Дипломирао је на Техничком факултету у Прагу (Пољопривредни одсек) 1926. године и специја-

лизирао вртларство и вртну архитектуру. У Удружење примењених уметника примљен је као први вртни архитекта. Оснивач је Удружења вртних – пејзажних стручњака СФРЈ. У периоду од двадесет година радећи и ЈКП “Зеленило – Београд”, пројектовао је, реконструисао и извео највећи број београдских паркова, скверова и дрвореда. Израдио је и већи број вртно-архитектонских пројеката и за градове у унутрашњости земље (парк на Карагачу у Пећи, паркове Нишке и Буковичке бање итд.). После Другог светског рата значајнији радови су му бројне бање у Србији, Спомен-гробље ослободилаца Београда, заштитни појас града Скопља, уређење националних паркова Ловћен, Дурмитор, Биоградска гора, Фрушка гора итд. На овај начин инж. Крстић је био непрекидно активан у хортикултурној струци, више од педесет година. Умро је 12. фебруара 1980. године. За свој рад добио је више домаћих и страних одликовања, захвалница и похвала.

Подсекција дипломираних инжењера електротехнике организовала је 17. априла предавање „Технологија VoIP система (Voice over Internet Protocol)“, које је одржао др Дејан Немец, дипл.инж.ел. професор на Факултету техничких наука у Новом Саду, на Катедри за телекомуникације и обраду сигнала.

Програм предавања је обухватио: Протоколи за пренос саобраћаја у реалном времену, кодовање говора, сигнализациони протоколи у VoIP системима; Сигнализација између класичних телефонских и VoIP система; Квалитете сервиса у VoIP мрежама; ИП кућне телефонске централе; Коначно су обрађене мреже наредне генерације. На крају предавања одржана је дискусија где су присутни постављали додатна питања.

Подсекција дипломираних инжењера архитектуре организовала је 22. априла предавање са темом: „Хотел ‘Метропол’ – анализа контекста. Реконструкција хотела ‘Метропол’ као урбанистички проблем“. Предавач је био Бранко Бојовић, дипл.инж.арх.

Предавач се осврнуо на историјски аспект целог подручја Ташмајдана, које је започето исељавањем Српског гробља, крајем 19. века, и које је ослободило простор данашњег парка. Идеју да се простор бившег гробља претвори у парк, дао је проф. Бранко Максимовић. Иначе, педесетих година XX века простор Ташмајданског парка био је предвиђен за изградњу музејског комплекса, од чега се на време одустало. Многобројни објекти су изграђени у оквиру овог парка, а пре свега црква св. Марка, изграђена 1930. године, аутора браће Крстић, затим Архив Србије, који је пројектовао арх. Никола Краснов, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ дело архитеката Б. Несторовић, А. Ђорђевић и инжењера Зађине.

Осовина Ташмајданског парка која је визуелно требало да повезује цркву светог Марка и дом студената „Краљ Александар I“ који је пројектовао арх. Виктор Лукомски (од краја II светског рада до 1990. та се зграда звала „Студентски дом ‘Лола’“), нарушена је изградњом високе трафостанице у близини зграде Архива Србије.

Парковска композиција започета тридесетих година XX века, од цркве св. Марка до студентског дома „Краљ Александар I“, је такође и изградњом хотела „Метропол“, који је пројектовао арх. Драгиша Брашован, нарушена. Најновија доградња хотела „Метропол“, са повећањем капацитета и габарита, негира могућност остварења комплетне урбанистичке парковске композиције.

Дана 6. маја у организацији Подсекције дипломираних машинских инжењера одржано је предавање: „Управљање системом даљинског грејања Топлане – Коњарник у реалном времену применом софтверског пакета Termis“. Предавачи су били мр Љубиша Владић, дипл. инж.маш. и Владимир Танасић, дипл.инж.маш. из ЈКП Београдске електране. Предавачи су присутне детаљно упознали са применама софтверског пакета Termis у ТО „Коњарник“. Циљ овог концепта је постизање максималног комфора са минималним трошковима, од-

носно спровођење константне оптимизације процеса производње и дистрибуције топлотне енергије праћено смањењем потрошње енергије. Ово је могуће применом програмског алата који сакупља потребне податке, обрађује их и користи за ефикасно управљање производним и дистрибутивним системом уз сталну повратну спрегу. Овај процес се одвија у реалном времену на основу најновијих података о стању у грејном систему. То значи да нам на располагању увек стоји преглед рада система над тренутним стањем у цевној мрежи, и применом прогностичке симулације можемо на основу временских података да предвидимо будућа стања и проблеме у цевној мрежи. Све примењене мере се директно одражавају на повећање енергетске ефикасности система и последично на смањење емисије CO₂. На крају предавања присутни су, кроз разговор са предавачем, могли да поставе додатна питања и добију одговоре.

Предавачи Сања Миловановић, дипл.инж.ел. и Милош Стојковић, дипл.инж.маш. одржали су 14. маја предавање са темом – „Непрекидно напајање и прецизна климатизација у дата центрима“. Организатор предавања је била Подсекција дипломираних инжењера електротехнике. Програм предавања: 1. део: Непрекидно напајање у дата центрима; Физичка инфраструктура као базична подршка ИТ и комуникационој опреми, носи велики део одговорности за непрекидност пословања. Могућности за дугорочне уштеде, повећање укупне поузданости, ефикасности и расположивости дата центара. Савремена решења непрекидног напајања као алата за достизање квалитетне подршке пословању. 2. део: Прецизна климатизација у дата центрима; Климатизација као један од најбитнијих елемената дата центра, уз напајање. Инфраструктура хлађења дата центра као прилика за дугорочне уштеде и повећање укупне ефикасности и расположивости дата центра. Осврт на мере енергетске ефикасности, као могућност за сма-

њење трошкова електричне енергије.

Подсекција дипломираних машинских инжењера организовала је 21. маја предавање чија је тема била „Вакумска деоксигенација воде за потребе система даљинског грејања“. Предавачи су били двојица дипломираних инжењера машинства – мр Љубиша Владић и др Србислав Генић са Машинског факултета у Београду. Програм предавања је обухватио: Поступак обраде напојне воде дегазацијом има једну од пресудних улога у системима даљинског грејања у смислу заштите постројења од корозије; У систему даљинског грејања ЈКП Београдске електране, као једном од највећих система овог типа у региону, припрема напојне воде врши се првенствено поступком термичке дегазације помоћу водене паре, уз накнадни хемијски третман за додатно уклањање кисеоника. На тај начин се, из претходно хемијски припремљене воде, издвајају кисеоник и угљендиоксид као основне корозивне супстанце; За одстрањивање корозивних супстанција из напојне воде у пракси се користе још и методе мембранске и каталитичке дегазације. Ова два поступка су знатно јефтинија од термичке дегазације. Заједничко за све ове поступке је захтев за предтретманом воде ради издвајања нечистоћа, које се у поступку дегазације таложу у дегазаторима. Поред наведених поступака дегазације, постоји и нови метод десорпције гасова из воде, у условима сниженог притиска и у присуству инертног гаса – вакумска дегазација.

На крају предавања присутни су, кроз разговор са предавачем, могли да поставе додатна питања и добију одговоре.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР НОВИ САД

Др Славко Филиповић, дипл. инж. техн. и проф. др Борислав Симендић, дипл.инж.техн. одржали су предавање са темом – „Идејно технолошко ма-

шински пројекат погона за пелетирање и брикетирање биомасе“ у оквиру трибине коју је 25. фебруара организовала Подсекција дипломираних инжењера осталих техничких струка. У раду су приказана идејна решења погона постројења за пелетирање биомасе капацитета 50 кг/час. У технолошком пројекту су приказане главне карактеристике сировина за добијање пелета. Сам технолошки поступак добијања пелета је обрађен у следећим фазама: припрема биомасе, хомогенизација, сабијање биомасе и одлагање добијених производа. Поред презентације предавач је учесницима скупа пренео и искустава на сличним пројектима.

Циљ ове трибине је упознавање стручне јавности са решавањем актуелних проблема са пројектима који се односе на коришћење обновљивих извора енергије са посебним освртом на енергетске вредности биомасе, заштиту животне средине, заштиту на раду и на заштиту од пожара и експлозија.

Предавање „Катодна заштита“ одржано је 5. марта у организацији Подсекције дипломираних инжењера електротехнике. Предавач је био др Јулије Џинклер, дипл.инж.ел.

Предавање је било пропраћено добро документованом Power Point презентацијом са 48 слајдова. У оквиру предавања предавач је упознао присутне нарочито са утицајем средине на корозију, стварање корозионих хелија, улога кисеоника, корозионе хелије узроковане различитим саставима земљишта, због спајања старих и нових цеви, због различите концентрације кисеоника, концентрације влаге, обраде и оштећења цеви. Посебно је обрађена област пројектовања катодне заштите, опрема и инсталације катодне заштите, станица, контролно мерни стубићи, анодна лежишта, водови за повезивање, даљинска контрола, монтажа опреме и инсталација, одржавање катодне заштите. Објекти који се најчешће штите од корозије ка-

тодном заштитом су гасоводи, нафтоводи, остали цевоводи за транспорт течних и гасовитих флуида, резервоари, бродови, платформе, металне и армирано бетонске конструкције итд.

Циљ овог предавања је био да упозна чланове ИКС са корозијом метала хемијским процесом корозије и заштитом од корозије помоћу катодне заштите.

Стручну посету: „ХИПОЛ а. д. – Оџаци“ са предавањем „Приказ пројектованог решења индустријског котла на биопелет и производње технолошке паре у Хипол-у, вихорним струјањем биопелета“ организовала је 13. марта Подсекција дипломираних машинских инжењера. Предавачи су били дипломирани машински инжењери Драгана Милошевић, Рајко Симин и др Никола Островски. У првом делу стручног предавања дат је преглед финансијских ефеката система рада нове котларнице са коришћењем новог горива (пелете од сламе) у односу на досадашњи рад са конвенционалним горивима у погонима старе котларнице, која је такође у функцији. Образложено је конструктивно решење вертикалне изведбе котла и разлози избора решења. Указано је на проблеме који су се јављали при изради конструктивних решења који су резултат непознавања примене ове врсте горива.

Након три презентације и дискусије учесници су обишли погон нове котларнице где се могао видети котао у раду и дата су детаљна објашњења у погледу принципа рада и конструктивног решења делова и целине постројења.

Циљ овог предавања је да упозна чланове Инжењерске коморе Србије са начином експлоатације котловског постројења на биомасу, сагоревањем у вихорном струјању, уштеде у односу на производњу паре конвенционалним методама, мазут и гас.

Подсекција дипломираних инжењера осталих техничких струка организовала је 14. марта предавање са темом „Производња електричне и топлотне енергије из биогаза – приказ технолошког

процеса“ које је одржао Јово Смиљанић, дипл.инж.грађ. Предавач је у најави теме направио поређење са бројем изграђених електрана на биогаз у Немачкој (око 6 000), у Аустрији (близу 700) и у Србији не више од 10, од тога у Војводини око пет. У наставку предавања представљен је процес од извора биогаза до финалног производа. Дат је пример једне фарме која је изграђена у Чуругу и на коју се касније „наслонила“ електрана на биогаз снаге до 1 MW. Представљен је процес добијања течног стајњака из штала за музне краве, затим припрема чврстог стајњака (сецкање и додавање воде за лаки транспорт) и складиште силаже као треће компоненте за производњу биогаза. На крају је предавач Јово Смиљанић представио и подстицајне мере које држава даје повлашћеним произвођачима у производњи електричне енергије из обновљивих извора.

Циљ овог предавања је упознавање стручне јавности са могућностима електричне и топлотне енергије и обновљивих извора енергије у Србији.

Миодраг Пашћан, дипл.инж.ел. и Милан Марковић, дипл.инж.ел. одржали су предавање са темом „Упознавање са Правилником о техничким и другим захтевима при изградњи пратеће инфраструктуре потребне за постављање електронских комуникационих мрежа припадајућих средстава и електронске комуникационе опреме приликом изградње пословних и стамбених објеката“. Предавање је одржано 21. марта у организацији Подсекције дипломираних инжењера електротехнике. Предавачи Пашћан и Марковић су уз помоћ слајдова и усменим излагањем – приказали, илустровали и појаснили основне захтеве и услове, прописане важећим Правилником, којих се инвеститори, пројектантери, извођачи радова и корисници морају придржавати код изградње, постављања и коришћења електронских комуникационих мрежа и припадајуће опреме, приликом изградње нових пословних

и стамбених објеката. Присутни на презентацији/предавању, такође, су упознати и са чињеницом да је званично објављен још и врло обиман докуменат „Упутство о реализацији техничких и других захтева при изградњи електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава у стамбеним и пословним објектима“, који нема обавезујућу примену, али који у великој мери допуњава и разрађује Правилник и даје велики број детаља и појашњења која њиме нису могла бити обухваћена.

У организацији Подсекције дипломираних грађевинских инжењера реализовано је предавање: „Наводњавање линеарним и центарпивот машинама са захватањем воде из бунара и канала водотока“. Циљ предавања, које је одржано 28. марта, био је упознавање заинтересованих учесника са методом наводњавања пољопривредних добара путем високих машина и упознавање са степеном развијености праксе наводњавања у Србији. Стручни део предавања се састојао из два дела, где су у првом делу дати подаци о стању наводњавања у Србији и свету, а након тога приказана два начина захватања воде за потребе система за наводњавање из праксе. У другом делу је било речи о самим високим машинама, типовима и конструкцији. Први део предавања се оријентисао према проблематици захватања вода за потребе наводњавања високим машинама и то за два конкретна случаја, заливни систем у КО Гардиновци и КО Јарковац. У оквиру излагања, представљени су типови високих машина и њихове специфичности. Појашњени су аспекти димензионисања и хидрауличког, машинског и електро пројектовања високих машина, такође су представљени и најновији системи управљања високим машинама, као и системи третмана воде која се користи за заливање у циљу очувања дизни за распрскавање.

Предавање „Мерење и заштита у електроенергетским системима – Систем за елиминацију нетехничких губитака електричне енергије“, одржао је Владимир

Кулпински, дипл.инж.ел. 11. марта у организацији Подсекције дипломираних инжењера електротехнике. Презентација/предавање је била илустрована фотографијама мерне опреме и прибора који се користи у примени мерне методе којом се лоцирају делови електродистрибутивне мреже на којима долази до одлива испоручене регистроване и нерегистроване електричне енергије. Приказана је веза која је морала бити успостављена између база техничких и комерцијалних података за елементе дистрибутивне мреже и потрошаче електричне енергије која је омогућила уочавање делова мреже у којима се појављују неприхватљиве разлике између испоручене и регистроване електричне енергије. На слајдовима су приказани делови реалне дистрибутивне мреже у околини Новог Сада где су лоциране трафо станице, ниско напонски изводи а затим и претплатнички прикључци код којих су се појавиле, у време ниских спољних температура, значајне разлике у потрошњи регистроване и нерегистроване енергије.

Циљ овог предавања је био да упозна чланове ИКС са поступцима, процедурама и мерним методама које су конципиране и практично провераване, а које за циљ имају проналажење и санкционисање појава значајних нерегуларности у потрошњи електричне енергије, односно смањење на прихватљиву меру нивоа нетехничких губитака у електродистрибутивном систему.

Дана 16. марта, у организацији Подсекције дипломираних грађевинских инжењера организована је стручна посета градилишту са презентацијом „Нови друмско-железнички мост на Дунаву“ у Новом Саду. Чланове Коморе дочекао је представник фирме „Железнице Србије“, господин Срећко Угрица, дипл.инж.грађ. који је учесницима, у сали на градилишту, одржао презентацију о технологији и начину градње новог друмско-железничког моста преко Дунава, који је нека врста реплике старог објекта у народу познатог као „Жежељев

мост“. Након презентације предавач и учесници су кренули у обилазак градилишта новог моста.

Статички систем моста представљају лукови са затегама који су спољашње статички одређен систем који нема хоризонталних реакција од сталног оптерећења, што представља основну разлику у статичком смислу у односу на стари мост.

Укупна дужина моста је 474 метара (27+178,5+220,5+48). Река је премошћена луковима распона 220,5 (лева обала) и 178,50 метара (десна обала). Стрела лука већег распона је f 42,74, а мањег лука f 34,37 метара. Ширина моста је 30,78 метара и садржи два железничка колосека, две друмске саобраћајнице и две бициклическо-пешачке стазе. Мост је пројектован за брзине путничког железничког саобраћаја до 160 km/h.

Циљ посете градилишту је био да чланство Коморе стекне јасан увид у технологију и начин грађења новог металног моста преко Дунава у Новом Саду, као и проблематику са којом се градитељи свакодневно сусрећу у току реализације овог пројекта.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР СУБОТИЦА

У организацији Подсекције дипломираних грађевинских инжењера, 26. априла посећена је Будимпешта у оквиру манифестације „Budapest 100“.

Чланови Коморе из Регионалног центра Суботица посетили су неколико историјски важних зграда у Будимпешти које ове године славе сто година, односно, век постојања. Током боравка у Будимпешти обишли су неколико изузетно занимљивих, које су у оквиру ове манифестације биле отворене за јавност. Такође су се упознали са градитељским новинама у Будимпешти, као што је свеже реконструисани Кошутов трг испред Мађарског парламента. Организациони одбор сматра да је посета била врло успешна и да су чланови имали прилику да

се упознају са градитељским наслеђем важног главног града наше земље, и да добију неке идеје у којем правцу треба да се креће конзерваторство и реконструкција старих зграда и код нас.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР НИШ

У периоду Од 21. до 28. фебруара у организацији Подсекције дипломираних инжењера архитектуре Регионалног центра Ниш, одржана је у Врању манифестација: „9. Архиепале“ – традиционална изложба Регионалног центра Ниш са пратећим програмом. На отварању, у петак 21. присутне су поздравили Данијела Бандовић, дипл. инж.арх., испред организационих одбора, Нела Димитријевић члан Градског већа Врања задужена за културу и Зоран Стојевић, председник Друштва врањских архитеката. Изложбу је отворио проф. др Милисав Дамњановић, председник Надзорног одбора Инжењерске коморе Србије.

„9. Архиепале“ ове године имао је две гостујуће изложбе: – „Архитектура Миленија и Дарко Марушић“ и „Модернизам у Србији“. Прва изложба је била посвећена најзначајнијем архитектонском пару у Србији са више него значајним опусом, док је друга изложба била један од пратећих програма/пројеката „Београдске интернационалне недеље архитектуре“ (БИНА 2013.). Доцент др Александар Кековић је врањској публици представио изложбу „Модернизам у Србији“. Рекао је да је то резултат рада студената архитектонског факултета у Београду, и да је то пројекат у оквиру покрета „do.co.mo.to.Srbija“.

Манифестација је настављена у понедељак 24. фебруара, предавањем Марка Стојановића, дипломираног историчара уметности из Београда, са темом „Архитектонско урбанистичке трансформације Врања у XX и XXI веку“.

У уторак 25. фебруара одржано је предавање на тему „Врањска Бања терет прошлости, корак ка будућности“ које су одржале Татјана Цветковић и Данијела Бандовић, представнице ЈП „Завод за урбанизам Врање“.

Последње предавање на овогодишњем „Архиепалу“ било је у среду 26. а одржао га је Драган Брзаквић, дипл.инж.грађ. представник фирме „ЕСАЛ Србија“. На тему нових технологија и материјала у грађевинарству: „Системи вентилисаних фасада и кровова од композит цемента“.

Манифестацију „9. Архиепале“ су помогли: Град Врање, РТВ Врање, телевизија Фокус и Галерија Народне музеја Врања.

Александар Стаменковић, дипл. инж. арх. директор предузећа Quadel, одржао је 28. марта предавање „Аутоматска дојава пожара у пословним и индустријским објектима“, иначе пројектант у овој области, али и развојни инжењер који се овом проблематиком бави више од 20 година. Организатор предавања је била Подсекција дипломираних инжењера електротехнике.

Планом и програмом рада Подсекције дипломираних инжењера електротехнике за 2014. годину предвиђен је низ активности под називом „Посебни системи из области заштите од пожара“. Повод за овај серијал је подела ових система наведена у „Правилнику о полагању стручног испита и условима за добијање лиценце и овлашћења за израду Главног пројекта заштите од пожара и посебних система и мера заштите од пожара“ донет од стране МУП-а Републике Србије и објављен у „Службеном гласнику РС“, бр. 21/2012. Као први догађај, у нареченом Плану и програму рада, одржано је предавање из области електротехнике и то на тему „Аутоматска дојава пожара у пословним и индустријским објектима“. У првом делу предавања, предавач је сажето али врло садржајно говорио о основним елементима система, одабирау исправних техничких решења, важећим прописима и стандардима из

Подсекција дипломираних машинских инжењера организовала је одлазак у Бор на манифестацију „Нова топионица у рударско-топионичарском басену Бор – Увођење савремених технолошких процеса

ове области којима се треба водити приликом пројектовања и извођења, али и при одабиру инсталационог материјала и опреме. Други део предавања био је оријентисан ка конкретним пројектантским задацима: одабиру исправног техничког решења и изради потребних текстуалних, нумеричких и графичких прилога, као обавезних делова пројектне документације. У току паузе, а и током предавања, предавач Стаменковић је одговарао на конкретна питања и дилеме које су имали присутни колеге. Показатељ да је за ово предавање владало велико интересовање је и тај што је готово половина присутних инжењера дошла из других градова Региона Ниш.

Подсекција дипломираних инжењера електротехнике организовала је 12. маја стручно предавање – „Електронске комуникационе мреже у стамбеним и пословним објектима – структурно каблирање: хронологија стандарда и решења за будуће телекомуникационе сервисе“, које је одржао Владимир Станковић дипл.инж.ел. Присутне је подсетио на закон-

ску и техничку регулативу која регулише област електронских комуникационих мрежа. У првом делу предавања презентовани су основни принципи приликом доношења стандарда и овлашћеним телима за стандардизацију у ICT области (IEEE, односно ISO, CENELEC, TIA). Описана је хронологија стандарда који дефинишу категорије опреме (3, 4, 5, 5e, 6, 6a, 7, 7a, 8) сагласно са техничким захтевима апликација дефинисаних стандардима од стране IEEE (од 10Mbps до 40Gbps). Други део предавања био је оријентисан ка ICT инфраструктури базираној на оптичким медијумима. Најављене су брзине преноса података до 400Gbps, поред већ стандардизованих 40 и 100Gbps. Мултимодна влакна, чак и при „мањим“ брзинама преноса података (10Gbps), имају значајна ограничења у дужини преносног медијума, али је у исто време активна опрема значајно јефтинија. На основу наведеног, логично је да је за мање системе препорука баш овакав тип инсталације, док су за дуже кабловске трасе једини избор синглмодна влакна. Слабљење сигнала на овом медијуму до-

ста мање, што омогућава велике дужине кабловских траса (чак до 40km за 100G). Циљ предавања је упознавање стручне јавности са важећим стандардима, актуелним и будућим решењима у области структурног каблирања, односно електронских комуникационих мрежа.

Подсекција дипломираних машинских инжењера организовала је 30. маја одлазак у Бор на манифестацију: „Нова топионица у рударско-топионичарском басену Бор – Увођење савремених технолошких процеса у Рударско-топионичарском басену Бор (РТБ Бор)“.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР КРАЉЕВО

Дана 27. марта у организацији Подсекције дипломираних инжењера архитектуре, одржана је у сали Регионалне привредне коморе у Краљеву, трибина: „Просторно уређење Гоча“. Модератор, Славиша Чамагић, дипл.инж.арх. представио је План просторног уређења планине Гоч. Посебно је нагласио

значај ове планине за цео регион у смислу просперитета Региона Краљева у свим областима. С обзиром да је планина Гоч излетиште становника Краљева и са друге стране становника Врњачке Бање, код даље реализације просторног уређења дао се приоритет скијашким стазама које већ постоје, и смештајним капацитетима које би требало изградити у подножју саме планине. Затим је акценат дат на ревитализацију „Рижине пруге“ чија траса се временом на појединим местима битно оштетила, одржавање самих стаза, изградњу додатних смештајних капацитета.

Циљ ове трибине је упознавање са специфичностима планирања и пројектовања у околини заштићеног културног добра од изузетног значаја. На овој планини са релативно малом надморском висином, а у односу на друге планине које имају развијенији туризам, изузетни су потенцијали за даљи развој туристичких дестинација, с обзиром да има више падавина у току године од осталих планинско-туристичких центара. Дате су нове идеје за даље унапређење туризма на самој планини од чијих прихода би оба града (Краљево и Врњачка Бања) имала економску корист.

У организацији Подсекције дипломираних инжењера електротехнике одржано је 28. марта предавање: „Концепт бежичних мрежа (Wi-Fi IEEE 802.11)“. Предавање је одржано у сали Регионалне привредне коморе у Краљеву. Ово предавање је значајно за даљи рад свих чланова Коморе Србије, јер је сама технологија бежичних мрежа у убрзаном успону и значајна је за све гране привреде. Предавач је објаснио који су кораци у напредовању бежичних мрежа, одговарајућим уређајима, њихов дomet и брзина размене информација. Такође је објаснио саму процедуру, као и значај за све кориснике бежичних интернет услуга и размена података у оквиру самих предузећа. Детаљно је објаснио које

су предности а и недостаци коришћења бежичне мреже. Економска оправданост, извођачка поједностављеност инсталирања овакве мреже корисницима. Очекивани резултат је проширење знања пројектаната, извођача и корисника ове технологије, упознавање са важећим стандардима и прописима и расположивој опреми ради оптимизације решења у свакој фази реализације пројекта.

Стручна посета – „Паметна зграда по концепту 'Zero energy house', Фабрика „Електроват“ у Чачку, догодила се 4. априла у организацији Подсекције дипломираних инжењера архитектуре.

Објекат „Електроват“ је изграђен по најстрожим техничким и технолошким захтевима, а по концепту „зелене паметне и пословно-едукативне зграде“ која за грејање и климатизацију користи обновљиве изворе енергије. Презентацији је присуствовало 25 чланова Коморе, дипломираних инжењера свих струка, који су били заинтересовани за ове инжењерске подухвате својих колега који су извели ове радове.

Циљ ове посете је упознавање инжењера са изградњом објекта, новим системима и начинима градње, која је изведена по најстрожим техничким и технолошким захтевима за наменску врсту производње у самом производном објекту.

Подсекција дипломираних грађевинских инжењера организовала је стручну посету под именом: „Градилиште Хале спортова у Краљеву – искуствени прилаз“. Посета је одржана 7. априла. С обзиром да је град Краљево имало малу халу спортова, која је иначе према времену градње дотрајала, нова Хала спортова ће у многоме допринети одржавању разних спортских такмичења, културних манифестација, припрема спортиста за такмичења – утолико је већи значај самог здања за ово подручје. Презентацију градње Хале спортова са пратећом инфраструктуром посетиоцима је представио Ненад Нерић, дипл.инж.грађ. који је уједно и представник Инвеститора. Представљена је комплетна

методологија изградње објекта, као и технологија градње истог са свим његовим техничким карактеристикама. Објекат се сврстава у „Б“ категорију енергетског разреда, с обзиром да је његова изградња започета пре усвајања Закона о енергетској ефикасности. Презентацији је присуствовало 43 чланова Коморе, дипломираних инжењера свих струка, који су били заинтересовани за ове инжењерске подухвате својих колега који су изводили и још изводе радове на овом велелепном здању.

Стручна посета: „Аутопут Београд-Јужни Јадран, деоница Доњи Бањани – Таково – Прељина“ одржана је 11. априла у организацији Подсекције дипломираних грађевинских инжењера. Намена аутопута Београд-Јужни Јадран, у народу познат нетачним именом „Коридор 11“ је растерећење саобраћаја на Ибарској магистрали и бржа путна веза Београда са овим делом централне Србије. Презентацију изградње аутопута и пратећих објеката на овој деоници, представио је Горан Дуњић, дипл.инж.грађ., један од чланова Надзорног органа на овим радовима. Уговор је међународног карактера и склопљен је са Азербејџаном, као носиоцем посла за ову деоницу, док су српске фирме које изводе радове у статусу подизвођача радова. Такође је представљена комплетна методологија изградње аутопута, сада већ на појединим деоницама у завршној фази (асфалтиране обе траке на почетку ове деонице у дужини око 5 километара, затим петља код базе Таково чији је прилаз асфалтиран у дужини око 5 км, и прилаз петљи Прељина где су асфалтиране обе траке у дужини од 6 км). Презентацији је присуствовало 46 чланова Коморе, дипломираних инжењера свих струка, који су били заинтересовани за ове инжењерске подухвате својих колега и овако ретку капиталну инвестицију.

Слободан Пешић, дипл. инж.ел. одржано је 30. маја предавање: „Сателитске телекомуникације (40. година Земаљска сателитска станица Ивањица)“, које је органи-

зовала Подсекција дипломираних инжењера електротехнике. Предавач је детаљно изнео релевантне податке у смислу комерцијалне добити, као и у квалитету и брзини сигнала у телекомуникацијама. Такође је објаснио саму процедуру одашиљања и пријема сигнала, значај за кориснике информационих и телекомуникационих услуга. Детаљно је објаснио потребу ове области за праћењем свих дешавања у изузетно брзом напредовању саме технологије као и пратећих стандарда. У склопу предавања приказан је филм комплетне изградње објекта земаљске сателитске станице у Ивањици, затим изградњу друге станице, штете које су нанете бомбардовањем оба објекта и антена, затим њихову поправку и време трајања исте. Чланови Коморе су се упознали са темом предавања. Сагледавање проблема. Преглед расположивих уређаја и опреме. Размена искустава у наведеној области.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР КОСОВСКА МИТРОВИЦА

У амфитеатру Техничко научног факултета одржано је предавање „Мале хидроелектране – од идеје до реализације“ у организацији Подсекције дипломираних инжењера електротехнике Регионалног центра Краљево. Предавање је одржано 24. априла и то по први пут на тим просторима као активност Инжењерске коморе Србије. Предавање је било на тему која је врло актуелна за цело подручје Србије, а нарочито за тај крај где имају проблема са снабдевањем електричном енергијом.

Предавање је било намењено свим техничким струкама. Предавач је објаснио суштину и могућности рада мини хидроелектрана, потребе њихове да се што пре имплементирају у саму привреду као извор БИО електричне енергије. Детаљно је приказао и

објаснио потребне кораке ка реализацији мини хидроелектране, од идеје до реализације. Такође је објаснио саму процедуру, са свим манама и тешкоћама као и њиховим решењима за превазилажење у прибављању комплетне потребне документације за добијање грађевинске дозволе за њену изградњу. Детаљно је објаснио следеће кораке које је неопходно предузети код саме њене изградње. Економска оправданост, улагања у саму инвестицију, период отплате, као и пуштање у погон исте, такође је истакнуто. Предавању је присуствовало 21 чланова Коморе, дипломираних инжењера свих струка, који су били заинтересовани за ову актуелну тему.

Подсекција дипломираних инжењера електротехнике Регионалног центра Краљево организовала је 5. маја у Косовској Митровици предавање: „Технологија постављања подземних инсталација без копања“, које је одржао проф. др Слободан Бјелић, дипл. инж.ел. Професор Бјелић је објаснио и приказао линкове на интернету одакле је преузео прописе и стандарде, који најчешће нису преведени на наш језик. Констатовано је да најчешће још увек Институт за стандардизацију РС није регулисао и прописао примену конкретних стандарда и прописа за све техничке струке, а који би се требали већ примењивати у фази израде пројектно техничке документације, као и у фази грађења свих објеката. За сада се стандарди примењују селективно из опавданих и нужних разлога. Чланови Коморе су се упознали са темом предавања. Сагледавање проблема. Упознавање стручне јавности са реалним условима и инжењерским приступима приликом примене адекватних прописа и стандарда у пројектовању и извођењу свих објеката, без законске уређене регулативе од стране надлежних институција за ову област. Размена искустава у наведеној области. Очекивани резултат је проширење знања пројектаната и извођача радова о примени појединих стандарда и прописа који су расположиви за

преузимање са разних иностраних линкова према адекватним областима у одговарајућим струкама, ради оптимизације решења у свакој фази реализације пројекта и саме изградње објеката. Циљ је да се бар делимично крене са применом одговарајућих европских стандарда и прописа.

Драгутин Дедић, дипл.маш.инж. одржао је у Косовској Митровици, 29. маја, предавање: „Технологија постављања подземних инсталација без копања“ у организацији Подсекције дипломираних машинских инжењера Регионалног центра Краљево. Предавач указао на могућност постављања свих подземних инсталација, без потребе за ископом ровова, које у многим случајевима подразумева, прекопавање саобраћајница, железничких траса, тротоара, полагање инсталација испод корита река, већ постављених објеката и много још различитих случајева где се изискује већи финансијски трошкови као и много дуже време за њихово постављање, као и враћање трасе у првобитан положај. Инжењер Дедић је објаснио и приказао предности оваквог начина постављања инсталација у ровове, без потребе за њиховим ископом, чиме се скраћује утеошак времена за извођење њихових радова, ка и врло битне финансијске ставке. Увођењем ове нове технологије, избегава се заустављање саобраћаја, ако су у питању саобраћајнице, као и потреба за разбијањем афалта и поновног асфалтирања саобраћајница, тротоара, а нарочито у железничком саобраћају, где су припремни радови врло компликовани. Чланови Коморе су се упознали са темом предавања. Свеобухватно сагледавање досадашњег начина извођења ових радова. Упознавање пројектаната и извођача радова са новом методом постављања инсталација испод аутопутева и осталих саобраћајница, железничких пруга, водотокова без раскопавања и са праћењем задатог пада, односно нивелете инсталација. Пренето је искуство приликом ове методе на практичан начин, путем видео филма са ме-

тодологијом извођења радова са конкретних градилишта.

Подсекције дипломираних инжењера електротехнике Регионалног центра Краљево организовала је 3. јуна предавање: „Паметне електричне инсталације у функцији енергетске ефикасности“, које је одржао Перица Луковић, дипл.инж.ел. Предавач је присутне упознао са најновијим техничким достигнућима из области аутоматизације стамбених објеката. Изнео је предности аутоматизације свих кућних апарата преко електричних инсталација, њихову предност, ако и егзотне податке око уштеде електричне енергије увођењем програмског начина коришћења појединих апарата. Такође је указао на савремене трендове и потребе уштеде електричне енергије увођењем контроле рада кућних апарата путем паметних електричних инсталација. Чланови Коморе су се упознали са најновијим техничким достигнућима из области аутоматизације стамбених објеката. Посебан део предавања се односио на енергетску ефикасност стамбених и пословних објеката са аспекта електро инсталација. Указано је на потребе савремених трендова градње који захтевају енергетски ефикасне објекте, а самим тим све инсталације морају да задовоље нове прописе који имају за циљ изградњу квалитетнијих објеката. Та нова решења су предочена пројектантима и извођачима електро инсталација који су присуствовали овом предавању.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР ВАЉЕВО

Тројица дипломираних инжењера технологије проф. мр Милан Самарџија, проф др Радослав Мићић и проф др Славко Филиповић, одржали су 28. марта предавање са темом „Обновљиви извори енергије из пољопривредне и прехрамбене делатности – био горива“.

Предавање је организовала Подсекција дипломираних инжењера осталих техничких струка. Током

предавања присутни чланови Коморе упознати су са неопходношћу коришћења горива из обновљивих извора. Објашњени су поступци добијања биогаса, пелета и биодизела из обновљивих извора, односно од нуспродуката пољопривредне и прехрамбене индустрије, односно из биљног порекла. Присутни су упознати са могућим бенефитима овакве производње енергената, односно предностима употребе биогорива са еколошког аспекта и представљена им је постојећа законска регулатива.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР КРАГУЈЕВАЦ

Подсекција дипломираних инжењера архитектуре организовала је 21. фебруара предавање: „Архитектура енергетски ефикасних објеката“. У првом делу предавања представљени су реализовани архитектонски пројекти из интернационалне праксе који су изведени са интегрисаним системима за снабдевање, рационализацију и спречавање атмосферских утицаја на објекте који су били предмет презентације. У овом делу предавања представљени су примери еко паркова као делова урбаних градских структура, примери јавних објеката, као и примери реализованих и сертификованих пословних и стамбених објеката. У другом делу предавања представљен је концепт куће нулте цене енергије. Симулацијом у софтверу за енергетску анализу показано је колико је фотонапонских панела у комбинацији са различитим методама термичке изолације потребно инсталирати на кућу да би постала кућа нулте цене енергије. Циљ предавања је између осталог био и упознавање стручне јавности са програмом за енергетску анализу Energy Plus, који се може користити у пројектовању објеката и као помоћни алат при инвестицијама.

Према планираним активностима у овој години, Регионални одбор Инжењерске коморе Србије у Крагујевцу, по пети пут учествује као један од покровитеља Сајма грађевинарства и екологије, који је одржан од 6. до 8. марта на градском сајмишту „Шумадија сајам“. Непосредни реализатор сајамског наступа била је Подсекција дипломираних грађевинских инжењера. Регионални одбор је усвојио идеју да се одабере тема и мото под којим би ове године биле представљене активности Инжењерске коморе Србије односно активности регионалних одбора Регионалног центра Крагујевац, а у циљу промоције Инжењерске коморе Србије. Прихваћени/реализовани мото је гласио - „Пројектовање система за коришћење обновљивих извора енергије (Сунце и вода) и очување животне средине“. Као спонзор закупа заједничког штанда на овој сајамској манифестацији било је струковно удружење Грађевински кластер Шумадије и Поморавља из Крагујевца. На свечаном отварању у присуству великог броја чланова Инжењерске коморе Србије, излагача, гостију и представника медија, уводно излагање имао је Глигор Обреновић, дипл.инж. грађ. потпредседник Инжењерске коморе Србије, који је нагласио значај овакве манифестације и чињеницу да је Комора по пети пут покровитељ сајма у Крагујевцу. Штанд Инжењерске коморе Србије био је отворен за све посетиоце сајма. Подела рекламне материјала, „Гласника“ и пружање информација о стручним испитима, лиценцама, и осталим питањима од интереса за чланове Инжењерске коморе Србије, била је интензивна и ефикасна током свих сајамских дана.

Предавање: „Систем централног грејања и аспект енергетске ефикасности у фази од идејног решења до предаје система кориснику“, одржано је 26. марта у организацији Подсекције дипломираних машинских инжењера. Предавач је на почетку учеснике детаљно упознао са основним појмовима и терминолошким одредницама, које се користе у области

термотехнике, а ближе у области софистицираних термотехничких система централног грејања и у области енергетске ефикасности. Истакнута је њихова значајност у стручном комуницирању. Изложене су техничке, технолошке, енергетске и економске специфичности које редовно прате софистициране термотехничке системе централног грејања у свим фазама, од идеје до реализације, а потом и кроз експлоатацију у радном веку. Присутни су активно учествовали током предавања, постављали су питања, коментарисали изложено и размењивали искуства из праксе чиме је дат конкретан допринос квантитативном и квалитативном унапређењу постојећих теоријских знања, стицању нових сазнања, умећа и вештина, као предуслова за унапређење практичног рада одговорних пројектаната и извођача радова.

У организацији Подсекције дипломираних грађевинских инжењера реализована је 11. априла стручна посета аутопуту „Београд-Јужни Јадран, деоница Доњи Бањани – Таково – Прељина“. Делегација коју су чинили представници свих подсекција из нашег региона ову је посету реализовала са Регионалним центром Краљева. Представник инвеститора је у својству домаћина упознао присутне са пројектном документацијом, условима на градилишту и техничким карактеристикама објеката. Предметна траса представља врло значајан пројекат у оквиру Коридора II. Карактер трасе, сложеност проблема грађења у свим фазама реализације пројекта и велика варијабилност објеката поменуто градилиште сврстава у ред тренутно најзначајнијих, што у погледу финансија, што у погледу специфичности грађења.

Сам објекат представља прву од три етапе припадајућег дела Коридора II лоцираног целом трасом у Србији. Предметна локација је због саме морфологије терена и његовог геотехничког састава захтевала велику варијабилност превасходно у пројектовању, а најзахтевнија је у фази грађења.

На поменутом градилишту инжењери су упознати скоро са свим процедурама и проблемима реализације великих објеката, од пројектовања, експропријације до искључиво инжењерских проблема, технологијом грађења објеката, са искуствима и проблемима у току градње, системима и начинима градње. Значај ове активности је иницијална едукација инжењера на објектима који се у новијој пракси ретко пројектују и изводе, што због своје сложености што због вредности инвестиције.

Предавач Горан Степановић одржао је предавање са темом „**Примена нових технологија у прикупљању просторних података**“, у организацији Подсекције дипломираних инжењера осталих техничких струка. Предавање је одржано 29. априла на коме је предавач присутнима кроз презентације представио низ уређаја (сензора) за прикупљање теренских података, софтвере за њихову обраду и прилагођавање за коришћење од стране других инжењерских струка. Приказани су уређаји од нивоа ручних ласерских даљинмера преко ласерских скенера до разних врста сателитских снимака. Као посебна презентација представљена је нова генерација беспилотних летелица за ношење разних врста сензора (камера, ласерских скенера, термокамера и слично) које су право решење за све врсте инспекцијских надзора неприступачних места на грађевинским објектима.

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР ЧАЧАК

Традиционални скуп „Дани инжењера“ Регионалног центра Чачак, пети по реду, одржан је 28. марта у Зеленој сали Електродистрибуције Чачак, док је „Вече инжењера“ организовано на Видиковцу хотела „Шумадија“ у Горњем Милановцу, у суботу 29. марта.

Пријатно дводневно окупљање инжењера свих струка, који су

28. и 29. марта имали прилику да чују занимљиве предаваче на неколико актуелних тема. Основна тема 5. Дана Инжењера Регионалног центра Чачак, која је окупила и колеге из непосредног комшилука, односно, регионалних центара Крагујевца и Ваљева, била је едукација инжењера свих струка. Тако су обрађене следећа подручја – дигитална телевизија, антиерозивна заштита слива и панел-дискусија о примени правилника о енергетској ефикасности зграда. Конкретно предавања су носила следеће називе и предаваче: Дигитална телевизија и очекивања корисника – мр Божимири Мишкоковић, дипл. инж.ел. Школски пример антиерозивног уређења једног слива – Милош Батало, дипл.грађ.инж. и Примена Правилника и искуства у енергетској ефикасности – Ивана Јелића, дипл.инж.маш. Сва три предавања објављујемо у Рубрици – СТРУЧНИ РАДОВИ.

Иначе, радни део овогодишњих „Дана инжењера“ у Чачку, отворен је пригодним поздравним речима и прегледом спроведених активности Регионалног центра Чачак у прошлој и Плана за текућу годину.

У суботу 29. марта, Скуп је наставаљен добро посећеним и одлично организованим традиционалним дружењем под називом „Вече инжењера“ на Видиковцу хотела „Шумадија“ у Горњем Милановцу. Била је то добра прилика за промоцију Коморе и повезивање инжењера са овог подручја. У веома веселој атмосфери колеге из Регионалних одбора Краљева и Крагујевца су искористиле прилику да се у неформалном дружењу информишу о активностима регионалног центра Чачак.

Мр Тихомир Обрадовић, дипл. инж.арх.спец. и председник Комисије за информисање Управног одбора ИКС одржао је 4. априла предавање са темом „**Старе српске куће као градитељски подстицај – куће Боже Петровића – Трајне вредности народног неимарства**“. Назив теме у себи садржи три тематске целине, које је пре-

давач успео да, на себи својствен начин, међусобно повеже и прикаже њихову међузависност. Циљ предавања био је да се инжењери, различитих струка, заинтересују за ризницу народног градитељства приказану између осталог и кроз успешне примере изграђених кућа по пројектима професора Петровића. Традиционалан начин грађења огледао се у једноставности као изразу трајне вредности. Користили су се материјали из непосредног окружења, а форма објекта је била условљена пре свега карактеристикама рељефа и климе. Чврсти темељи, камен, земља, касније опека, трем, окућница, огњиште и ошак. Кров у зависности од краја, под оштрим угловима тамо где има више падавина и блаже закошених у равничарским пределима. Куће беху лепе, топле и здраве, препознатљиве по једноставности, боји зидова, облику капија, прозора, бунара, вајата. „Неуки“ градитељи приказали су своје мајсторско умеће и градитељски осећај за складне пропорционалне односе, користећи мере грађења као што су лакат, стопа, палац.

Кућа као најзначајнији објекат народног градитељства послужила је као У тежњи за континуитетом градитељске традиције и чувања од заборавља, проф. Божа Петровић покушава да оживи аутохтоне градитељске вредности. Оживљава их архитектуром својих објеката. Аутор приказује стамбене објекте на простору између Љига и Горевнице, реализоване према професоровим пројектима или пројектима „старог мајстора“, како аутор предавања назива проф. Божа Петровић. Дела Боже Петровића одишу јасном функционалном организацијом простора са препознатљивим регионалним карактеристикама и осећајем припадности том месту.

Професор Божидар Божа Петровић шести је носилац највећег признања Инжењерске коморе Србије – Награде за животно дело.

Предавање „**Израда катастра непокретности на примеру града Ужица**“ одржао је Горан Мак-

„Дани инжењера“ Регионалног центра Чачак, пети по реду, одржан је 28. и 29. марта – стручни део у оквиру кога је одржано неколико изузетно занимљивих предавања, док је „другарско вече“ било на Видиковцу хотела „Шумадија“ у Горњем Милановцу

симовић, дипл.инж.геод. 23. маја. Организатор предавања била је Подсекција дипломираних инжењера осталих техничких струка. Предавање је одржано у Ужицу. Израда катастра непокретности за град Ужице започето је 1987. године аеро-фотограметријским снимањем катастарске општине Севојно и Ужице.

На основу овог премера направљен је дигитални катастарски план и база података власништва непокретности на основу катастарског премера. У току 1994. године почело је излагање на јавни увид катастарске општине Севојно и оно је завршено 1996. године. Катастар непокретности за ову општину није потврђен јер је дошло до промене законске регулативе. Такође је у периоду од 1994. године вршена допуна премера за катастарску општину Ужице, где су снимљене све промене на терену које су настале у периоду од 1987. године до 1994. године.

Бавећи се све више овим проблемом Служба за катастар непо-

кретности Ужице увиђа и све више верује у оправданост своје идеје и почиње борбу на све могуће, дозвољене, начине да се створи законски основ за овакав начин израде катастра непокретности на основу КАТАСТАРСКОГ ПРЕМЕРА. Увек су били спремни да у оквиру Републичког геодетско завода, надлежног министарства, презентују своју идеју и да објасне шта би требало законски дорадити. У почетку је било мало неповерења, али како је време пролазило долази се до сазнања да је ово одлично решење за овакав начин израде катастра непокретности...

И напослетку у септембру 2009. године усваја се Закон о државном премеру и катастру у коме су садржане измене за које се Служба за катастар непокретности Ужице.

У дискусији, која се развила после одржане презентације, учесници су се сложили да је ово једно корисно и надасве практично решење, које би убудуће требало да се примењује, јер је у Закону то обезбеђено. ■

Школски пример антиерозивног уређења једног слива

Милош С. Батало*

Уз историјат и упознавање чланова Коморе са организованим активностима и мерама које је спроводила држава у периоду од 50-их година XX века до данас на противерозионој заштити и уређењу дела слива који гравитира кањонском делу реке Ибар, циљ предавања је био да се размотре ефекти и анализирају очекивани резултати школског примера изведених радова, у контексту савременог приступа овој проблематици.

Уз упознавање са основним категоријама које дефинишу начине борбе против ерозионих процеса и умањења штете од бујичних водотокова – кроз школски пример изведених радова и објеката на делу речне деонице у клисурском подручју реке Ибар, указана је потреба за спровођењем теренских истраживања са анализом постојећег стања слива у контексту ефеката на савремену организацију одбране од поплава.

Проблем еродираних земљишта и бујица је најчешће решаван биолошким методама према конфигурацији земљишта – затрављивањем, озелењавањем еродираних површина, пошумљавањем, узгојем плантажних засада са применом тзв. "тераса", контурних ровова, плетера, затим применом разних начина којима се задржава површински слој земљишта, што је кроз разне пољопривредне културе омогућавало да се разреши и други социјално-друштвени проблеми: исељавање становништва, као и проблеми развоја пољопривреде у брдско-планинским подручјима уопште.

У раду се указује потреба да се анализом претходно учињених напора друштва да заштити инфраструктурне објекте (пре свега саобраћајница, а онда и насеља) – обрати пажња на данашњу не бригу шире друштвене заједнице и не-институционализован третман овог дела привреде који је некада имао значајну улогу и у решавању неких социолошких питања и питања сиромаштва у руралним срединама брдско-планинских крајева.

У циљу отклањања последица од елементарних непогода изазваних ерозијом земљишта и појавом бујичних водотокова, Србија је значајнију борбу започела 50-их и 60-их година XX века, када су због усвајања низа позитивних законских прописа у овој области – створени услови за ефектнију борбу са значајнијим организационим активностима у циљу иницирања систематског и планског рада на заштити од ерозије и бујица.

Основни проблеми водопривреде изазвани су лошим економским стањем државе током дужег временског периода, што је довело до све мањих издвајања и инвестирања у изградњу нових и одржавање постојећих система и објеката у водопривреди. Финансирање водопривреде у задње 2 (две) деценије било је далеко испод потреба. Веома често прикупљена средства од накнада у водопривреди, нису увек трошена на другу страну. Таквом политиком водопривредни систем је доведен у пренапрегано стање, што као ефекат има умањење степена и квалитета задовољавања грађана и привреде у области вода, кашњење у реализацији кључних водопривредних система,

као и слабо одржавање већине изграђених објеката.

У том контексту, посебно је била угрожена област заштите од вода – заштита од ерозије и бујица.

Као последица ерозионе продукције наноса у речним сливовима, јавља се транспорт наноса у речним токовима. Суштинска повезаност феномена ерозије и транспорта наноса, захтева интегрални приступ овој проблематици, јер су они присутни у скоро свим областима и гранама водопривреде.

Код овог интегралног уређења бујичних сливова или ерозионих подручја, истовремено се води борба против спрега: ерозија, бујичних поплава суша и привредне заосталости. Коначан циљ није у техничком решењу спречавања појаве бујица или спречавања појаве бујичних наноса, заштита путева и пруга и слично, већ је код интегралног решења увек циљ уређења бујичног слива или ерозионог подручја – коначни циљ човек и стварање бољих услова за његов живот. Кроз интегрално решење треба да се омогући не само боља блиска будућност садашњег становништва тих предела, већ да обезбеди и могућност за даље насељавање и стално запослење, као и развој нових привредних делатности: локалне индустрије, туризма, лова, риболова и сл. Овим се решава један од најкрупнијих данашњих проблема – незапосленост! У закључку рада указано је на неопходност бољег организовања шире друштвене заједнице и примене новог-старог концепта када је ова област у питању.

* дипломирани грађевински инжењер, предавање одржано 28. марта у Чачку на манифестацији Дани инжењера

ТВ програми високе резолуције

Мр Божимир Мишковић*

I УВОД

Потпуна дигитализација у ТВ емитовању је најзначајнији корак у развоју телевизије. У поређењу са аналогним дигитално емитовање доноси низ предности у виду квалитетне и стабине слике без сенки, пружа додатне информације о програмима, водич за њихово емитовање, видео на захтев, меморисање и накнадно емитовање садржаја и сл. Побољшан је такође и квалитет звука, омогућено је његово вишеканално емитовање (*Dolby, Surround*), укључујући и емитовање ниских тонова (*Woofers*). Емитовање слике у форматима високе резолуције или дефиниције, тзв. HD форматима је једна од најважнијих могућности којом се побољшава квалитет слике. Ово је посебно важно и потребно због присутног тренда повећања димензија екрана на ТВ пријемницима, па би се, у случају да се резолуција не повећа, квалитет слике на великим екранима чак и погоршао.

Дигитални програми се емитују у групама, мултиплексима, тако да се у стандардном RF каналу опсега 8 MHz уместо једног аналогног, зависно од формата, може пренети од 4 до 18 дигиталних ТВ програма. Програми високе резолуције носе много већу количину информација, имају веће битске протоке, па самим тим захтевају примену ефикаснијих техника за компримовање сигнала, као и ефикаснији начин коришћења ресурса додељеног RF канала. Зато је и њихова примена фазна. У овом тренутку се, поред и даље присутних аналогних програма, емитују дигитални програми стандардне резолуције и

прве генерације програма високе резолуције. У блиској будућности очекује се емитовање HD програма друге генерације, а дефинисани су и ултра HD стандарди, пријемници су се већ појавили на тржишту, али дистрибуција и масовније емитовање програма у овим форматима остаје за даљу будућност.

II АКТУЕЛНИ SD И HD ФОРМАТИ

ТВ слика на екрану се формира помоћу одговарајућег броја осветљених и обојених тачака – пиксела (*Pixel, Picture Element*). Број пиксела, изумајући у обзир и однос по ширини и висини, као и број понављања слика (кадрова) у секунди, одређује формат програма. Формат може бити са стандардном, SD, или високом дефиницијом, HD (*High Definition*). Што је дефиниција (број пиксела на одређеној површини) виша, слика је компактнија и униформнија, односно боља је резолуција слике. Да би се постигла компатибилност и уредили односи произвођача опреме, програмских садржаја и дистрибутера постоје дефинисани стандарди, а основни стандардизовани формати програма који се емитују у Европи описани су у [1].

ТВ пријемници су у стању да садржаје различитих формата прихвате и прилагоде сопственој (физичкој) резолуцији са мањим или већим степеном деградације садржаја или са затамњеним хоризонталним или вертикалним појасевима уз крајеве екрана. Наравно, мора се ускладити техника преноса, па уколико се прима дигитални сигнал пријемницима са аналогним тјунером се мора додати уређај за конвертовање, тзв. *set-top box*.

ТВ СТАНДАРДНЕ ДЕФИНИЦИЈЕ, SDTV

Већина дигиталних програма у овом тренутку се емитује у SD формату. Слика се формира као матрица од 576 x 720 pixel са фреквенцијом од 25 slika/sec. при чему се свака слика састоји од две сукцесивне полуслике, прве која која освежава непарне и друге која освежава парне линије на екрану. Ово се зове испреплетани (*Interlaced*) начин рада и наслеђен је од емитовања аналогних програма. Овај формат, познат и као SD576i је компатибилан са форматом аналогних програма (нешто већи број тачака), задржава однос ширине и висине 4:3 и представља прву, прелазну фазу дигитализације у том аспекту. Доноси побољшања у погледу стабилније и чистије слике, додатних информација и услуга. Ипак, испреплетани начин рада и релативно мали број слика у секунди показује недостатке код приказивања покретних сцена тзв. артифакте покрета, па слика губи на оштрини. Мали број пиксела код већих екрана утиче да тачкаста структура гледаоцу не даје осећај потпуно униформне и глатке слике. Осим тога нови ТВ пријемници се испоручују у формату 16:9, јер се показало да је то формат прихватљивији за највећи део садржаја које ТВ приказује. Посебно се то односи на филмове и друге садржаје где се приказује отворени простор. На тим пријемницима се код програма у SD формату не користи цео екран (тамне области на левој и десној страни), или је слика проширена и прилично неприродна.

ТВ ВИСОКЕ РЕЗОЛУЦИЈЕ ПРВЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ HD720P I HD1080I

Формати високе резолуције, осим повећања броја тачака којима се формира слика, доносе и промену односа ширине и висине слике са 4:3 на 16:9. Ово је природнији однос за реални приказ програмског садржаја, а много је ближи тзв. биоскопским форматима 19:9 и 21:9, па самим тим погоднији за приказивање филмова.

Под називом HD720p подразумева се формат са 720 x 1280 pixel и фреквенцијом од 50 slika/sec. Дефиниција слике је у доносу на SD формат побољшана како у просторном тако и у временском домену. Број пиксела је довољно велики да и код екрана већих димензија постигне униформна и глатка слика, а фреквенција од 50 Hz пружа детаљан приказ покрета и повећава оштрину при приказивању покретних сцена. Реалан недостатак је што се нови екрани праве у формату са 1080 x 1920 пиксела, па се за приказ на пуном екрану у самом пријемнику мора извршити одговарајућа интерполација тзв. скалирање, које уноси извесну деградацију.

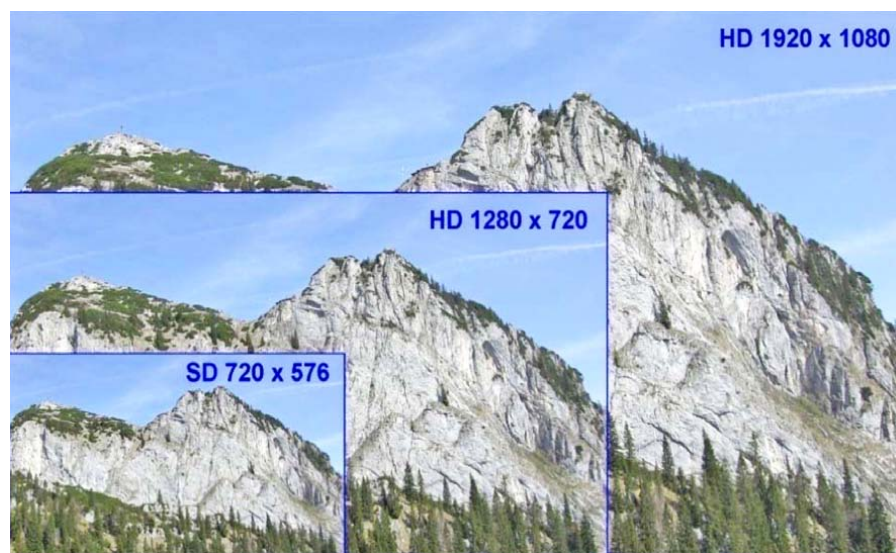
HD1080i је формат са 1080 x 1920 pixel и фреквенцијом од 25 slika/sec. Повећана резолуција омогућава изузетан приказ непокретних или мало покретних слика, као што су слике мртве природе. Међутим, испреплетани режим, као и код SD формата, не пружа довољну оштрину у емитовању динамичнијих сцена, нпр. спортских догађаја, треперење лишћа на ветру или воде на сунцу и сл..

На слици 1. је дато поређење дигиталних формата са аспекта просторне резолуције. Може се проценити и колико могу да буду већи екрани пријемника па да слика у HD форматима има исти број пиксела по јединици површине.

Данас, равни екрани и пројектори приказује комплетне оквири, који садрже све линије које чине слику, тзв. прогресивни екрани. Овакво приказивање захтева да се „испрепелтани“ формати као што су HD 1080i/25 или SD 576i/25 „расплету“, односно попуни свака друга линија. Попуна се врши или унутар самог пријемника или унутар придодатог (екстерног) уређаја, set-top боха, пре него што се сигнал преда електроници екрана. „Расплитање“ описује процес који се примењује на дигиталну слику да би се пуниле празне линије полуслика. Најједноставније је да се у празним линијама понови претходна полуслика, или се ма-

ње или више сложеним поступцима израчунавају вредности тих линија тзв. прелазне слике. Ипак, ово не гарантује, да ће слика, посебно она са динамичним садржајем, бити потпуно реално „попуњена“, па је могуће поменути губитак оштрине слике.

HD720p и HD1080i су формати високе резолуције прве генерације. Сви актуелни HD програми се емитују у овим форматима, а HD1080i је тренутно у већој употреби. Постојала је дуга расправа који од њих више одговара за емтовање ТВ програма. На крају је Технички Комитет EBU (*European Broadcasting Union*) 2004. године, ипак, препоручио као оптималну солуцију примену формата 720p, па се у будућности планира да то буде формат који ће се користити као допунски, уз HD1080p, о коме ће у наставку бити реч, а који ће имати доминантну примену.

Poređenje digitalnih formata

III HD ФОРМАТИ У БУДУЋНОСТИ

ТВ ВИСОКЕ РЕЗОЛУЦИЈЕ ДРУГЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ HD1080P

Са становишта добављача садржаја постојање два HDTV формата је нежељена компликација. Најбољи начин да се обезбеди пренос садржаја у оба формата је да се садржај произведе у трећем формату који сублимира оба претходна. Потом може да се редукује у један од

формата прве генерације или, најбоље, да се дистрибуира и емитује нередукован. Под називом HD1080p, мисли се на формат 1920 pixel x 1080 линије и фреквенцијом од 50 slika/sec. Битне одлике HD1080p/50 су:

- избегавањем испреплетаног скенирања поједностављено је генерисање сигнала, а квалитет је побољшан,
- примењује добру просторну резолуцију формата 1080i/25 са добром временском резолуцијом 720p/50.

Тако комбинује најбоље карактеристике актуелних HD формата. Мана или, боље рећи, цена побољшања је већа битска брзина некомпримованог сигнала, нпр. двоструко већа од 1080i/25.

Формат 1080p/50 је технички зрео и потпуно стандардизован. Иако су дистрибуција и емитовање, посебно дифузно, данас веома ограничени капацитетом, а опрема вео-

ма скупа, расположива је основна инфраструктура (каблови, рутери, свичеви) са потенцијално дужим економским животом који подржавају продукцију 1080p/50 сигнала.

Савремени екрани врхунског квалитета намењени су и за 1080p формате слике, па се као главна препрека за коришћење 1080p за пренос појављују ограничења декодера и потребан капацитет. Декодер и обављају компримовање изворног сигнала и његово деком-

примовање после дистрибуције и допремања до пријемника. Наиме, 1080p декодер захтева дупли меморијски капацитет у односу на 1080i, што је значајан технички проблем у односу на захтеве када је тренутна HDTV опрема осмишљена. Иако то уопште није технички изазов за производњу опреме данас, ово је створило проблем са највећи део раније произведених пријемника, који су тренутно у употреби. Такође се поставља и озбиљан задатак за мрежне емитере како да обезбеде капацитет за програме са овако великим протоком [2], а да не редукују број емитованих програма.

Генерисани 1080p/50 сигнал се обезбеди виши ниво квалитета, чак и ако се у дистрибуцији и емитовању користе постојећи HD формати 1920 x 1080i/25 и 1280 x 720p/50. Конверзија у ове формате је формата је поједностављена, што је корист од универзалне примене прогресивних сигнала.

У потрошачком домену скоро сви нови екрани са равним дисплејем са HDMI 1.3 интерфејсом могу да прикажу 1080p/50 сигнал. Међутим, тренутно не постоји 1080p/50 емитовање ни преко земаљске, као ни преко кабловске, сателитске или IP телевизије.

ТВ УЛТРАВИСОКЕ ДЕФИНИЦИЈЕ HD2160P И HD4320P

Велики напредак у телевизијском емитовању, који ће створити сасвим другачије телевизијско окружење, представљаће дигитална телевизија ултрависоке резолуције, UHD TV (*Ultra High Definition Television*).

Препорукама ITU-R постављени су стандарди за развој UHD у два корака [3]. Они су логичан наставак преласка са SD на HD стандард. HD у систему са 1920 piksela x 1080 линија подржава слику од око 2 megapiksela. Први ниво квалитета UHD има слику од око 8 megapiksela (систем са 3840 x 2160 линија), а следећи око 33 megapiksela (систем са 7680 pixel x 4320 линија). Популарно се ови системи називају UHD-1 и UHD-2. Још чеће се ко-

ристе називи „4к“ и „8к“ формати, имајући и виду број пиксела које садржи једна хоризонтална линија слике. Често се за „8к“ користи и назив SHDTV (*Super High Definition Television*).

Такође, постоје и неке подваријанте ових формата, тако да је „4к x 2к“ може да се користи и са резолуцијом 4096 pixel x 2048 линија, 4096 pixel x 2304 линија или 4112 pixel x 2168 линија.

Осим повећања резолуције квалитету UHD слика треба да допринесе и побољшање верности боја, дакле шира скала боја, константна осветљеност екрана и опције са већим бројем слика, до 120 у секунди, у односу на данашње телевизијске стандарде.

Повећање резолуције ствара услове и за повећање величине екрана подржавајући тренд да се у кућним условима постигне „биоскопски доживљај“. Пуни HD 1080p, у односу на прву генерацију HD показује надмоћ код екрана преко 50 инча, али већ код екрана преко 65 инча почиње да показује своја ограничења. Технолошка побољшања доприносе да пуни HD садржај изгледа све боље и на веома великим екранима, али ће тек UHD постићи потпуни ефекат. Очекује се да фактор одлуке да ли користити 1080p или „4к“ формат буде, у суштини, потреба да се користи екран величине мање или веће од 60 или 65 инча. Процена је да ће се, у том смислу, HD 1080p сасвим комотно користити за дужи временски период.

Дистрибуција програма у „4к“ формату, у овом тренутку, наравно, није почела ни преко једне од дистрибуционих мрежа. Разлози су исти (и још очигледнији) као и за HD1080p. Захтевана битска брзина је неколико пута већа, мада однос није линеаран са повећањем протока изворног сигнала због бољег компримовања код виших резолуција. Такав проток мреже ни у овом тренутку ни у блиској будућности не могу да подрже. Примена новог компресионог стандарда H.265, познатог и под називом HEVC (*High Efficiency Video Coding*), наследника познатог H.264/AVC

(MPEG4), који треба да удвостручи степен компримовања, се бити од суштинског значаја за примену „4к“. Процес иницијалног развоја и стандардизације је завршен, а скоро примена треба да поспешу, пре свега, пуну примену HD1080p. У овом тренутку „4к“ још увек није укључен у Европске DVB (*Digital Video Broadcasting*) standarde.

IV ЗАКЉУЧАК

Прелазак на дигитално емитовање ТВ сигнала омогућава неупоредиво бољу и чистију слику, али и емитовање програма у HD форматима, где се слика на екрану формира од већег броја тачака (пиксела). У овом тренутку у примени су HD формати прве генерације који видљиво побољшавају квалитет слике, с тим што је HD 720p погоднији за приказивање динамичних, а HD1080i мање покретних и статичних сцена.

Формат HD 1080p, чија се примена очекује у блиској будућности, обједињује добре особине оба актуелна формата и представљаће дугорочно решење за примену у домаћинствима. Производња програма у овом формату је еволутивни напредак, који захтева већу битску брзину, унапређење студијских компресионих формата и повећање меморијских капацитета, и знатно повећава оптерећење мреже. Захтева додатни развој опреме за компримовање и декомпримовање сигнала. Имајући у виду да се декомпримовање обавља код корисника, биће потребно да пријемник истовремено има и могућност пријема HD1080p формата и одговарајући декодер (H264/SBC или H265/HEVC). У супротном мораће да се користи додатна опрема за конвертовање, set-top box.

Предност UHD формата може се уочити тек на екранима преко 50 инча, па се њихова примена очекује пре свега на јавним дисплејима, у конференцијским салама и сл.

*дипломирани инжењер електротехнике, предавање одржано 28. марта у Чачку на манифестацији Дани инжењера

Интегрални систем заштите животне средине

„Човек који љуби конџаки са природом осиромашује себе и љаћа скуп, болесџима и џроџадањем, џај џрекиг му слаби џело и униџџава му корумџирани сенџибилиџеџ џлузорним заговолџџвима џрага ...“ (Le Corbusier, Аџинска џовеља)

Зорица Славковић-Марјановић *

Беочин, џраг цеменџа

На заравни поред обале Дунава, у насељу Беочин, у фабрици Јосифа Чика, производња цемента је започела 1839. године. Око индустријских постројења прво су изграђене радничке колоније.

Изградња је била планска. О томе сведочи правилан распоред објеката са ортогоналном шемом улица.

На потезу данашње Светосавске улице, која је била језгро око којег се развијао Беочин, као урбано индустријско насеље, налазе се сачуване репрезентативне зграде у којима је била смештена фабричка управа и администрација, станова инжењера и административног особља, као и објекти који су имали трговачку функцију.

Према подацима из Покрајинског завода за заштиту споменика културе, овај комплекс је јединствена амбијентална целина, прво индустријско насеље у Војводини. Има посебан третман, који укључује ревитализацију и враћање у првобитно стање девастираних објеката.

О начину градње фабричког комплекса сведоче сачувани објекти, у функцији индустријске производње, обликовани у форми која је пратила архитектонска остварења тог времена. Сачувани су објекти:

– Зграда старе лабораторије, грађена крајем 19. века у духу епохе историцизма. То је најстарији сачувани објекат у фабричком кругу;

– Зграда старог магацина, саграђена 1894. године, у духу индустријске архитектуре друге половине 19. века;

– Водоторањ, саграђен од армираног бетона, 1896. године;

– Фабричка хала, такозвана клинкер хала, са карактеристичним кровом у облику бетонских купола, саграђена 1932/33. године;

– Објекат некадашње грађевинске оперативе, грађен у периоду од краја 19. и током прве половине 20. века. Део објекта има стилске карактеристике неоромантизма, са стубовима који су повезани преломљеним луком у духу неоготике.

– Зграда Конзум и Управна зграда, саграђене у првој деценији XX века у стилу сецесије.

До пре десетак година Беочин смо памтили као град сивих кровова.

Данас, промењена слика града. У то је имала прилике да се увери група инжењера, чланова ИКС, током стручне посете фабрици цемента, Lafarge БФЦ.

Сусрет са комплексом фабрике се одвија кроз богато парковско зеленило, са јасном сигнализацијом за правце кретања пешака, независно од возила. Заштитна опрема је обавезна за сваког запосленог и посетиоца комплекса. Овде се о заштити води посебна пажња.

Беочинску фабрику цемента преузела је Lafarge група, у марта 2002. године.

Два главна приоритета Lafarge групе су друштвено одговорно половање и заштита животне средине: „Дубоко смо уверени да се одрживи економски раст не може извести без друштвеног напретка, заштите животне средине и поштовања према локалним заједницама“.

На глобалном нивоу целокупна цементна индустрија генери-

ше око 5% емисије CO₂. Због вишеструке употребе, производња цемента је масовна. Примењују се методе физичко-хемијске трансформације при високом температурама. У процесу синтеровања и печења основне компоненте цемента, клинкера, потребно је постићи температуру материјала до 1450° С, а температуре продуката сагоревања и до 1900° С.

Lafarge је преузео обавезу да смањи емисију CO₂ на глобалном нивоу за 20% у периоду од 1990. до 2010. године. То смањење је скоро четири пута веће од оног које налаже Кјото Протокол за индустријализоване земље. Истовремено, да би смањили количину фосилних горива која се ложе у пећима, Група је покренула веома амбициозан програм замене фосилних горива алтернативним, углавном индустријским и комуналним отпадом.

Од преузимања фабрике цемента у Беочину, пажња је одмах усмерена на заштиту животне средине, паралелно са повећањем ефикасности свих постројења у фабрици. Уложена су значајна финансијска средства у постављање високо ефикасних филтара, уређаја за континуални мониторинг емисије, затварање складишта сировина, транспорт сировина из рудника итд.

Прва инвестиција је била изградња новог, врећастог филтра ротационе пећи 2003. године.

Током 2004. године су, због застареле технологије (висока специфична потрошња енергије) и без савремених ефикасних уређаја за пречишћавање димних гасова, угашене обе пећи мокрог поступка производње.

Постигнути су параметри рада према европским стандардима уградњом нове, као и реконструкцијом старе опреме постројења за рецикулацију топлих гасова којима су смањени губици топлоте и емисија угљен диоксида у атмосферу.

Замењени су витални делови електрофилтра у погону припреме сировине, реконструисани циклонски размењивачи топлоте, уграђен нови, роштиљни хладњак клинкера са новим електрофил-

тром, процес производње се контролише кроз аутоматско праћење. Реконструисана је припрема сировина и ротациона пећ за производњу клинкера, тако да је повећан капацитет пећи на 4.000 тона клинкера на дан.

Иниџеџрисане дозволе за рад целокупног џосџројења за џроизводњу

Беочинска фабрика цемента Lafarge БФЦ једна је од првих индустрија у Србији која је поднела захтев за добијање интегрисане дозволе за рад целокупног постројења за производњу цемента и прва фабрика у Војводини која је ту дозволу добила, у марту 2013. године.

Интегрисана дозвола представља интегрисан приступ контроли загађивања. Утврђује обавезе оператера, услове за рад постројења и обављање активности, у циљу свођења на минимум потрошње сировина и енергије, спречавања или смањења емисија у ваздух, воду и земљиште, управљања отпадом, очувања наслеђа, крајолика и биолошке разноликости.

Србија је 2004. године усвојила Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине (“Сл. гласник РС”, бр.135/04). На тај начин је достигла висок ниво транспозиције Директиве IPCC (Integrated Prevention Pollution and Control Directive, Council Directive 96/61/EC, 24. 09. 1996), што је праћено усвајањем других сродних закона и прописа (Закон о заштити животне средине, Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину, Закон о процени утицаја на животну средину, објављени у „Сл. гласник РС”, бр.135/04).

(Од ступања на снагу Директиве IPCC ниједно ново индустријско постројење не може започети рад без интегрисане дозволе. За рад постојећих постројења или битне измене у раду, у обавези су да прибаве интегрисану дозволу до 2015. године.)

Овим законима уређује се интегрални систем заштите животне средине којим се обезбеђује оства-

ривање права човека на живот и развој у здравој животној средини и уравнотежен однос привредног развоја и животне средине у Републици Србији. До сада створени правни оквир у овој области је у великој мери свеобухватан.

Интегрисаном дозволом се, према утврђеним условима предвиђеним законима, одобрава пуштање у рад нових или реконструкција постојећих постројења или његовог дела. Добијању интегрисане дозволе, претходи спровођење консултација уз учешће јавности, анализа алтернативних решења, утврђивање и предлагање мера којима се штетни утицаји могу спречити, смањити или отклонити и предлагање услова за примену стандарда најбоље доступне технике (BAT – Best Available Techniques), које је усвојила Европска комисија у јануару 2011., Директива о индустријским емисијама (IED – Industrial Emissions Directive).

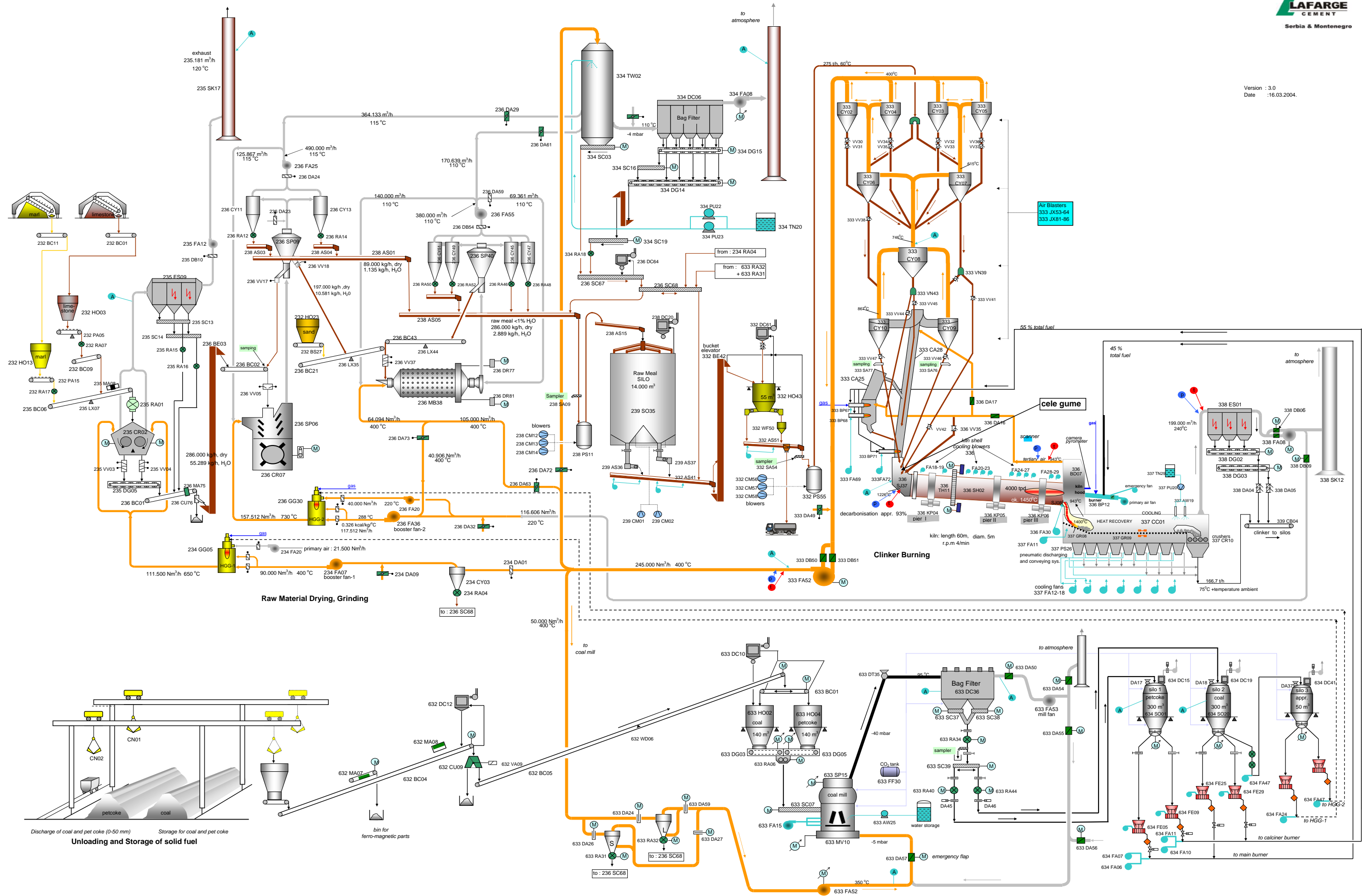
За испуњење услова за добијање интегрисане дозволе Lafarge БФЦ је уложио 50 милиона евра за пројекте директно везане за унапређење стања животне средине, уз одговарајућу реконструкцију постројења, тако да је укупно инвестирано око 107 милиона евра.

Резултат реализованог програма инвестиција је, између осталог, смањење емисија угљен-диоксида за 25% по тони цемента у последњих пет година. (Према табели из Стратегија одрживог развоја општине Беочин 2013.-2022., класа квалитета ваздуха на годишњем нивоу, на основу дневних мерења концентрације CO₂ је: одличан ... 98,9%; добар ... 0,8; прихватљив ... 0,3; загађен или јако загађен ... 0,0%.)

Истовремено су реализоване активности на конзервацији и рекултивацији копова, заштити биодиверзитета, како би се сачувала разноликост животињског и биљног света у природном екосистему. Смањена је употреба фосилног горива употребом комуналног и индустријског отпада. Развијена је технологија за употребу сувог електрофилтарског пепела у производњи цемента.

Version : 3.0
Date : 16.03.2004.

Конзервација и рекултивација којева

На коповима који су напуштени врши се конзервација, техничка и биолошка рекултивација тла.

У сарадњи са Националним парком „Фрушка гора“, завршена је рекултивација копа „Средње брдо“:

- Рушење и уклањање старих и девастираних рудничких објеката и заостале опреме, са обнављањем путне мрежа;

- Уклањање инвазивног растиња, формирање завршних облика етажа и косина копа, разасирањем аутохтоног материјала. Допремљено је око 17.000 кубних метара квалитетне земље;

- Биолошка рекултивација копа, садњом изабраних биљних врста са тог поднебља, које су климатски прилагођене за опстанак и развој у еко-климатским условима који владају на овом подручју.

Данас на ширем подручју каменилома расте преко 70 лековитих и декоративних врста, које су под законском контролом трговине и промета.

До сада је посађено 12.000 садница разних врста, према пројектованом распореду на свим етажама, а на главним платоима је посејана трава. Некада коп, сада уређено станиште фауне.

Употреба комуналног и индустријског отпада као алтернативног горива

У циљу смањења употребе фосилног горива, у марту 2011. године пуштен је у рад погон за припрему комуналног и индустријског отпада. Постројење је прво оваквог типа у Републици Србији, а у његову изградњу је уложено 2 милиона евра.

Укупан капацитет постројења је максимално 24 хиљаде тона отпада на годишњем нивоу, а омогућава коришћење појединих врста претходно селектованог и уситњеног чврстог сецканог комуналног и индустријског отпада, као алтернативног горива, под контролисаним условима у процесу коинсијерације.

У Lafarge БФЦ се користе отпадне гуме, отпадна уља, биомаса, чврст

комунални и индустријски отпад као алтернативна горива.

Око 35% укупне потрошње горива, у 2012. години, Lafarge БФЦ је обезбеђивао из алтернативних извора, од чега је 9,1% комунални и индустријски отпад.

Цена енергије добијене из алтернативних извора је значајно нижа од енергије која се добије из угља.

Копроцесинг се данас примењује у готово свим фабрикама цемента у свету, при чему предњаче развијене земље, а у неким фабрикама Lafarge групе, проценат замене прелази 80 %.

Процесом сагоревања ове врсте отпадних материјала је у потпуности овладано, урађене су бројне студије утицаја, потврђене праћењем и мерењима, а током 2010. године на нивоу Групе искоришћено је 2.606 милиона тона алтернативног горива, од чега 656.000 тона чврстог сеченог отпада.

Употреба сувог електричног отпада у производњи цемента

Електрофилтарски pepeo (летећи pepeo) настаје сагоревањем угља у термоелектранама и топланама и представља отпад који се одлаже на депоније – пепелишта у непосредној близини термоелектрана. Депоније пепела данас у Србији заузимају површину од 1.800ха обрадивог земљишта. Термоелектране имају велики проблем са одржавањем депонија, као и проблем са загађењем животне средине.

На излазу из електрофилтра термоелектрана pepeo се меша са водом и у виду суспензије транспортује на депоније – пепелишта. Ова технологија је застарела и скупа, тако да термоелектране имају високе издатке у погледу одржавања депонија и плаћања еколошке таксе због загађења животне средине.

С друге стране, употреба влажног електрофилтарског пепела у производњи цемента, ствара проблеме у самом процесу производње.

У неким термоелектранама ЕПС-а, увођењем система сувог отпелељивања, створене су могућности за испоруку сувог пепела за

потребе грађевинске индустрије. У Lafarge БФЦ је створена могућност да се као додаток цементу користи суви електрофилтарски pepeo из термоелектрана ТЕНТ-Б и Колубара. За прихватање сувог електрофилтарског пепела који се допрема цистернама инсталирана су два метална силоса са уграђеним врећастим филтром на врху и систем за дозирање у млинове цемента.

Беочин Бизнис Парк

Овај пројекат Lafarge БФЦ је покренуо са општином Беочин, у циљу стварања нових радних места у локалној заједници.

То је за Lafarge непрофитан пројекат којим жели да привуче инвеститоре да започну сопствени посао у својој индустријској зони. Инвеститорима се нуди 18 хектара земљишта на обали Дунава, у склопу комплекса фабрике, директно повезаних са луком. Локација је инфраструктурно опремљена гасом, електричном енергијом и телекомуникационим везама, а постоји могућност проширења до 40 хектара.

Уз земљиште које се уступа инвеститорима под повољним условима, кроз Центар заједничких услуга Lafarge нуди инвеститорима ресурсе и знање које ће допринети смањењу трошкова и повећању ефикасности инвестиција. Беочин Бизнис Парк тренутно има четири инвеститора, који обезбеђују око 350 нових радних места.

...

У фабрици кажу да увек треба имати на уму основно начело одрживог развоја, који представља смерницу политике њихове компаније: „Ми нисмо наследили земљу од наших предака, већ смо је позајмили од наших потомака“.

* дипломирани инжењер архитектуре

У тексту су коришћени подаци:
– Lafarge БФЦ
– Покрајински завод за заштиту споменика културе, Нови Сад.
– Стручни консултант: проф. др Мирослав Станојевић, дипл.маш. инж., Машински факултет, Београд

Израда катастра непокретности на примеру Ужице

Горан Максимовић*

У уводном делу излагања учесници предавања упознати су са организацијом Републичког геодетског завода, где је истакнуто да РГЗ између осталих чине 38 служби за катастар непокретности, од којих је једна и Служба за катастар непокретности Ужице. Службу за катастар непокретности Ужице поред матичне службе чине још и службе Ариље, Бајина Башта, Косјерић, Пожега и Чајетина.

Служба за катастар непокретности Ужице територијално покрива подручје града Ужице (66047 ха), и надлежна је над тридесет једном катастарском општином. Од тога две катастарске општине су градског карактера и то катастарска општина Ужице и Севојно. Од 31-не катастарске општине за 28 је урађен дигитални катастарски план и то из оригиналних података премера, а у три катастарске општине се још увек користе аналогни планови. Израда катастра непокретности за катастарске општине сеоског карактера завршен је 2005-те године.

Израда катастра непокретности за град Ужице започето је 1987. године аеро-фотограметријским снимањем катастарске општине Севојно и Ужице. На основу овог премера направљен је дигитални катастарски план и база података власништва непокретности на основу катастарског премера. У току 1994. године почело је излагање на јавни увид катастарске општине Севојно и оно је завршено 1996. године. Катастар непокретности за ову општину није потврђен јер је

дошло до промене законске регулативе. Такође је у периоду од 1994. године вршена допуна премера за катастарску општину Ужице, где су снимљене све промене на терену које су настале у периоду од 1987. године до 1994. године. Упоредо је за катастарску општину Ужице трајало излагање зграда за колективно становање, где су изложени сви станови, а на основу ових радова допуњена је и база дигиталног катастарског плана, као и база података власништва непокретности.

Карактеристично за овај временски период је да постојећи позитивни законски прописи нису дозвољавали потпуно и целовито решење израде катастара непокретности на основу обнове премера (касније добија назив катастарски премер), који би одсликавао стварно стање на терену, већ би се добијала нека сурогат решења која никоме нису одговарала.

Ужичка идеја је увек била да се фактичко стање преточи у катастар непокретности. Идеја је била проста, али међусобно „сударање“ више закона није дозвољавало потпуно и целовито решење.

Бавећи се све више овим проблемом Служба за катастар непокретности Ужице увиђа и све више верује у оправданост своје идеје и почиње борбу на све могуће, дозвољене, начине да се створи законски основ за овакав начин израде катастра непокретности на основу КАТАСТАРСКОГ ПРЕМЕРА. Увек су били спремни да у оквиру Републичког геодетског завода, надлежног министарства, презентују своју идеју и да објасне шта би требало законски дорадити. У почетку је било мало неповерења, али како

је време пролазило долази се до знања да је ово одлично решење за овакав начин израде катастра непокретности...

И напослетку у септембру 2009. године усваја се Закон о државном премеру и катастру у коме су садржане измене за које се Служба Ужице залагала. Кључни чланови Закона су: 51,74,102,103,187. Суштина је да се у току катастарског премера прикупљају подаци према ФАКТИЧКОМ стању, како о облику и власништву катастарске парцеле тако о власништву изграђених објеката и посебних делова објеката. Ако на излагању података на јавни увид нису оспорени подаци они се уписују као коначни, а ако има проблема проверавају се подаци прикупљени током катастарског премера, упоређују се са катастром земљишта..., значи и права странке су максимално заштићена.

Катастарска општина Ужице се дели на осам делова и одмах по усвајању Закона креће у излагање. Светска банка прати Службу финансирајући консултанте, чланове и председнике комисија за излагање на јавни увид. Посао почиње, напредује, све се више убрзава, проблеми се решавају у ходу, учи се на новонасталим ситуацијама. Решавају се приговори странака, врши се конверзија, републички и општински правобраниоци се максимално укључују у рад комисија....Запослени у Служби и консултанци се максимално ангажују да би се испоштовао рок за израду катастра непокретности, који је био крај 2011-те године. Уложени напор се исплатио и 14.09.2011. године је примљен последњи део,

што је значило да је за катастарске општине Ужице и Севојно, после двогодишњег исцрпљујућег рада, устројен катастар непокретности за целу територију града Ужица.

Шта смо добили?:

- Устројена је ВЛАСНИЧКА ЕВИДЕНЦИЈА – први пут у историји Ужица

- У потпуности ажуран катастар непокретности

- Израдом катастра непокретности створен је један од најважнијих услова за легализацију објеката и град Ужице може први у Србији да потпуно реши ово важно питање (сваки објекат се налази на својој парцели, решени имовинско-правни односи на парцелама и објектима)

- Грађани напоскон могу остваривати своја права, а не само обавезе

- Бржа и лакша доступност информација

- Отварају се врата новим инвестицијама

- Израдом катастра непокретности уштеда за сваког власника је у просеку око 1500 евра (не морају да се раде пројекти парцелације и препарцелације)

- Практична примена планских докумената (просторних и генералних урбанистичких планова).

Позитивни ефекти:

- Ажуран и савремен катастар, који оправдава своје постојање јер има тачне и поуздане податке

- Бржи и удобнији рад, на задовољство странака

- Брзо и лако прилагођавање другим законима

- Закон о планирању и изградњи (подлоге, парцелације, конверзија)

- ЗАКОН о посебним условима за упис права својине на објектима изграђеним без грађевинске дозволе

- Закон о јавној својини

- Квалитетна и ажурна подлога за израду свих врста планских докумената

- Сарадња државног и приватног сектора (у снимању примедби, које су стављене у току излагања, су подједнако учествовале приватне геодетске организације и Служба, под условима који су прописани Законом)

- Могућност за правичну наплату пореза (???) и накнада (ГТЗ)

- Прихваћена идеја израде КН, која се шири (Нови Пазар)

- Задовољство због добро одрађеног посла

- Оваквим законским решењем државног премера и катастра отвара се посао за наредни период

- Катастар као један од главних фундамената државе оваквим начином рада учвршћује своје позиције.

Дилеме и ограничења:

- Да ли је метода снимања адекватно одабрана, обзиром на конфигурацију терена?

- Сигнализација и дешифрација добро одрађена

- Реституција је проблематична (да ли би се са савременијим методама и алатима постигла боља тачност приликом израде дигиталног катастарског плана, јер су проблематични објекти који су уједно и граница парцеле)

- ВРЕМЕ (Велика временска дистанца од снимања до излагања, због неадекватне законске регулативе. Кратак рок за израду катастра непокретности, јер да је Закон о кататру измењен бар годину дана раније, овај огроман посао би био одрађен још пажљивије и прецизније).

- Медијска кампања око израде катастра непокретности је морала да буде агресивнија, да би се грађанима објаснило који послови су у току, како би они долазили што припремљенији на излагање

- Недоступност адекватног кадра у комисијама за излагање

- Слаба сарадња са другим степеном

- Непостојање жеље државног службеника да се стално едукује (на свим нивоима)

- Неусклађеност законске регулативе

- Треба одмах размишљати о обнови већ урађеног КН-а.

У дискусији, која се развила после одржане презентације, учесници су се сложили да је ово једно корисно и надам се практично решење, које би убудуће требало да се примењује, јер је у Закону то обезбеђено. Држава је себи омогућила један снажан алат за ажурирање својих неопходних података, али мора изнаћи модусе како да их што више примењује, јер изискују и време и финансије. Наравно ослонац државе у свим овим пословима је Републички геодетски завод, као њен поуздан и ефикасан орган.

*дипл.инж.геодезије, предавање одржано 23. маја у Чачку.

Ватрогасне станице Београда – нови систем и категоризација

Божидар Бојовић*

Нови систем ватрогасних станица на територији Београда заснован је на концепцији и стратешким опредељењима из *Плана генералне реулације мреже ватрогасних станица*, који је Скупштина града Београда донела на седници одржаној 25. Об. 2013. године.

ВАТРОГАСНА СТАНИЦА КАО УРБАНА ФОРМА

Ватрогасне станице се могу дефинисати као просторне целине опремљене и организоване у циљу пружања услуга заштите и спасавања људи и материјалних добара од пожара, експлозија, опасних материја и других акцидентних ситуација.

У урбанистичком и просторном планирању ватрогасне станице се најчешће означавају као комунални објекти или објекти посебне намене. Уколико се има у виду њихов општи – јавни значај и основна функција, може се говорити о ватрогасним станицама као специјализованим центрима у оквиру јавних служби. Овакав начин сагледавања, омогућава да се ватрогасне станице, као јавни објекти, планирају на површинама јавне намене, али и као компатибилна намена у оквиру површина осталих намена (становање, пословање, привреда...).

У оквиру комплекса ватрогасне станице могу се идентификовати следећи објекти и уређене површине:

- ватрогасни објекат (ватрогасни дом)
- ватрогасни торањ
- спортско-рекреативне површине
- манипулативне површине
- зелене и слободне површине
- интерна станица за снабдевање горивом

Ватрогасни објекат представља обавезан садржај сваког комплекса ватрогасне станице и најчешће садржи следеће функционалне целине:

- Просторија за одмор ватрогасаца
- Просторија за боравак ватрогасаца
- Простор за гаражирање ватрогасних возила
- Радионица за сервисирање ватрогасних возила
- Просторија за смештај и сервис опреме за гашење пожара
- Просторија за обуку ватрогасаца
- Просторија за везу

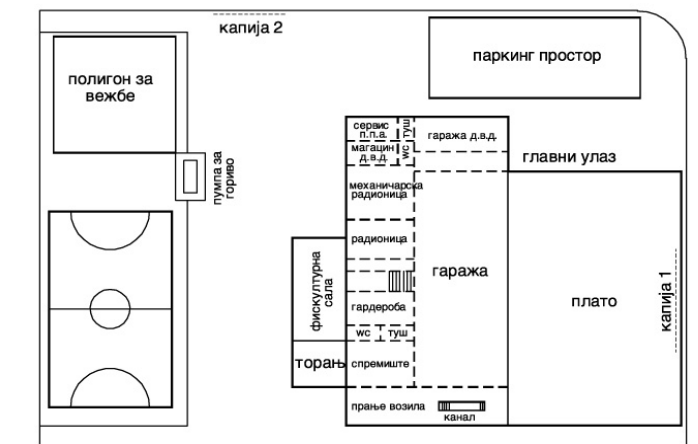
- Фискултурна сала
- Чајна кухиња
- Мокри чвор
- Канцеларијски простор

Ватрогасни торањ је слободностојећи објекат или део ватрогасног објекта предвиђен за психо-физичку обуку ватрогасаца.

Спортско – рекреативне површине обухватају отворене спортске терене и полигон за обуку ватрогасаца.

Манипулативне површине су површине за кретање и манипулацију ватрогасних возила и паркирање возила запослених.

Интерна станица за снабдевање горивом ватрогасних возила може садржати једно или више точионих места и резервоаре за складиштење горива.

СТРАТЕШКИ ОКВИР НОВОГ СИСТЕМА

Нови систем ватрогасних станица је заснован на *стратешком опредељењу да се просторним распоредом и бројем ватрогасних станица обезбеди покривеност покривене територије на начин којим се омогућава да време доласка ватрогасној возила на место интервенције буде до 7 минута.*

Временски интервал од 7 минута је утврђен као искуствена процена домаћих и страних експерата из области ватрогасно – спасилачких служби. Наведе-

ни временски интервал представља крајњи рок у коме се мора започети са интервенцијом гашења пожара, обзиром да свако његово продужење може довести до повећања штетних последица по људе и имовину у објектима захваћеним пожаром, као и у непосредном окружењу.

Према статистичким подацима за период 2004 - 2006. година, на подручју Генералног плана Београда је забележен пораст просечног времена доласка ватрогасних возила на место интервенције. Разлоге за то треба тражити у просечној старости ватрогасних возила (преко 15 година), порасту укупног броја интервенција ватрогасних екипа на посматраној територији за 5.88%, као и чињеници да централни делови града (Стари град, Палилула, Савски венац) и подручје Новог Београда, као простори са највећом концентрацијом становништва и густином саобраћаја, нису покривени мрежом постојећих ватрогасних станица.

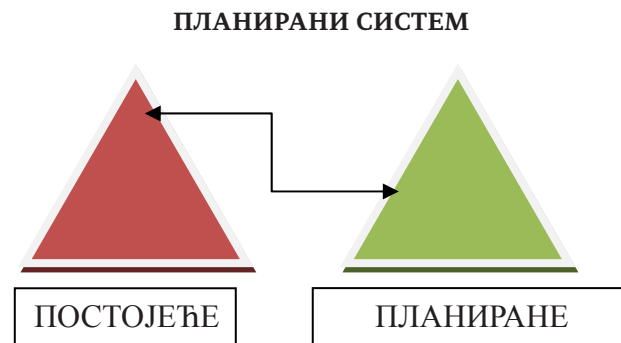
ГОДИНА	ПРОСЕЧНО ВРЕМЕ ДОЛАСКА НА МЕСТО ИНТЕРВЕНЦИЈЕ
2004.	7,52 мин.
2005.	7,43 мин.
2006.	7,91 мин.

ОПШТИНА	БРОЈ ИЗВРШЕНИХ ИНТЕРВЕНЦИЈА	
	2005.	2006.
Нови Београд	604	595
Стари град	511	423
Земун	421	387
Вождовац	402	443
Палилула	399	477
Чукарица	344	403
Савски венац	331	318
Звездара	300	266
Врачар	260	210
Раковица	176	171
Обреновац	160	205
Младеновац	147	185
Гроцка	125	136
Лазаревац	125	252
Барајево	62	101
Сурчин	46	65
Сопот	39	76
УКУПНО	4452	4713

КОНЦЕПЦИЈА НОВОГ СИСТЕМА

Нови систем ватрогасних станица је конципиран као динамички систем састављен од два међусобно повезана подсистема. Један подсистем представљају постојеће ватрогасне станице, а други планиране локације ватрогасних станица.

Динамичност новог система ватрогасних станица се обезбеђује преносом функција са постојећих ватрогасних станица на ватрогасне станице планиране на новим локацијама. То подразумева да се поједине постојеће ватрогасне станице, које не задовољавају неопходне услове у погледу изграђености и функционалности, и нису у сагласности са важећом планском документацијом, плански замењују ватрогасним станицама на новим локацијама.

ПОСТОЈЕЋЕ ВАТРОГАСНЕ СТАНИЦЕ

Према подацима надлежне Управе при Министарству унутрашњих послова Републике Србије, на територији Генералног плана Београда евидентирано је девет постојећих ватрогасних станица.

ПОСТОЈЕЋЕ ВАТРОГАСНЕ СТАНИЦЕ				
ЛОКАЦИЈА	АДРЕСА	ПОВРШ. комплекса (ха)	БРОЈ ватрог. возила	СПРАТНОСТ објеката
Звездара	Мије Ковачевића 2-4	0.98	26	П+2
Вождовац	Стевана Првовенчаног 1	0.15	12	П+1
Земун	22. Октобра 27	0.49	11	П+1
Кошутњак	Кнеза Вишеслава 92	0.58	10	П+1
Железник	Југословенска 2	0.04	2	П
Батајница	Јована Бранковића 8	0.107	2	П+1
Сурчин	Обилићев венац б.б.	0.153	2	П+1
Овча	Михајла Еминескуа 80	0.115	2	П
Раковица село	Бојана Ступице 15	0.035	3	П

Поред наведених локација, у делу Савског пристаништа се налази и ватрогасни брод са опремом и садржајима у функцији заштите од пожара објеката и пловила у приобаљу.

Плански статус постојећих ватрогасних станица у планираном систему дефинисан је на следеће начине:

• Постојећа ватрогасна станица се задржава у постојећој функцији – **ЗПФ**

• Постојећа ватрогасна станица се задржава до изградње планиране ватрогасне станице на новој локацији – **ЗДИН**

ПОСТОЈЕЋЕ ВАТРОГАСНЕ СТАНИЦЕ		
ЛОКАЦИЈА	УСКЛАЂЕНОСТ	ПЛАНСКИ СТАТУС
Звездара	3.	ЗПФ
Вождовац	3.	ЗПФ
Земун	1.	ЗПФ
Кошутњак	2.	ЗПФ
Железник	2.	ЗДИН
Батајница	2.	ЗДИН
Сурчин	3.	ЗПФ
Овча	2.	ЗДИН
Раковица село	2.	ЗДИН

ПЛАНИРАНЕ ЛОКАЦИЈЕ ВАТРОГАСНИХ СТАНИЦА

За избор нових локација за ватрогасне станице дефинисани су следећи критеријуми:

- Просторни и урбанистички услови:
 - постојећа изграђеност локације
 - величина парцеле
 - удаљење од постојећих објеката у окружењу
 - могућност уклапања новопланираног објеката у непосредно окружење
 - стечене урбанистичке обавезе
- Саобраћајни услови:
 - ранг саобраћајнице на коју се ослања планирана локација
 - густина примарне уличне мреже гравитационе зоне
 - геометријске карактеристике примарне уличне мреже (број саобраћајних трака, регулација, ширина коловоза ...)
- Инфраструктурни услови:
 - опремљеност локације постојећом инфраструктуром (водовод, канализација...)
 - положај у односу на трасе постојеће и планиране магистралне инфраструктуре
- Инжењерско – геолошки услови:
 - морфологија терена
 - литолошки састав гла
 - ниво подземних вода
 - сеизмика
- Услови заштите:
 - заштита животне средине
 - заштита природе
 - заштита културно-историјских добара

На основу дефинисаних критеријума избора, изабрано је 21 локација повољних за реализацију нових ватрогасних станица.

Изабране локације се налазе на територији градских општина Палилула, Земун, Нови Београд, Звездара, Чукарица, Вождовац, Савски венац, Стари град, Сурчин и Гроцка. На територији градских општина Врачар и Раковица нису дефинисане локације за нове ватрогасне станице, обзиром на њихову добру покривеност мрежом постојећих ватрогасних станица (Вождовац, Кошутњак и Раковица село).

ПЛАНИРАНЕ ВАТРОГАСНЕ СТАНИЦЕ		
ОЗНАКА	ЛОКАЦИЈА	ОПШТИНА
1	Крњача	Палилула
2	Борча	Палилула
3	Сланачки пут	Палилула
4	Панчевачки пут	Палилула
5	Батајница	Земун
6	Алтина 2	Земун
7	Ауто пут	Нови Београд
8	Блок 40	Нови Београд
9	Миријево	Звездара
10	Ласта	Звездара
11	Кружни пут	Чукарица
12	Липовица	Чукарица
13	Радничка	Чукарица
14	Умка	Чукарица
15	Дунавска	Стари град
16	Врчин	Гроцка
17	Јајинци	Вождовац
18	Бубањ поток	Вождовац
19	Добановци	Сурчин
20	Лештане	Гроцка
21	Херцеговачка	Савски венац

ТИПОЛОГИЈА ВАТРОГАСНИХ СТАНИЦА

За сваку ватрогасну станицу у оквиру планираног система дефинисана је припадност једном од дефинисаних типова ватрогасних станица:

- ЦЕНТРАЛНА ВАТРОГАСНА СТАНИЦА
- ВЕЛИКА ВАТРОГАСНА СТАНИЦА
- СРЕДЊА ВАТРОГАСНА СТАНИЦА
- МАЛА ВАТРОГАСНА СТАНИЦА

Поред наведених, као специфичан тип ватрогасне станице дефинисан је **ВАТРОГАСНИ ПУНКТ**.

Под ватрогасним пунктом се подразумева ватрогасни брод, ватрогасни објекат малог капацитета, или приземни део објекта друге намене у функцији заштите од пожара, експлозија, опасних материја и других акцидентних ситуација.

ПОСТОЈЕЋЕ ВАТРОГАСНЕ СТАНИЦЕ		
ОЗНАКА	ЛОКАЦИЈА	ТИП ВАТРОГАСНЕ СТАНИЦЕ
I	Звездара	Централна
II	Вождовац	Средња
III	Земун	Средња
IV	Кошутњак	Средња
V	Железник	-
VI	Батајница	-
VII	Сурчин	Мала
VIII	Овча	-
IX	Раковица село	-

ПЛАНИРАНЕ ВАТРОГАСНЕ СТАНИЦЕ		
ОЗНАКА	ЛОКАЦИЈА	ТИП ВАТРОГАСНЕ СТАНИЦЕ
1	Крњача	Средња
2	Борча	Мала
3	Сланачки пут	Мала
4	Панчевачки пут	Мала
5	Батајница	Средња
6	Алтина 2	Средња
7	Ауто пут	Мала

8	Блок 40	Централна
9	Миријево	Велика
10	Ласта	Мала
11	Кружни пут	Мала
12	Липовица	Мала
13	Радничка	Мала
14	Умка	Мала
15	Дунавска	Мала
16	Врчин	Средња
17	Јајинци	Мала
18	Бубањ поток	Пункт
19	Добановци	Велика
20	Лештане	Мала
21	Херцеговачка	Пункт

Припадност одређеном типу ватрогасне станице заснована је на њеном појединачном значају у планираном систему ватрогасних станица. За сваки тип ватрогасне станице прецизиране су максималне или минималне вредности урбанистичких параметара постојеће или планиране изградње, као и сви могући садржаји у комплексу.

	ЦЕНТРАЛНА	ВЕЛИКА	СРЕДЊА	МАЛА	ВАТРОГАСНИ ПУНКТ
Минимална површина парцеле (ха)	1.0	0.8	0.5	0.2	-
Максимални индекс изграђености - И	1.0	0.5	0.5	0.5	-
Максимални индекс заузетости - З (%)	40%	40%	40%	40%	-
Минималан проценат зеленила	20%	20%	20%	20%	-
Максимална спратност ватрогасног објекта	П+4+Пс	П+2	П+2	П+1	П+1
Максимална висина ватрогасног објекта (м)	25	12	12	9	9
Максимална висина ватрогасног торња (м)	25	25	18	15	-
Минималан број ватрогасних возила	15	10	5	3	2
Могући садржаји комплекса	- ватрогасни дом - торањ - спортски терен - полигон - интерна станица	- ватрогасни дом - торањ - спортски терен - полигон - интерна станица	- ватрогасни дом - торањ - спортски терен и полигон - интерна станица	- ватрогасни дом - торањ - спортски терен и полигон - интерна станица	- ватрогасни дом

ПЛАНИРАНЕ ВАТРОГАСНЕ СТАНИЦЕ		
ОЗНАКА	ЛОКАЦИЈА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
1	Крњача	ПГР
2	Борча	ПДР
3	Сланачки пут	ВП
4	Панчевачки пут	ПДР
5	Батајница	ВП
6	Алтина 2	ПДР
7	Ауто пут	ВП
8	Блок 40	ПГР
9	Миријево	ВП
10	Ласта	ПДР
11	Кружни пут	ПДР
12	Липовица	ПДР
13	Радничка	ПДР
14	Умка	ПДР
15	Дунавска	ПГР
16	Врчин	ПДР
17	Јајинци	ПДР
18	Бубањ поток	ВП
19	Добановци	ПДР
20	Лештане	ПДР
21.	Херцеговачка	ПДР

РЕАЛИЗАЦИЈА НОВИХ ВАТРОГАСНИХ СТАНИЦА

Нове ватрогасне станице у планираном систему се реализују на следеће начине:

На основу важећих урбанистичких планова који представљају стечену урбанистичку обавезу – **ВП**

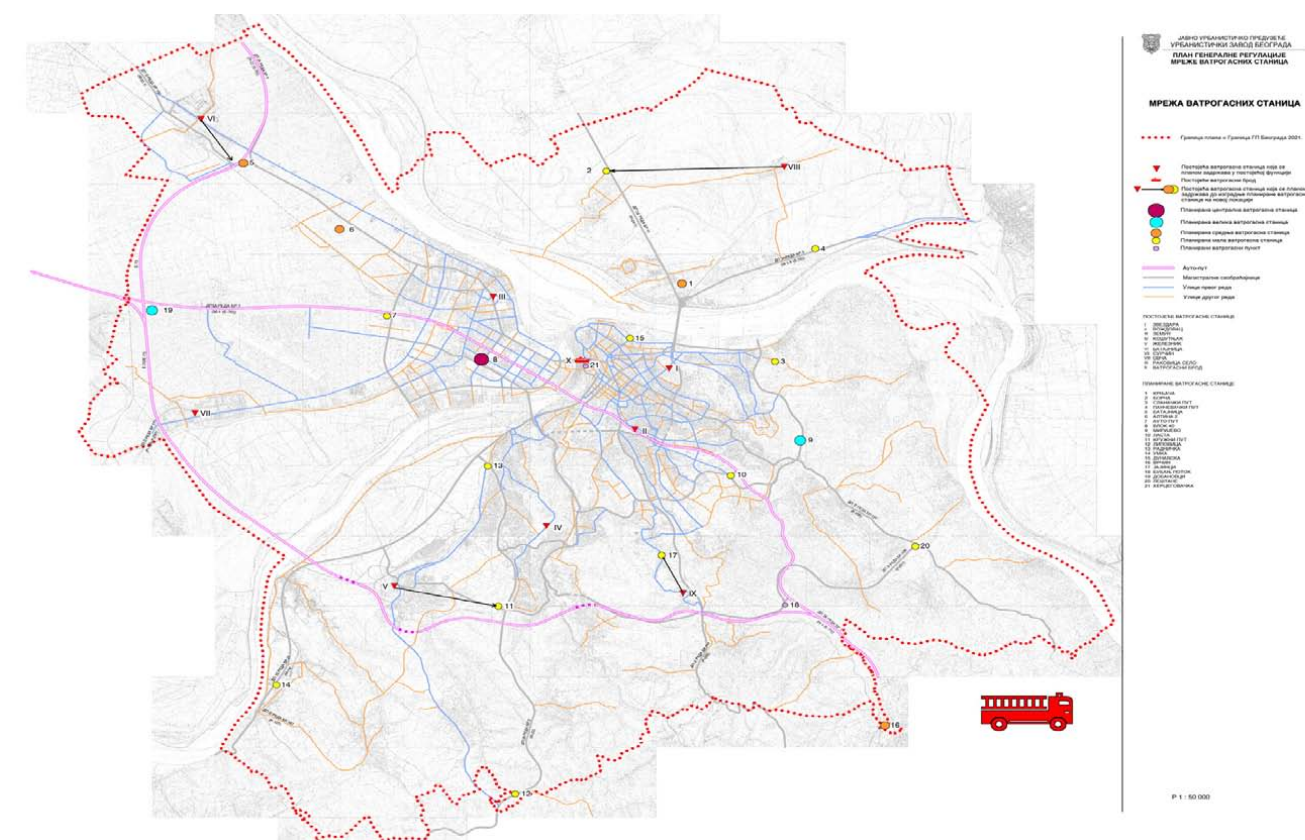
На основу детаљних разрада које су саставни део Плана генералне регулације – **ПГР**

Кроз обавезну израду Плана детаљне регулације – **ПДР**

Ватрогасне станице Крњача, Блок 40 и Дунавска предвиђене су на подручјима која се по критеријумима ватрогасно-спасилачке службе сматрају критичним, обзиром на велику удаљеност од постојећих ватрогасних станица. За наведене локације су у *Плану генералне регулације мреже ватрогасних станица* урађене Детаљне разраде локација, које садрже све неопходне аналитичко-геодетске елементе за обележавање комплекса, урбанистичке параметре будуће изградње и услове прикључења на инфраструктурну мрежу.

Планиране ватрогасне станице, чија се даља реализација условљава обавезном израдом Плана детаљне регулације, припадају деловима територије на којима није формирана урбанистичка регулација. С тим у вези, даљом урбанистичком разрадом ће бити дефинисане тачне локације планираних ватрогасних станица, као и урбанистички параметри будуће изградње и услови прикључења на инфраструктурну мрежу.

*дипломирани просторни планер

TONDACH

Krov za sva vremena!

VAŠ TONDACH® KROVOPOKRIVAČ
RASPOLAŽE SA:

Preko 400 mogućnosti za Vaš krov!

Sa TONDACH®-om možete vrlo uspešno ostvariti svoje sopstvene ideje. Sa preko 25 nijansi boja, različitih dimenzija i površinskih struktura crepova možete stvoriti oko 400 načina koje možete prilagoditi krovu po svom ukusu. To važi kako za nove krovove tako i za one koji se saniraju. Više detalja možete saznati na www.tondach.rs